

Hrvatski

glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Godina XV Broj 147-148 Srpanj-Kolovoz 2017. ISSN 1800-5179

CROlimpijada Zagreb 2017.

Sadržaj:

- 3** Crna Gora obilježila Dan državnosti
- 6** Zagreb - grad zajedništva i druženja
- 10** Dolazak svetog Leopolda - povijesni, duhovni i kulturni događaj
- 14** Novi saziv Hrvatskoga nacionalnog vijeća
- 16** Ogranak Matice hrvatske u Kotoru
- 20** Čuvari bogate muzičke i kuturne tradicije
- 25** KotorArt
- 35** Festival gudača – mjesto dobre energije i kvalitete
- 38** Barakude drugi put zlatne
- 41** Muzički doživljaj za pamćenje
- 44** Aktualnosti
- 60** Kronika Društva
- 64** Novosti iz HNV-a
- 66** Tri risanske priče
- 69** Neum - turistički grad, festivalski grad i grad kulture
- 72** Antiki fagot: Magistar Vlaho iz Lastve
- 74** Po bokeljski
- 75** Povijest brodskih kružnih putovanja u Boki kotorskoj: Arcadia
- 78** Tko se kojem priklanjao carstvu?
- 80** Prčanjski jedrenjaci u zbirci slika župne crkve
Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju: Brigantini II Coraggioso
- 82** Sladoled - Jedna od obveznih asocijacija ljeta
- 85** Grbovi kotorske vlastele XIV vijeka
- 86** Pisma čitatelja - Sjećanje na Vjekoslava Voja Radoičića

Poštovani čitatelji!

Poštovani čitatelji!

Ljeto koje polako ispraćamo bilo je jedno od najtoplijih u povijesti temperaturnih mjerenja! Unatoč ekstremnim vrućinama, bilo je bogato kulturnim i sportskim događajima, festivalima, predstavama, druženjima, dobrom glazbom...

Naši sportaši nastupili su na IV. hrvatskim svjetskim igrama u Zagrebu koje su okupile najveći broj sudionika do sada! Oni su, među 1.100 sudionika iz cijelog svijeta i 150 iz Hrvatske, ostvarili zapažene rezultate osvojivši osam medalja u pojedinačnim sportovima i drugo mjesto u malom nogometu.

Hrvatska zajednica u Crnoj Gori izglasovala je novi saziv Hrvatskoga nacionalnog vijeća, na čijem će čelu i u sljedeće četiri godine biti dosadašnji predsjednik Zvonimir Deković. Očekujemo da će novoizabrano Vijeće biti koordinator aktivnosti hrvatskih udruga u Crnoj Gori, inicijator rješavanja aktualnih neriješenih pitanja u domeni očuvanja identiteta, u pravome smislu predstavnik hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i promotor bogatoga kulturnog i povijesnog naslijeđa.

U Kotoru je sredinom srpnja osnovan ogranak Matice hrvatske.

Jedan od simbola grada Kotora i najstariji orkestar u Crnoj Gori – Gradska muzika Kotor, dvodnevnom svečanošću proslavila je 175 godina postojanja.

U Kotoru i Perastu održan je Festival gudača, u Neumu Festival folklor, a Dubrovnik je imao bogate 68. Dubrovačke ljetne igre... od svega smo 'uhvatili' barem djelić.

KotorArt, festival koji se na najbolji mogući način uklopio u Grad, ambijent, njegove zidine i povijest, i ove godine ugostio je iznimne umjetnike iz čitavog svijeta. Sa sobom su nam donijeli pozitivnu energiju, iskrenost, osmijeh, vrhunske izvedbe... i morali smo uživati!

Uz sve ove teme, priredili smo i redovite serijale, sjetili se značajnih obljetnica, prpratili tradicionalne manifestacije...

Do sljedećeg broja i novih tema, toplo vas pozdravljam!

Vaša urednica
Tijana Petrović

“Hrvatski glasnik”, Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi mjesečno.

Adresa: **Pjaca od muzeja, Stari grad, 85330 Kotor**
Telefon: +382 (0)32 304 232 · Faks: +382 (0)32 304 233
E-mail: hgd-kotor@t-com.me · WEB: www.hrvaticg.com
Žiro-računi: **520-361700-17** · **510-4741-76**
Osnivač i nakladnik: **Hrvatsko građansko društvo
Crne Gore – Kotor**

Naslovnica: **HSI ©G.I. Tepes**

Urednica: **Tijana Petrović**
Uređivački odbor: **Marija Mihaliček, Tripo Schubert, Vivijan Vuksanović, Danijela Vulović, Joško Katelan** · Lektorica: **Sandra Čudina** · Fotografije: **Foto Parteli, Radoje Milić, Danijela Vulović, Radio Dux, Boka News, Stevan Kordić, KotorArt, arhiva HGD CG**
Grafička priprema i tisak: **Biro Konto, Igalo**
Naklada: 500 primjeraka

The coat of arms of Montenegro is centered in the upper right portion of the page. It features a golden eagle with its wings spread, perched atop a shield. The shield is divided into three horizontal sections: blue at the top with a golden lion rampant, green in the middle, and red at the bottom. Above the shield is a golden crown. The background of the entire page is a vibrant red with a subtle, wavy pattern.

Crna Gora obilježila Dan državnosti

„Sada kada imamo i vječnu državu i vječnu slobodu, čast, poštenje i junaštvo zahtijevaju da budemo zajedno. Da se u bogatstvu različitosti nacija i vjera i dragocjenosti naših manjina okrenemo jedni drugima. Mnogi su nam bliski, ali jedni drugima smo najbliži. Jedino zajedno i sabrani možemo u miru i slozi graditi bolju budućnost Crne Gore.”

Priredila:
Tijana Petrović

Crna Gora obilježila je 13. srpnja Dan državnosti, u znak sjećanja na 13. srpnja 1878. godine kada je na Berlinskom kongresu priznata kao samostalna država i na isti datum 1941. godine kada je počeo narodni ustanak protiv fašizma.

Predsjednik Crne Gore, Filip Vujanović, u pratnji načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore general-potpukovnika Ljubiše Jokića i sekretara Sa-

vjeta za odbranu i bezbjednost pukovnika Ilije Dakovića, položio je vijenac na spomenik Partizanu-borcu u spomen-parku Gorica.

Dan ranije, predsjednik Vujanović je u Plavom dvorcu na Cetinju, u povodu Dana državnosti organizirao prijem na kojemu je rekao da Crna Gora mora imati savezništvo koje će biti garancija stabilnosti i vječnosti kako se historija ne bi ponavljala i sloboda ugrožavala.

„U državi, koja se prepoznaje po viševjekovnoj borbi

za slobodu i nezavisnost, godine ostvarenja tog stremljenja, trajna su vrijednost. Da se istorija ne bi ponavljala, da se sloboda i država uvijek ne bi ugrožavale, Crna Gora mora imati savezništvo koje će biti garancija stabilnosti i vječnosti“, rekao je Vujanović i naglasio da je to savezništvo Crna Gora dobila ove godine članstvom u NATO-u. „Savezništvo u interesu svih njenih građana, u korist stabilnosti i mira. Savezništvo koje nije protiv bilo koga, koje ne zaboravlja ni tradiciju ni prijatelje,

Prijem u Plavom dvoru

koje je okrenuto budućnosti, bez rizika ponavljanja tamnih strana prošlosti.“

„Sada kada imamo i vječnu državu i vječnu slobodu, čast, poštenje i junaštvo zahtijevaju da budemo zajedno. Da se u bogatstvu različitosti nacija i vjera i dragocjenosti naših manjina okrenemo jedni drugima. Mnogi su nam bliski, ali jedni drugima smo najbliži. Jedino zajedno i sabrani možemo u miru i slozi graditi bolju budućnost Crne Gore. Neka Bog čuva Crnu Goru. Neka svima podari slogu i mir. Da je vječna Crna Gora!“, zaključio je predsjednik Vujanović obraćajući se uzvanicima.

Prijemu su prisustvovali predstavnici političkog, znanstvenog, kulturnog, privrednog i sportskog života Crne Gore, narodni heroji i raniji najviši državni funkcionari, kao i predstavnici diplomatskog kora i visoki uzvanici međunarodnih organizacija i institucija. Među njima, na prijemu u Plavom dvorcu bili su prisutni i predsjednik HGD CG Marijo Brguljan, kao i prvi predsjednik Društva, dobitnik Ordena Crnogorske zastave trećeg stepena, Tripo Schubert.

Predsjednik Filip Vujanović

Dobitnici Trinaestojulske nagrade

Akademskom kiparu Miodragu Šćepanoviću, prof. dr. Davidu Kaljaju i dr. Svetozaru Saviću uručene su „Trinaestojulske nagrade“ na svečanosti koja je tradicionalno održana u Vili „Gorica“.

Kaljaj je profesor matematike na Sveučilištu Crne Gore.

Savić je autor zbirke kratkih priča „Ljetopis jednog badanja“ i romana „Vajar“, a napisao je i knjigu „Stotinu jedanaest vina iz crnogorskih porodičnih vinarija“.

Šćepanović je član Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore. Više puta se predstavljao samostalno, a sudionik je mnogobrojnih kolektivnih izložbi i kiparskih simpozija u zemlji i inozemstvu. Njegovo stvaralaštvo nagrađeno je mnogobrojnim priznanjima.

Predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović rekao je da su na svim crnogorskim putevima „jasnim i onima u magnovenju, postojali ljudi koji su znali kako, koji su govorili kamo, i prije ili kasnije ispaštali, ili bili nagrađivani za svoje stavove i vizije, sputavani ili motivisani u svojim djelanjima i djelima.“

„Ali su postojali oni koji su bili, jesu i biće ogledalo i putokaz napredne Crne Gore. Izdanci starih maslina i hrastova na čijim korijenima niču mladice savremene Crne Gore. Intelektualne i radničke, savremene i svevremene. Danas su oni nagrađeni. Juče su drugi. Sjutra treći... Ali svi oni dobro znaju da ponijeti Trinaestojulsku nagradu znači nositi biljeg Crne Gore. Nositi breme izazova i odluka... I radujem se što su

Dobitnici Trinaestojulske nagrade

upravo ovi ljudi – Miodrag Šćepanović, David Kalaj i Svetozar Savić, postali znamenitost znamenite Crne Gore”, rekao je Brajović.

U ime žirija, koji su činili članovi Ilija Vujošević, Igor Lakić, Miomir Vojinović i Asim Dizdarević, dobitnicima i gostima u Vili „Gorica“ obratio se njegov predsjednik Gojko Kastratović. On je istaknuo da su ovogodišnji laureati, svatko u svom po-

dručju, pridonijeli razvoju znanosti i umjetnosti ne samo na nivou Crne Gore, nego i u inozemstvu, predstavljajući tako umjetničke i znanstvene domete naše zemlje široj međunarodnoj javnosti.

Svetozar Savić pozdravio je prisutne i zahvalio je u ime dobitnika najvećega državnog priznanja. „Vjerujem da se najveći naučni dometi i vrhunska umjetnost pronalaze u jednoj tački. Zar kreacije Miodraga Šćepanovića ne sadrže u sebi dio naučno-istraživačkog pristupa, a matematička rješenja Kaljaja – umjetničke domete. Ova dva pravca najbolje objedinjuje – vino. Sve u svemu, sva djela, bilo naučna, bilo umjetnička, oslanjaju se jedna na drugo i rezultat su autorske ekspresije. Pred Crnom Gorom stoje veliki izazovi, a jedan od najtežih je kako uz današnje dina-

mične trendove, proistekle iz digitalne kulture, unaprijediti i očuvati njenu tradiciju i identitet”, poručio je on.

Savić je naglasio da vjeruje da su djela svih nominiranih kandidata jedinstven doprinos boljem razumijevanju Crne Gore i da iza rada stoji najvećim dijelom velika požrtvovnost njihovih obitelji.

Crnogorci u Torontu obilježili Dan državnosti

Kiša i loše vrijeme u Torontu (Kanada) nisu spriječili iseljenike iz Crne Gore da 13. srpnja dostojno obilježe Dan državnosti. Ove godine je, prvi put u historiji, podignuta zastava ispred Gradske kuće, uz intoniranje himne „Oj svijetla, majska zoro“.

Zastavu je podigao Veso Radulović, koji je došao u Kanadu 1972. godine i jedan je od prvih

osnivača najstarijega crnogorskog Udruženja u toj zemlji.

Podizanju zastave su prisustvovali članovi Crnogorskoga kulturnog društva iz Toronta i Crnogorskog društva „Vladika Danilo“, počasni konzul Crne Gore u Torontu gospodin Douglas Elliott i

bivši ministar vanjskih poslova Kanade Bill Graham.

Dogovoreno je da se ova manifestacija održava svake godine na Dan državnosti Crne Gore.

Nakon toga svečanog čina organiziran je tradicionalni crnogorski piknik.

**OD 18. DO 22. SRPNJA U ZAGREBU SU ODRŽANE
IV. HRVATSKE SVJETSKE IGRE**

Zagreb

- grad zajedništva i druženja

Priredio:
Tripo Schubert

Uz već tradicionalan slogan JEDNO JE SRCE, JEDNA JE HRVATSKA, ovogodišnje Igre, koje su se održale u Zagrebu u razdoblju od 18. do 22. srpnja, okupile su najveći broj sudionika do sada – više od 1.100 natjecatelja iz cijelog svijeta te 150 natjecatelja iz Republike Hrvatske. Natjecatelji su doputovali iz Angole, Argentine, Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bolivije, Brazila, Crne Gore, Čilea, Danske, Ekvadora, Francuske, Hrvatske, Italije, Irske, Kanade, Makedonije, Nizozemske, Njemačke, Paragvaja, Perua, Rumunjske,

Naši sportaši na IV. hrvatskim svjetskim igrama osvojili su osam medalja u pojedinačnim sportovima i drugo mjesto u malom nogometu.

SAD-a, Slovačke, Slovenije, Srbije, Švicarske, Švedske, Tanzanije, Velike Britanije i Venezuele. Natjecanja su se održavala u 16 sportskih disciplina.

Hrvatske svjetske igre do sada su održane dva puta u Zadru (2006. i 2010.) i u Zagrebu (2014.). Hrvatsko građansko društvo, kao član Hrvatskoga svjetskog kongresa, organiziralo je nastup sporta-

ša iz Crne Gore na Crolimpijadi u Zadru 2010. godine. Natjecali su se u tenisu i osvojili zlato u dublu, srebro i broncu pojedinačno, u plivanju je osvojena bronca, u boćanju je osvojena bronca, vaterpolisti i nogometaši osvojili su zlato.

Sudjelovali smo i na Igrama u Zagrebu 2014. godine, ali smo postigli lošije rezultate: dva zlata u boćanju u disciplini parovi i dva srebra i jednu

bronzu pojedinačno, bronzu u plivanju i jedno četvrto mjesto.

Ove godine na IV. svjetskim igrama u Zagrebu nastupili smo s 20 sportaša i to u sljedećim disciplinama: malom nogometu, plivanju, boćanju, tenisu i judu.

Naša sportska ekspedicija od 21 člana krenula je na put u Zagreb 17. srpnja sa zbornog mjesta pokraj crkve sv. Mateja u tri kombi vozila. Vođa puta i vozač jednog kombi vozila bio je don Ante Dragobratović. U Zagrebu su svi sportaši smješteni u Studentskom domu „Stjepan Radić“.

Prije otvaranja Igara 18. srpnja zagrebački biskup mons. Mijo Gorski predvodio je svetu misu u zagrebačkoj katedrali. Misnom slavlju nazočio je i don Ante Dragobratović.

Svečano otvaranje IV. HSI 2017. uslijedilo je u 20.30 sati na Trgu bana Josipa Jelačića, koje je otvorio predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković.

„Dobro došli u Hrvatsku! Dobro došli kući!

Smatram da je ova manifestacija jedna izvrsna prigoda na kojoj već nekoliko godina ustrajno radi Hrvatski svjetski kongres, uz čvrstu potporu Vlade Republike Hrvatske, sa željom da naši mladi ljudi nakon niza generacija osjete

poveznicu između domovinske i iseljene Hrvatske“, istaknuo je premijer Plenković, izrazivši zadovoljstvo što su na otvorenju nazočili mnogobrojni saborski zastupnici i oni koji predstavljaju Hrvate izvan Hrvatske.

„Naš je politički sustav po tom aspektu specifičan i njihova je zadaća da budu vaš glas i vaša poveznica u predstavničkom tijelu hrvatskoga naroda, bio on u zemlji ili dijaspori“, rekao je Plenković.

Premijer je iskazao zadovoljstvo što je puno sudionika stiglo iz preoceanskih zemalja, rekavši da to pokazuje njihovu želju, entuzijazam, pripadnost i osjećaj za Hrvatsku kao njihovu izvornu domovinu.

„Bit će mi drago da ovih nekoliko dana osjetite i međusobnu povezanost i Hrvatsku danas, 2017. godine – vašu domovinu koja je ostvarila sve svoje strateške nacionalne zadatke, a koja želi da svojim aktivnostima svim Hrvatima diljem svijeta uvijek bude draga i lijepa te, kao što je tema ovih IV. igara, jedna Hrvatska“, zaključno je rekao predsjednik Vlade Plenković te proglasio IV. hrvatske svjetske igre otvorenima.

U petak 21. srpnja u Uredu predsjednice Republike Hrvatske održan je Dan otvorenih vrata za sve Hrvate izvan Republike Hrvatske. U ime Hrvata iz Crne Gore na susretu s predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović bili su don Ante Dragobratović i Klaudio Katalan.

U subotu, 22. srpnja, završene su IV. hrvatske svjetske igre. Sudionici su, nakon petodnevno natjecanja i druženja, više nego zadovoljni. Svima njima bilo je važnije od sportskih rezultata upoznavanje svojih sunarodnjaka iz cijelog svijeta. Uspomene i prijateljstva koje su stekli ostaju trajni.

Zvonko Milas, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, naglasio je kako je najveći dobitak Igara veliko zajedništvo koje pokazuju Hrvati iz cijelog svijeta. „U ovih pet dana tu je bilo 1.200 ljudi s pet kontinenata, iz cijelog svijeta. Dakle, to je moguće organizirati. Ono što mene najviše veseli je da u tom njihovom sportskom duhu, u tom natjecanju, iznad pobjede je uvijek zajedništvo. Veselje, druženje, svladavanje prepreka - jezičnih, kulturnih, generacijskih, zemljopisnih. Sve su oni to nadvladali i svi su kao jedan, osjećaju da pripadaju jednom narodu, osjećaju da je ovo glavni grad svih

Hrvata, da je Hrvatska njihova zemlja i njihov dom. Bit ćemo sretni ako potaknemo u njima želju da dođu u Hrvatsku, možda ovdje ostvare svoje živote. Ali u svakom slučaju da i dalje dolaze i sudjeluju u ovakvim manifestacijama koje će ih okupljati“, rekao je državni tajnik Milas.

Vinko Sabljo, predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa, zahvalio je u ime svih sudionika na toplj dobrodošlici: „Hrvatska je sve nas dočekala kao prava majka. Hvala svima! Posebno sam ponosan na naše mlade – bilo da dolaze iz iseljeničtva ili ovdje u Hrvatskoj. Mogu reći da su ove igre bile izuzetno dobre, uspješne, a prije svega mogu reći da su se ljudi vese-

lili više druženju nego rezultatima. Rezultati ih nisu toliko zanimali, već druženje, prijateljstva.“

Jelena Vukičević Pavić, zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba, koji je bio pokrovitelj ovih Igara, naglasila je da ih Zagreb uvijek očekuje s radošću: „Vjerujem da će vam ove igre ostati u nezaboravnom sjećanju te da ćete i nadalje s istim ponosom nastaviti njegovati svoj hrvatski identitet i kulturu.“

Nakon dodjele medalja najboljim natjecateljima u svim sportovima, koja se održala u klubu Roko u neposrednoj blizini Studentskog doma „Stjepan Radić“, zabava je nastavljena uz nastup Miroslava Škore. Podsjećamo da su organizatori IV. hrvatskih svjetskih igara Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatski svjetski kongres.

Nekoliko dana nakon povratka u Kotor organizirali smo druženje sudionika HSI u Domu kulture na Prčanju, proslavljajući uspješan nastup na Igrama uz pjesmu, morske specijalitete i dobro vino.

Don Ante Dragobratović s predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović

Klaudio Katelan (u sredini) s Predsjednicom Republike Hrvatske

Rezultati naših sportaša

Boćanje: U parovima Damir Lasić i Anton Petković osvajaju brončanu medalju, a u disciplini „precizno izbijanje“ Darko Slovnikar osvaja bončanu medalju.

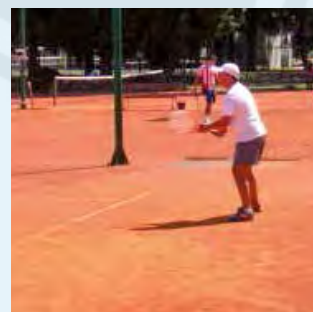
Mali nogomet: Ekipa iz Crne Gore osvojila je drugo mjesto, izgubivši u finalu od ekipe BiH na penale.

Judo: Pavle Ražnatović osvojio je zlatnu medalju, a Vuk Đurović brončanu medalju.

Plivanje: 50 metara slobodno Ivona Vukašinović osvaja srebrnu medalju, Đorđa Borozan 50 metara prsno osvaja brončanu medalju.

Tenis: Zvonko Usanović osvaja brončanu medalju u singlu, a Klaudio Katelan i Zvonko Usanović srebrnu medalju u dublu.

“ Nastup naših sportaša na Hrvatskim svjetskim igrama u Zagrebu financijski su pomogli Općina Tivat, Hipotekarna banka i Studentski dom „Spasić i Mašara“ iz Kotora, a Caritas Kotorske biskupije osigurao je jedno kombi vozilo.

Na žalost, komisija Fonda za manjine Crne Gore ni u prvoj i drugoj raspodjeli sredstava nije podržala kandidirani projekt s obrazloženjem da nastup sportaša hrvatske manjine na Crolim-

pijadi u Zagrebu nije značajan za očuvanje i razvoj nacionalne i etničke posebnosti i da projekt nema društvenu korisnost.

Hrvatsko građansko društvo obratilo se za pomoć i potporu i Hrvatskome nacionalnom vijeću, ali se oni nisu udostojili niti odgovoriti.

Kako sada stvari stoje, na sljedećim Hrvatskim svjetskim igrama sportaši iz Crne Gore neće nastupati ako se ne osiguraju potrebna financijska sredstva.

S našom ekspedicijom bio je prijavljen i predstavnik

redakcije hrvatskog Radija DUX kako bi priredili prigodnu reportažu s ovog značajnog i velikog događaja. Međutim, on je odustao od putovanja dan prije polaska. Razloge za ovakav postupak nismo doznali, ali smo dovedeni u nezavidnu situaciju jer nismo bili u mogućnosti angažirati drugu osobu tog profila, čime smo ostali uskraćeni za dnevno informiranje, kao i za konačnu reportažu s adekvatnim fotografijama.

Dolazak svetog Leopolda

- povijesni, duhovni i kulturni događaj

Don Robert Tonsati, kancelar Kotorske biskupije i predsjednik Koordinacijskog odbora za organizaciju dolaska tijela svetog Leopolda Bogdana Mandića u Herceg Novi, otvorio nam je vrata svog doma i ekskluzivno za portal Boka News ispričao pojedinosti o dolasku ovoga velikog sveca i načinu na koji će mu se iskazati počast.

*Kancelar Kotorske biskupije
don Robert Tonsati*

Razgovor vodio:
Miro Marušić

Boka News: Da bi neki događaj ušao u povijest potrebna je, između ostalog, i vremenska distanca. Međutim, već sada možemo konstatirati da je dolazak tijela svetog Leopolda u njegov rodni Herceg Novi povijesni događaj.

Don Robert Tonsati: Svakako, ta povijesna dimenzija koju naglašavate mislim da bi svima trebala biti pred očima. Za nas vjernike to je veliki duhovni događaj, a povijesni je i za grad Herceg Novi i za Kotoršku biskupiju, Boku kotorsku i Crnu Goru.

Evo se navršava 75 godina od smrti svetog Leopolda Bog-

dana Mandića, a jedna od njegovih posljednjih želja je bila, kako je govorio, da njegove „bijedne kosti budu donesene u rodni kraj“. Ta mu se želja, ipak, nije ispunila...

Važno je shvatiti da je njegov dolazak kulturni i duhovni događaj. U isto vrijeme Herceg Novi biva postavljen u žižu šire javnosti. Koliko sam mogao pratiti u vijestima, u Hrvatskoj i BiH, vrlo često se govori o ovom događaju.

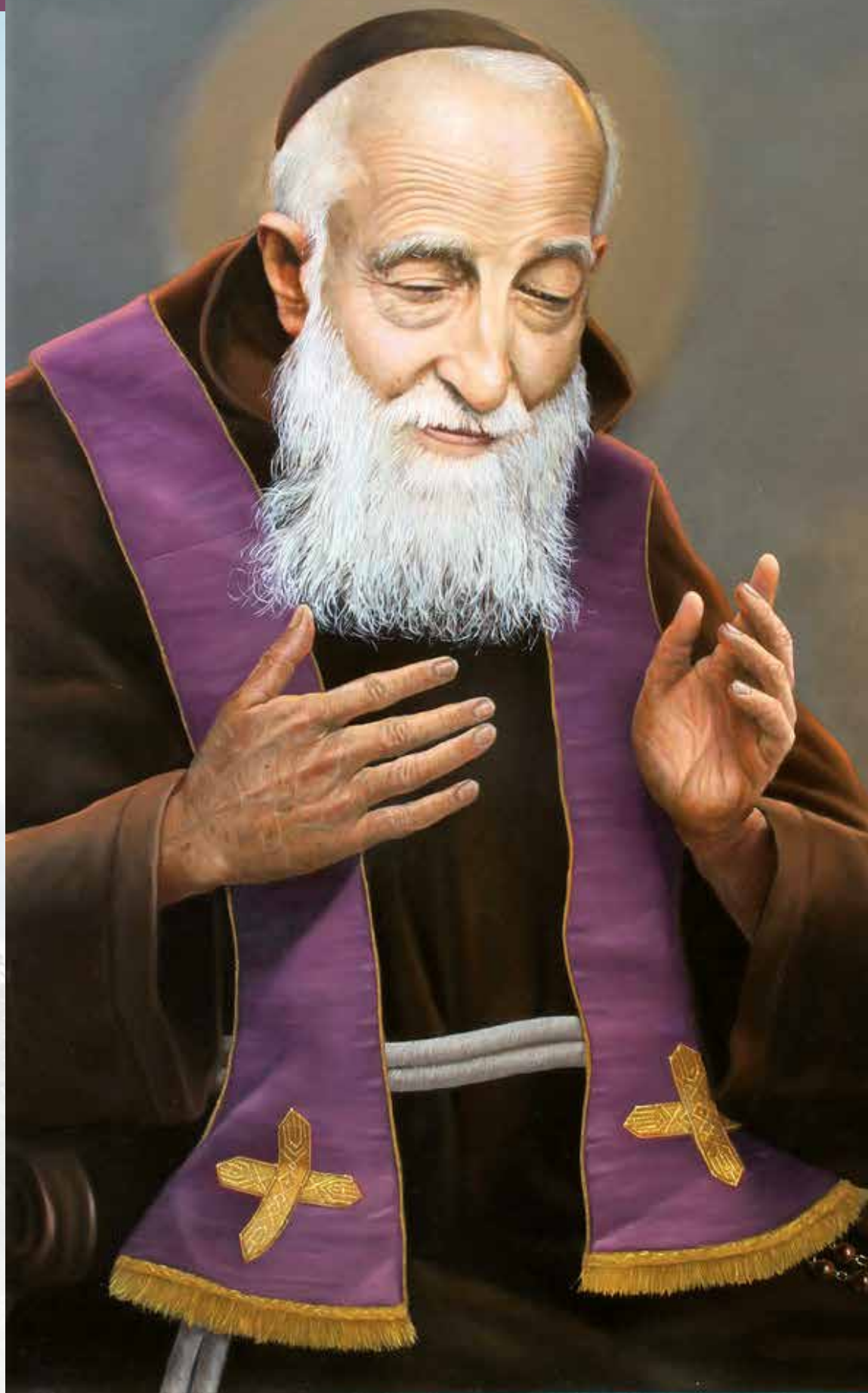
Boka News: Kako ste zadovoljni pripremanjima i jesu li pri kraju s obzirom na to da je ostalo nešto više od mjesec dana do dolaska sveca?

Don Robert Tonsati: Mi kao Biskupija pomno planiramo i radimo na ostvarenju ovog

dogadaja gotovo godinu dana. Od kada je prošle godine papa Franjo odlučio proglasiti svetog Leopolda zaštitnikom Godine milosrđa, slijedom te odluke relikvije svetog Leopolda su izložene prvi put štovanju javnosti. Prenesene su iz Padove u Vatikan, nakon čega su na zahtjev hrvatskih kapucina donesene u Hrvatsku, u Zagreb. Od tog trenutka Kotorska biskupija je počela raditi na ostvarenju želje vjernika da relikvije svetog Leopolda dođu u njegov rodni kraj. U kratkom vremenskom razdoblju bilo je potrebno puno rada i mnogobrojnih pregovora između Kotorske i Padovske biskupije, Kapucinske uprave i Kongregacije za kauze svetaca kako bi se realizirao ovaj događaj.

U ovom trenutku najbliži smo lokalnim pripremama. Dužni smo organizirati sam događaj koji će se dogoditi 15. i 16. rujna ove godine. Jasno je da kao crkva ne možemo nastupati samostalno, već moramo imati pomoć i potporu grada Herceg Novog.

Doček pripremaju dva odbora – biskupijski, koji na njemu već dulje vrijeme radi i - gradski organizacijski odbor, koji je osnovala Općina Herceg Novi, na čijem je čelu predsjednik Skupštine, dr. Miloš Bigović. On u suradnji s nama organizira sve ono što je

Leopold Mandić, slika Zorana Homena

potrebno za ostvarenje ovog događaja na civilnoj gradskoj razini kako bi sve proteklo u najboljem mogućem redu, uz jamstvo svih sigurnosnih službi.

Boka News: Kada će tijelo sveca stići u Herceg Novi i gdje će biti izloženo?

Don Robert Tonsati: Sveto tijelo stiže u petak, 15. rujna. Očekujemo da to bude oko 13 sati pod pratnjom kapucina iz Italije i Hrvatske, kao i državnom pratnjom svake države kroz koju relikvija prolazi. Bit će izloženo u Parku Boka gdje će biti organizirana liturgija dočeka i tu ostaje sve do ponoći.

U 18 sati je predviđena svečana pjevana večernja misa, u 19.30 molitveno meditativno bdijenje, a oko ponoći sveto tijelo će biti preneseno u crkvu svetog Antona koja će biti otvorena sve dok bude hodočasnika.

Svi događaji u petak, 15. rujna, usmjereni su na lokalnu zajednicu - grad, vjernike iz ci-

jele Boke i sve koji poštuju svetog Leopolda Bogdana Mandića. Dakle, svi će imati priliku boraviti uz njega, u njegovoj prisutnosti, jer moramo znati da mnogi naši građani nikada nisu posjetili Padovu i njegov grob. Sada će imati priliku da budu u blizini omiljenog sveca koliko god požele, u vremenu od 24 sata.

Središnji događaj je 16. rujna, u subotu. U 10 sati je svečana koncelebrirana misa koju će predvoditi nadbiskup splitski, metropolit naše metropolije, mons. Marin Barišić. Na toj misi očekujemo hodočasnike kako iz Kotorske biskupije tako i iz zemalja okruženja, Hrvatske, BiH, Albanije, Srbije. Svi su dobrodošli!

U 16 sati u subotu je misa ispraćaja koju će predslaviti mons. Ilija Janjić, kotorski biskup. Nakon tog ispraćaja relikvije svetog Leopolda odlaze u Dubrovnik i dalje će nastaviti svoj hodočasnički put za Split, Rijeku, kako smo to već dogovorili s ocima kapucinima Hrvatske provincije.

Boka News: Kako ste došli do odluke da to bude baš Park Boka?

Don Robert Tonsati: Prva naša namjera bila je da relikvija bude izložena u župnoj crkvi u kojoj je sveti Leopold kršten. Na tome smo doista dugo radili. Delegacija kapucina je dolazila, provjeravali su gotovo svaki mogući puteljak, način kako bismo sarkofag s relikvijama donijeli do župne crkve. Ali, to se ispostavilo gotovo nemogućim. Znači da je Herceg Novi grad s tisuću skalinama, kako ga nazivaju. Ima vrlo uske ulice, a sam sarkofag je težak 250 kilograma. Dakle, sigurnost relikvije morala je biti zajamčena. Oci kapucini i njihovi stručnjaci bojali su se da bi u takvim manevrima sigurnost bila narušena. Druga pozicija je bila u blizini crkve svetog Antona, u sakralnoj zoni, ali se kao najbolja lokacija pokazao Park Boka. Također se u blizini crkve svetog Antona prostire ravan, ujednačen pogled sa svih točaka, na tom prostoru može se primiti veliki broj ljudi. Za sve službe koje će biti u organizaciji umrežene, od sigurnosnih, ambulantnih do svih ostalih, pogodno je vršenje dužnosti. U konačnici, ne predstavlja opasnost za donošenje relikvije svetog Leopolda. Prevladao je kriterij praktičnosti. U slučaju kiše i lošeg vremena relikvija će biti zaštićena, a mi ćemo se malo smočiti.

Boka News: Zašto relikvije svetog Leopolda ne dolaze samo u njegov rodni Herceg Novi, već i u Zadar, Rijeku, Split, Dubrovnik?

Don Robert Tonsati: Poučeni iskustvom prošlogodišnjeg dolaska svetog Leopolda u Zagreb, kada je prema procjenama bilo više od 250.000

hodočasnika iz cijele Hrvatske i regije u kilometarskim kolonama u kojima su čekali na svoju priliku da vide, dodirnu ili se mole pred tijelom sveca, razmišljali smo da je to potrebno izbjeći. Sve je to pokazalo kolika je ljubav naroda prema ovome svecu, koliko je njihov vjernički osjećaj dubok i koliko im je važno doći u blizinu ovog sveca. Bilo bi teško ostvarivo da sveti Leopold samo prođe kroz cijelu Dalmaciju, a da se baš nigdje ne zaustavi. Znamo da je on kratko djelovao u Zadru, kao i u Rijeci, te su to poveznice s njegovim životom. Puno više, ovakav put je odgovor na traženje, ljubav, čežnju vjernika koji opet žele vidjeti svetog Leopolda.

S druge strane, gotovo je nemoguće zamisliti da bi Herceg Novi ili cijela Kotorska biskupija s infrastrukturne točke gledišta mogli podnijeti toliki priljev hodočasnika. To jednostavno ne bi bilo moguće tako da ovime nitko ništa ne gubi. Sveti Leopold je dobrodošao svima i svi ga žele imati među sobom.

Boka News: Jeste li zadovoljni suradnjom s aktualnom vlašću u Herceg Novom i radom Koordinacijskog odbora?

Don Robert Tonsati: Do sada smo imali tri sastanka. Prvi je bio s vlašću u odlasku, kod kojih smo imali korektan prijem. Kada je formirana nova vlast u Herceg Novom, imali smo inicijalni sastanak i tom je prilikom formiran organizacijski odbor koji će djelovati u sklopu općine Herceg Novi. Nedavno smo imali sastanak s tim odborom i moram reći da smo jako zadovoljni njihovom željom za suradnjom, potporom, ali nadasve razumijevanjem važnosti ovog događaja. Iako su katolici u Herceg Novom, općenito u Crnoj Gori i Boki kotorskoj, manjinska crkva, gradski oci ne prave nikakvu razliku. Maksimalno podržavaju ovaj događaj i time pokazuju visoku razinu zrelosti, kulturu dijaloga i poštovanja, tolerancije. Mislim da je to ono što je krasilo svetog Leopolda pa smo na tragu njegovog ekumenizma...

Želio bih svima poručiti, daleke ljudima koji poznaju životopis svetog Leopolda i onima koji ga možda ne poznaju i pristupaju mu s predrasudama, da dođu 15. i 16. rujna u Herceg Novi. Neka se zadrže u molitvi ili samo u promatranju relikvija ovoga blagog, milog i voljenog sveca i prime milosti koje su nam svima potrebne za ovozemaljski život, za ovu našu svakidašnju borbu, da naslijedimo one vrijednosti koje je on promicao o suživotu.

Slika svetog Leopolda krasit će katedralu u Kotoru

Kako bismo obilježili trajno ovaj spomen na dolazak relikvija **svetog Leopolda**, kao Biskupija smo naručili sliku koju je uradio ugledni hrvatski slikar sakralnog slikarstva **Zoran Homen** iz Križevaca.

Slika će biti postavljena u katedrali svetoga Tripuna u Kotoru, a kopije dostavljene svim župama Kotorske biskupije, rekao nam je kancelar don Robert Tonsati.

Sveti Leopold Bogdan Mandić (Herceg Novi, 12. svibnja 1866. – Padova, 30. srpnja 1942.)

Sveti Leopold Mandić pripadao je redu kapucina i bio je poznat po zalaganju za jedinstvo kršćana.

Leopold Bogdan Mandić proglašen je svetim 1983. godine, a Ivan Pavao II. opisao ga je kao svećenika koji je imao tako snažan ekumenski duh da se kao žrtva prikazao Bogu, za uspostavu jedinstva među ljudima i vjernicima različitih konfesija.

„Sveti Leopold nije za sobom ostavio ni teoloških ni književnih djela, za sve koji su ga poznavali on nije bio drugo nego običan fratar, malen, boležljiv, imao je jedva čujan glas. No, njegova veličina bila je u darivanju samoga sebe, u osobnom žrtvovanju tijekom 52 godine svećeničkog života, u tišini, u povučeniosti, u skromnosti ispovjedničke sobice”, rekao je Ivan Pavao II.

Sveti Leopold rođen je 1886. godine u Herceg Novom kao Bogdan Mandić. Svete moći nalaze se od 1942. godine u Padovi (Italija) u hramu posvećenom njegovu imenu.

Novi saziv Hrvatskoga nacionalnog vijeća

Piše:
Zrinka Velić

Elektorska skupština za izbor članova III. saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore (HNV) održana je 8. srpnja 2017. u Domu kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi. Na Izornoj skupštini sudjelovalo je 42 elektora, od 43 prijavljena. Svaki elektor je, sukladno zakonskim propisima, sakupio 30 potpisa punoljetnih građanki i građana, pripadnika hrvatske nacionalne manjine,

Potrebna je bolja međusobna komunikacija i dobra suradnja među udrugama radi ostvarivanja zajedničkih interesa

koji su im svojim potpisom iskazali povjerenje za sudjelovanje na Skupštini. Elektori su volonterskim radom obišli značajan broj pripadnika hrvatske nacionalne manjine. Zahvaljujući njihovom entuzijazmu i posvećenosti intere-

sima hrvatske manjinske zajednice u Crnoj Gori uz izravni kontakt i razmjenu mišljenja s Hrvatima i Hrvatima, dobili su korisne sugestije.

Hrvatsko nacionalno vijeće broji 17 članova. Tajnim glasanjem izabrano je 15 članova. To su: Zvonimir Deković, Ilija Janović, Ljerka Sindik, Marin Čaveliš, Frano Ercegović, Zrinka Velić, Dijana Milošević, Josip Gržetić, Mato Krstović, Tamara Mandić, Ivan Dragičević, Svjetlana Zeković, Tanja Grabić, Radovan Marić i Vladimir Marvučić. Marija Vučinović, ministrica u Vladi Crne Gore, kao i Adrijan Vukšanović, poslanik u Skupštini Crne Gore, također su članovi Vijeća po funkciji.

Konstitutivna sjednica novoizabranog Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je 15. srpnja 2017. Na sjednici je izabrano novo rukovodstvo, kako slijedi: za predsjednika je javnim glasanjem jed-

Radno predsjedništvo izborne skupštine

noglasno izabran dosadašnji predsjednik Zvonimir Deković; većinom glasova izabrani su i dopredsjednici Ljerka Sindik i Vladimir Marvučić.

Upravni odbor HNV-a broji pet članova. Uz predsjednika i dva dopredsjednika za članove UO-a izabrani su Marija Vučinović i Josip Gržetić. Ana Vuksanović ponovno je izabrana za tajnicu Vijeća.

Čestitku novoizabranom sazivu Vijeća uputio je veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori, Nj. E. Veselko Grubišić, kao i mnoge druge institucije.

Elektorska skupština

Konstitutivna sjednica novoizabranog Vijeća

Očekujemo od novoizabranoga užeg rukovodstva bolju suradnju i koordinaciju sa svim hrvatskim udrugama. Hrvatsko nacionalno vijeće trebalo bi biti koordinator aktivnosti hrvatskih udruga u Crnoj Gori, inicijator rješavanja aktualnih neriješenih pitanja u domeni očuvanja identiteta, u pravome smislu predstavnik hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i promotor bogatoga kulturnog i povijesnoga naslijeđa. Posebna aktivnost Vijeća u novom sazivu mora biti usmjerena ka realizaciji zadataka definiranih u potpi-

sanim bilateralnim sporazumima između Crne Gore i Republike Hrvatske.

Vijeće mora imati savjetodavnu ulogu prema hrvatskim udrugama i pružati im pomoć pri izradi i realizaciji projekata, a izmjenom Zakona o manjinskim pravima i slobodama Vijeće nema pravo sudjelovati na javnim natječajima koje raspíše Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava u Crnoj Gori, kao što je to bio slučaj do sada. Kandidirani projekti hrvatskih udruga na raspisane natječaje Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjin-

skih prava, Državnog ureda za Hrvate izvan R. Hrvatske i dr. morali bi prvo biti predmet razmatranja jedne stručne komisije Vijeća, koja bi ocijenila značaj projekta za hrvatsku zajednicu i dala eventualno preporuku komisiji Fonda i Veleposlanstva da se taj projekt financijski podrži.

Kulturni život u hrvatskoj zajednici sveden je na rad malog broja udruga s hrvatskim predznakom koje različitim sadržajima rade na očuvanju našega kulturnog identiteta. Među tim udrugama vodeću ulogu ima Hrvatsko građansko društvo Crne Gore.

Hrvatske udruge susreću se u svome radu s mnogobrojnim problemima. Uz probleme u financiranju svojih aktivnosti, neadekvatnom politikom raspodjele sredstava za kandidirane projekte prisutan je i problem neposjedovanja prostora za rad. Udruge su usamljene u rješavanju svih tih životnih pitanja, a logično bi bilo da to bude zadatak upravo Nacionalnog vijeća. Znači, potrebna je bolja međusobna komunikacija i dobra suradnja jer Nacionalno vijeće nije formirano samo zbog sebe samog, nego za pomoć udrugama u realizaciji zacrtanih godišnjih planova i programa.

Ogranak Matice hrvatske u Kotoru

S obzirom na to da raniji pokušaj osnivanja ogranka Matice hrvatske u Kotoru nije zaživio, prihvatili smo se, na inicijativu središnjice Matice hrvatske, osnivanja ogranka u Kotoru uz svesrdnu pomoć Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore.

Piše:

Tripo Schubert

Na inicijativu središnjice Matice hrvatske u Zagrebu Hrvatsko građansko društvo Crne Gore osnovalo je Inicijativni odbor u sastavu: Slavko Dabinović, Joško Katelan, dr. sc. Gracijela Čulić, Tripo Schubert, Pavle Marković i Zrinka Velić, koji je obavio sve pripremne radnje za osnivanje ogranka Matice hrvatske u Kotoru.

Osnivačka skupština Matice hrvatske – ogranak Kotor, održana je 17. srpnja u dvorani Kotorske biskupije na kojoj su izabrana upravna tijela Matice - Predsjedništvo i Nadzorni odbor.

Na Skupštini su prisustvovali: Nj. E. Veselko Grubišić - veleposlanik R. Hrvatske u Crnoj Gori, mons. Ilija Janjić - kotorski biskup, Zvonimir Deković - predsjednik Hrvatskoga

nacionalnog vijeća Crne Gore, Hrvoje Vuković - konzul R. Hrvatske u Kotoru, Jelena Vukasović - sekretar Sekretarijata za kulturu Općine Kotor, Nikola Baničević - predsjednik ogranka Matice crnogorske u Kotoru, Marijo Brguljan - predsjednik Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, Damir Barbarić - potpredsjednik Matice hrvatske, Zorislav Lukić - generalni tajnik Matice hrvatske, Slavica Stojan - predsjednica ogranka Matice hrvatske u Dubrovniku, predstavnici pisanih i elektroničkih medija i članovi Matice hrvatske iz Kotora, Tivta i Podgorice.

Nakon intoniranja crnogorske i hrvatske himne, u izvođenju mandolinskog orkestra HGD-a Crne Gore „Tripo Tomas“, u ime Inicijativnog odbora prisutne je pozdravila prof. dr. **Gracijela Čulić** te izrazila zadovoljstvo što će konačno ogranak biti osnovan i u Crnoj Gori – u Kotoru.

Slavko Dabinović izvijestio je prisutne o Pravilima Matice hrvatske, a posebno o njezinim zadacima.

Svrha ogranka je istraživanje, čuvanje i promicanje narodnog i kulturnog identiteta u područjima umjetničkog, znanstvenog i duhovnog stvaralaštva, gospodarstva i javnoga života te skrb za demokratski društveni razvitak. Ogranak Matice osobito: proučava, štiti i promiče hrvatsku kulturnu i znanstvenu baštinu, proučava i istražuje hrvatsku prošlost i sadašnjost sredine u kojoj djeluje, čuva i njeguje izvornost i osobitost hrvatskog jezika, promiče narodnu prosvjetu te narodnu i kulturnu samosvijest Hrvata, izdaje knjige, časopise, novine i publikacije u skladu sa zakonskim propisima, osniva ili potiče osnivanje kulturnih udruga, glazbenih, kazališnih, likovnih, folklornih, znanstvenih, tehničkih i dr., organizira umjetnička, znanstvena i stručna predavanja, izložbe, koncerte, tribine i skupove.

U ime Matice hrvatske obratio se tajnik **Zorislav Lukić** koji je govorio o povijesti Matice hrvatske, koja ove godine slavi 175 godina, o tome kada je i zbog čega utemeljena te koji su njezini osnovni ciljevi, od utemeljenja do danas. On je istaknuo da se Matica hrvatska bavi svojim narodom, poviješću i kulturnom baštinom, ne samo u sklopu Hrvatske, već u sklopu europske i svjetske kulturne baštine.

Potpredsjednik Matice hrvatske **Damir Barbarić** rekao je da su ogranci živo tkivo Matice, kojih ima 120, i to 110 u Hrvatskoj i između 15 i 20 izvan Hrvatske; u Bosni i Hercegovini, Njemačkoj, Austriji, Belgiji, Mađarskoj, a kako je rekao, od večeras i u Crnoj Gori.

Sastanak Inicijativnog odbora

Osnivačka Skupština u Kotoru

Pozdravni govor predsjednika Matice hrvatske Damira Barbarića

Slavica Stojan, predsjednica ogranka
Matice hrvatske Dubrovnik

Zorislav Lukić, Gracijela Čulić,
Slavko Dabinović

On je istaknuo mnogobrojne djelatnosti Matice hrvatske, a kao posebno značajno istaknuo je njegovanje hrvatskoga jezika i nakladništvo. „Važno nam je da i u najmanjim sredinama negujemo Maticu hrvatsku jer na taj način negujemo svoju kulturu”, rekao je Barbarić.

Osnivanje ogranka Kotor pozdravila je predsjednica ogranka Matice hrvatske u Dubrovniku **Slavica Stojan**, koja je podsjetila na povijesnu povezanost Kotora i Dubrovnika koja se, kako je rekla, ne ogleda samo u geografskoj blizini, nacionalnoj pripadnosti, jeziku kojim govorimo, već u umjetnosti, historiji i književnosti.

„Drago mi je da će ovdje biti ogranak Matice, da ćete istraživati svoju kulturu te da će ova hrvatska autohtona zajednica u Crnoj Gori još više spoznavati sebe, da ćete je proučavati, a time ćete istraživati i svoju domovinu Crnu Goru i vezu prema Republici Hrvatskoj”, poručio je veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori **Veselko Grubišić**.

Izabrano je predsjedništvo od pet članova. Za predsjednika je izabrana mr. Marija Mihaliček, povjesničarka umjetnosti, za potpredsjednika dr. Edita Starović, a za tajnicu Zrinka Velić. Također je izabran i Nadzorni odbor od tri člana: za predsjednika je izabrana prof. Ljiljana Aleksić, a članovi su Pavle Marković i Slavko Dabinović.

„Želja mi je da se oko novoosnovanog ogranka Matice okupe ljudi koji će nastojati da opravdaju postojanje ove značajne institucije i svojim djelovanjem ostvaruju povezivanje Crne Gore i Hrvatske na svim nivoima. Ovo smo uradili u vrijeme kada se slavi velika obljetnica – 175 godina Matice hrvatske. Postati dijelom jedne tako značajne kulturne institucije, s

tako dugom tradicijom i to baš u ovom trenutku, svakako je čast, ali i velika obveza da se ogranak u Kotoru razvija na kulturnoj razini postavljenoj od utemeljenja Matice hrvatske.

Postoje i te kako opravdani razlozi da Kotor i Boka kotorska postanu dio korpusa: autohtono prisustvo Hrvata na ovom prostoru, njihov udio u stvaranju kulturne, materijalne i nematerijalne baštine, zasluge Hrvata u organiziranju kulturno-prosvjetnih društava u Boki kotorskoj tijekom XIX. stoljeća i u XX. stoljeću. Bokelji koji su živjeli i stvarali u Hrvatskoj značajno su se ugrađivali u njene kulturne i povijesne tokove... Dakle, razloga je mnogo“, izjavila je Marija Mihaliček, predsjednica ogranka Matice hrvatske u Kotoru.

Izdavanje publikacija i knjiga bit će jedan od prioriteta ogranka u Kotoru. Na tom planu ogranak može računati na veliku pomoć Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, koji u razdoblju od 17 godina svoga rada upravo realizira bogatu izdavačku djelatnost, tiskanjem knjiga, monografija i izdavanjem jedinoga glasila na hrvatskome jeziku u Crnoj Gori - Hrvatskoga glasnika. Do kraja godine u suizdavaštvu s HGD CG planira se tiskanje četvrtog toma periodike - Bokeškoga ljetopisa s temama s kojima su se predstavili mnogi autori iz država okruženja na nedavno održanome međunarodnome znanstvenom skupu u Kotoru pod nazivom „Isprepleteni identiteti: Kotor, Dubrovnik i njihovo zaleđe u višestoljetnoj perspektivi“.

maticahrvatska

Matica hrvatska utemeljena je 1842. godine sa svrhom promicanja nacionalnog i kulturnog identiteta u područjima umjetničkog, znanstvenog i duhovnog stvaralaštva, gospodarstva i javnoga života te skrbi za društveni razvitak. Jedan je od najvećih i najvažnijih nakladnika knjiga i časopisa u Hrvatskoj. Uz dvadesetak redovitih biblioteka značenjem se ističe biblioteka **Stoljeća hrvatske književnosti**, u kojoj je objavljeno već više od stotinu naslova. Središnjica objavljuje dvotjednik **Vijenac**, književni list za umjetnost, kulturu i znanost, **Hrvatsku reviju**, časopis za književnost, umjetnost i kulturu življenja, te književni i znanstveni časopis **Kolo**.

Osim izdavačke djelatnosti, Matica hrvatska priređuje mnogobrojne kulturne i znanstvene **dogadaje**: predstavljanje knjiga, znanstvene simpozije, okrugle stolove, rasprave, stručna i znanstvena predavanja te koncerte klasične glazbe. U središnjici Matice hrvatske održi se više od stotinu manifestacija godišnje, a podjednako su aktivni i Matičini ogranci.

Pri središnjici djeluje i **Galerija Matice hrvatske** u kojoj izlažu ponajprije mladi likovni umjetnici. U ciklusu **Mladi glazbenici u Matici hrvatskoj** nastupaju daroviti i na natjecanjima nagrađivani polaznici glazbenih škola te glazbenih smjerova na sveučilištima u Hrvatskoj. **Salon Matice hrvatske** priređuje predavanja iz raznih područja znanosti, umjetnosti i kulture općenito, pri čemu predavači gotovo isključivo pripadaju mlađoj ili srednjoj generaciji. Razni **odjeli Matice hrvatske** održavaju predavanja, tribine i skupove iz područja svoga djelovanja. Matica hrvatska organizator je i **Komunikološke škole** i **Filozofske škole**, koje omogućuju perspektivnim studentima aktivno sudjelovanje i usavršavanje u struci.

Stotinjak **ogranaka Matice hrvatske** objavljuje dvadesetak književnih časopisa, među kojima su - Dubrovnik, Književna revija, Dometi, Zadarska smotra, Riječi... Ogranci su zbog bogate kulturne djelatnosti u svojim mjestima nezaobilazni, a ponegdje i jedini nositelji kulturnoga života.

Članom Matice hrvatske može postati svaki punoljetni državljanin Republike Hrvatske ili Hrvat s drugim državljanstvom koji prihvaća program Matice hrvatske.

**NAJSTARIJI ORKESTAR U CRNOJ GORI
OBILJEŽIO 175 GODINA POSTOJANJA**

Čuvari bogate muzičke i kulturne tradicije

Gradska muzika Kotor gostovala je zajedno s Bokeljskom mornaricom u Beču 1898. godine na vjenčanju princa Franza Ferdinanda, kao jedan od tri orkestra iz cijele tadašnje monarhije!

Priredila:
Danijela Vulović

Gradska muzika Kotor, jedan od simbola grada Kotora, svečanim dvodnevним programom obilježila je 8. i 9. srpnja svoj jubilej - 175 godina postojanja. Najstariji orkestar u Crnoj Gori i jedan od najstarijih na Balkanu, utemeljen je davne 1842. godine. Od tada pa do današnjih dana svjedoči o bogatoj muzičkoj i kulturnoj tradiciji Kotora.

U subotu, 8. srpnja, u svečanom defileu ulicama Staroga grada, uz domaćine sudjelovali su prijateljski orkestri: Gradska muzika Budva, Gradska muzika i mažoretkinje Herceg Novi, Glazbeno prosvjetno društvo Tivat te Mjesna muzika Đenović. Slavlje su svojom prisutnošću uveličale i mažo-

Gradska muzika Kotor 1930.

retkinje NVU Fešta iz Kotora. Nakon defilea priređen je koncert svih orkestara na pjaci sv. Nikole.

Svečani koncert Gradske muzike Kotor održan je u nedjelju 9. srpnja, uz prisutnost mnogobrojnih uzvanika, bivših članova i prijatelja Muzike te mnogobrojnih turista. Orkestar koji ima 40-ak članova, pretežno amatera, kojim je dirigirao Dario Krivokapić, izveo je djela klasične muzike, marševe i popularne zabavne kompozicije. Kao gosti nastupili su klarinetist Damjan Begović, solistice Đurđa Petrović Poljak i Sandra Pasković, ženska klapa Bisernice Boke te kvartet flauta „Talia“, a uz zvuke Šostakovičevog „Drugog valcera“ plesali su članovi plesnog studija „Jet Set“ iz Podgorice. Koncert je, na oduševljenje publike na prepunoj pjaci, završio vatrometom i zvicima kola Bokeljske mornarice.

U povodu jubileja, Gradska muzika Kotor izdala je brošuru s kratkim historijatom, čija je autorica teksta Jelena An-

Gradska muzika Kotor sa dirigentom Tripom Đuraševićem 1963. godine

tović, a prijevod na talijanski, francuski i engleski priredio je Joško Katelan. Dio toga teksta predstavljamo vam na ovim stranicama:

- Dokumenti nam govore da je čvrste temelje za razvoj kotorskoga puhačkog orkestra postavila grupa uglednih građana Kotora još 20. svibnja 1842. godine, kada je Općini Kotor i njezinom tadašnjem predsjedniku Marku Paskvaliju podnijela pismeni prijedlog za osnivanje orkestra i izradila Nacrt Pravilnika o osnivanju. Pravilnikom, koji je usvojen 15. lipnja 1842. godine, obuhvaćeni su svi elementi njegovog života i rada, ponajprije problem školovanja mladih muzičara, pri čemu je osnovno načelo bilo da orkestar sam pruži muzičko obrazovanje svojim članovima, da se izdržava od vlastitih prihoda i da o disciplini vodi računa posebna Komisija kao najveće upravno, nadzorno i disciplinsko tijelo zajedno s dirigentom. Prve prostorije u kojima je puhački orkestar radio bile su prostorije ranijeg kazališta koje je izgrađeno za vrijeme francuske vladavine, 1808. godine, a nepuna tri mjeseca nakon njego-

vog osnivanja orkestar je imao svoj prvi nastup prilikom dolaska austrijskog nadvojvode Franza Karla u Boku. Poznata su i imena 24 muzičara ovoga prvoga kotorskoga puhačkog orkestra, kao i instrumenti na kojima su svirali: 7 klarinetista, 4 trubača, 4 hornista, 3 fagotista (2 fagota i 1 kontrafagot), 2 trombonista, 1 flautist i 1 otavin, dva bubnjara (1 bubanj i 1 tamburin) i 1 čineli, ali na žalost nije poznato ime tadašnjeg dirigenta.

Prvi orkestar najveće izdatke ima za nabavku instrumenata iz Trsta i uniformi (plava i crna tkanina), a u početku se ponajprije financirao prihodi- ma prilikom sudjelovanja na raznim mjesnim svečanostima, sprovodima, plesovima, karnevalu, javnim tombolama, seansama mađioničara itd., kao i prilozima širokog broja ljudi iz Kotora, Dobrote, Prčanja, Perasta, Risna i Morinja, Bokelja iz Trsta i Venecije, kao i od vojne ustanove, a posebno od takozvanih 'serenada' (1843. godine javna 'serenada' priređena je u čast 'Njegovog Preosveštenstva vladike Crne Gore' prilikom Njegoševog boravka u Kotoru). U godini

Gradska muzika Kotor 1976. godine – dirigent Nikola Čučić

1848. najčešće nastupa uz, tada osnovanu, Narodnu stražu i iste godine ovaj puhački orkestar ulazi u njezin sastav pod novim nazivom 'Duvački orkestar Narodne straže u Kotoru', s 15 članova, pod dirigentskom palicom Josipa Jedličke.

Nakon 1850. godine orkestar doživljava dužu krizu, a punu obnovu će doživjeti 1867. od Jeronima Fiorellija koji je imao svoju muzičku školu. Obnovivši orkestar, većinom svojim učenicima, obraća se Općini Kotor za materijalnu pomoć u nabavi instrumenata i uniformi. Iz Općine je stigao negativan odgovor pa maestro Fiorelli iz svojih osobnih sredstava kupuje nedostajuće instrumente i uniforme, a orkestar se naziva po svome dirigentu – 'Banda Fiorelli'. To je bilo moguće s obzirom na to da je

dirigent Fiorelli imao prihode iz najmanje tri izvora: katedrale sv. Tripuna, gdje je orguljao i dirigirao crkvenim zborom; iz Srpskog pjevačkog društva 'Jedinstvo', gdje je vodio komorni orkestar; te od privatnih satova muzike. Nakon smrti

Jeronima Fiorellija 1867. godine, kotorska općina počinje davati orkestru mjesečne subvencije i vraća se prijašnje ime 'Građanska muzika', a kao dirigenti rade Ivan Jedlička - mlađi (1875. – 1883.) pa Antun Petrarka (1883. – 1884.), zatim Ivan Burati (1884. – 1885.) i na kraju Ivan Jedlička - stariji (1885. – 1886.).

Gradska muzika Kotor gostovala je zajedno s Bokeljskom mornaricom u Beču 1898. godine na vjenčanju princa Franza Ferdinanda, kao jedan od tri orkestra iz cijele tadašnje monarhije! U svom sedmogodišnjem boravku u Kotoru (1886. – 1892.) Dionizije De Sarno San Đorđo kao dirigent-pedagog podiže nivo orkestra nastupajući s njim svake nedjelje na otvorenom prostoru, većinom u bašti kafane 'Dojmi', o svim državnim praznicima i blagdanima.

Za svoj rad dobiva mnoga priznanja, među kojima Orden zasluga za narod sa srebrnim

Koncert povodom proslave 175. godina Gradske muzike

zracima, dodijeljen ukazom predsjednika SFRJ Josipa Broza Tita 1967. godine, kao i Novembar-sku nagradu grada Kotora 1977. godine.

S orkestrom u XX. stoljeću rade mnogi dirigenti, a najznačajniji pečat ostavljaju: Erminije Bagatela, Tripo Tomas, Antun Homen, Tripo Đurašević, Nikola Čučić, Nikola Gregović, Vladimir Begović. Od 2011. do 2013. orkestrom je dirigirao Petar Bukilica. Danas orkestrom dirigira dugogodišnji član, profesor horne i član Crnogorskog simfonijskog orkestra, Dario Krivokapić.

Do formiranja vojne muzike na Cetinju kotorska Gradska muzika bila je dvorski orkestar kneza, a kasnije kralja Nikole I. Petrovića. Svirala je na prosidbi njegove kćerke, buduće talijanske kraljice Jelene i kralja Vitktora Emanuela II., 1910. godine, kao i prilikom proglašenja Crne Gore za kraljevinu. Od svog osnivanja do danas puhački orkestar nije radio jedino u vrijeme svjetskih ratova, što govori o iznimnom kontinuitetu u radu.

Orkestar je tijekom svih ovih godina imao mnogobrojna gostovanja, u Beču, Ohridu, Splitu, Dubrovniku, Kikindi, Pančevu, Beogradu, Rijeci, Mostaru, a iznimno uspješno je nastupao i na festivalima u talijanskoj Đulijanovi dva puta, u Muđi kraj Trsta, u Kasteljon dela Plani u Španjolskoj i u francuskoj Nici.

Gradska muzika Kotor u svojih 175 godina svirala je mnogim slavnim ličnostima: princu Edvardu, kralju Olafu, kraljici Beatrisi, Eleonori Ruzvelt, Sirimavo Bandarana-ike, M'Bou, princezi Margareti, Titu, Hruščovu, Žan Pol Sar-

tru, Sofiji Loren i Karlu Pontiju, princezi Jelisaveti Karađorđević i mnogim drugim.

Orkestar danas, tijekom godine, tradicionalno organizira dva koncerta i to Novogodišnji (krajem prosinca) i ljetni (početkom lipnja). Nastupa na svim manifestacijama u gradu, posebno s Bokeljskom mornaricom kad igra 'Kolo', a česti su nastupi po Crnoj Gori. Repertoar orkestra su kako klasična djela, tako i moderne i zabavne kompozicije.

Vladimir Jokić, Dragica Perović, Ljiljana Popović-Moškov

Na izbornoj Skupštini Gradske muzike Kotor, održanoj 28. travnja 2017. godine, izabrano je novo rukovodstvo: predsjednik Nikola Bukilica, generalni tajnik Ivana Marković i članovi Dario Krivokapić, Petar Bukilica, Mirza Krcić, Draginja Basekić i Danijela Vulović.

Članovi Gradske Muzike Kotor danas

Dirigent/Horna: Dario Krivokapić

Klarinet: Vesko Popović, Darko Grgurević, Damjan Begović, Predrag Batuta, Matija Jovanov

Alt Saksofon: Željko Vasović, Vojislav Marković

Tenor Saksofon: Siniša Nerić

Flauta: Andrea Živković, Tamara Knežević Kovač Ksenija, Racković, Angela Mijušković, Maja Vulović, Olivera Todorović, Jovana Mršulja

Truba: Sara Lakičević, Tihomir Biskupović, Luka Pejović, Sava Rajković, Savo Čelanović, Miljan Lukačević, Miomir Vukanić, Damjan Dževerdanović

Bariton: Ivica Biskupović, Ivana Marković, Jovan Ivković

Tenor: Sloba Čelanović - Tenor

Horna: Maša Tulić

Trombon: Meša Kerović

B Tuba/Helikon: Ivan Deržijev

F Tuba/Helikon: Goran Petrović

Doboš/Bas Gitara, Gitara: Petar Bukilica

Bas Bubanji: Ranko Vukašinić

Doboš/Bubnjevi: Mario Marković

Doboš/Činele: Anto Milošević

Piatti/Činele: Maja Mihović, Boris Grgurević

*OD 30. LIPNJA DO 13. KOLOVOZA ODRŽAN
IX. MEĐUNARODNI FESTIVAL KOTORART*

KotorArt

„Kotor ne priređuje festival da bi se svidio drugima, da bi privukao druge, već iz najiskrenije potrebe da izrazi sebe. Naslagane tisuće godina historije u Kotoru se ne materijaliziraju samo kroz impozantne utvrde, crkve, pjace i trgove, već i kroz potrebu da se uz umjetnost i iskrenost izrazi svako bilo koje je tijekom tisućljeća udaralo ovim ulicama.”

Priredila:
Tijana Petrović

Ovogodišnji KotorArt trajao je od 30. lipnja do 13. kolovoza i sastojao se od četiri programske cjeline: KotorArt - Međunarodni festival klapa Perast (30. lipnja i 1. srpnja), KotorArt - Kotorški festival pozorišta za djecu (od 1. do 12. srpnja), KotorArt - Pjaca od filozofa (24. srpnja) i KotorArt - Don Brankovi Dani muzike (od 13. srpnja do 13. kolovoza). Festival je organiziran pod pokroviteljstvom Općine Kotor i uz potporu sponzora kao što su: Coca Cola, Luštica Bay, Hotel „Palma” i „Palmon Bay” i Sava osiguranje.

„Na ovogodišnjem festivalu sudjelovalo je više od 1.000 sudionika iz 20 zemalja svijeta. Izvedena su ukupno 243 programa (36 u glavnom i 207 u pratećem programu). Sudionike smo dočekali iz: Crne Gore, Srbije, BiH, Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Armenije, Poljske, Francuske, Italije, Velike Britanije, Ukrajine, Njemačke, Kazahstana, Danske, Rusije, Južne Afrike, Turske, Španjolske i Grčke. Ovogodišnji festival posjetilo je više od 50.000 posjetilaca“, priopćila je Sara Lakičević, PR KotorArta.

XVI. međunarodni festival klapa - Perast, ove godine protekao je u znaku Priča o moru, programa koji podsjeća na život Bokelja iz doba jedrenjaka, klapskih pjesama, priča o poznatim pomorcima Boke, uz odabranu poeziju i tradicionalne folklorne plesove. Istimenim koncertima 3. lipnja u Herceg Novom, 10. lipnja u Budvi i 18. lipnja u Tivtu, najavljena su velika finala festivala u Perastu - 30. lipnja za ženske i 1. srpnja za muške klape, na kojima su sudjelova-

le neke od najpoznatijih klapa iz Crne Gore i regije.

Prve natjecateljske večeri u kategoriji ženske klape prvo mjesto po ocjeni žirija pripalo je klapi „Stentorija” iz Daruvara, drugo klapi „Štorija” iz Kaštel Kambelovca, a treće „Ankori” iz Podstrane. Publika je svoj glas dala dubrovačkoj klapi „Skontaduri”.

U kategoriji muških klapa po ocjeni stručnog žirija pobjednik je klapa „Pinguentum” iz Buzeta, druga nagrada pripala je klapi „Filip Dević” iz Splita, a treća klapi „Jacera” iz Šibenika.

Nagrada publike u kategoriji muških klapa pripala je klapi „Assa Voce” iz Podgorice s pjesmom „Pod odrinom”.

Prva nagrada u kategoriji ‘Nova klapska pjesma’ pripala je autoru Krešimiru Magdiću za kompoziciju „Gospa od Škrpjela” u izvedbi klape „Skotradura” iz Dubrovnika.

Za najbolju debitantsku klapu proglašena je klapa „Bura” iz Mostara, a priznanje za najbolju crnogorsku klapu pripalo je klapi „Assa Voce” iz Podgorice.

Nagrada za najbolji aranžman u kategoriji ‘Nova klapska pjesma’ pripala je Dušku Tambači za kompoziciju „Merjane, Merjane” u izvođenju klape „Valdibora” iz Rovinja.

Prva nagrada za najbolje stihove pripala je pjesmi „Pod odrinom” čije stihove je napisala Mila Moškov, u izvedbi „Assa Voce” iz Podgorice.

XXV. kotorski festival pozorišta za djecu održan je od 1. do 12. srpnja. Dvadeset i pet godina u kontinuitetu ljetnom šarmu drevnoga grada pridonosi i Festival pozorišta za djecu koji desetak dana nudi bijeg iz stvarnosti u neki bolji, ljepši i šareniji svijet.

Na otvorenju su sudjelovali gđa Vida Kaščelan, nekadašnja gradonačelnica Kotora, koja je 1993. godine svesrdno podržala ovaj festival te veliki dječji pjesnik i prijatelj Festivala od osnutka – Ljubivoje Ršumović. Predsjednik Općine Kotor Vladimir Jokić rekao je da je i sam odrastao uz Festival, ne propustivši niti jednu predstavu do svoga punoljetstva i povjerio publici kako i dandanas čuva svesku s autogramima mnogobrojnih glumaca. Zahvalivši svima koji su

Otvaranje 25. festivala pozorišta za djecu

pridonijeli razvoju ovoga festivala, zaključio je da je ovo jedini festival na svijetu koji „što je stariji, on postaje mlađi“.

Simboličnim preuzimanjem ključeva djeca su preuzela „upravljanje“ gradom za vrije-

me Festivala. Tako je ove godine najmlađi gradonačelnik u povijesti ključeve predao, odnosno položio ih u njezinu kolijevku, najmlađoj sudionici Anji Jovanović. U njezino ime i u ime sve djece govor je pročitao Anjin otac, Mitar Jo-

vanović: „Ovim putem svečano obećavam da ću držati grad otključan za sve vrijeme trajanja festivala kako bi sva djeca mogla juriti ulicama i pjacama i da njihovom grajom kamen odzvanja.“

Ovo ljetno rođendansko slavlje započelo je plesnim audio-vizualnim performansom gostujuće trupe „Roseland Musical“ iz Barselone koji su adaptirali „Putovanje u središte Zemlje“ Žila Verna.

Publika je uživala u 13 predstava u glavnom programu, kao i u vrlo bogatom pratećem programu u sklopu koga su djeca i mladi uz edukativnu, likovnu, muzičku, književnu formu i mnogobrojne druge forme izražavali svoju kreativnost.

KotorArt - Pjaca od filozofa, segment Festivala u kojem su do sada sudjelovali neki od vodećih filozofa današnjice poput Antonija Negrija, Giorgija Agambena, Mihaila Riklina, Giannia Vattimoa... ove godine održan je 24. srpnja na Pjaci od salate (Škaljarskoj pjaci). Predavanje „Kultura u doba kolere“ održao je hrvatski filozof i politički aktivist Srećko Horvat. Nadahnutim izlaganjem Horvat je ostvario snažnu interakciju s publikom.

Srećko Horvat

On je ocijenio da su neki od razloga za nedavne požare u regiji, kao i za poplave, neulažanje u infrastrukturu i manje-više nestala agrikultura na prostorima bivše Jugoslavije te da su se sve ove države pretvorile u čisti turizam. Horvat je u kontekst šire politike

smjestio aktualne događaje: od požara do događaja u vezi s financiranjem KotorArta, Pjace od filozofa, do privatizacije plaža u Budvi, Dubrovniku, na Visu i dalje.

On smatra da je politička odgovornost ne samo Crne Gore, već i Hrvatske, to što se svi gradovi na obali u obje zemlje okupiraju velikim kruzerima i turistima, a lokalna populacija se svodi isključivo na uslužnu djelatnost.

„Ako želimo izaći iz toga da isključivo služimo druge i to ponovno, kao što je to bilo u doba Austro-Ugarske, onda nam je i te kako važna kultura i važno je da se programi događaju diljem zemlje. Ako nemamo mogućnost dijaloga, kulture, teatra, muzike, uskoro više nećemo imati ništa, uskoro ćemo dolaziti na plaže na koje nećemo moći ući jer ćemo ih morati plaćati, a onda uskoro više nećemo moći niti razmisliti o tome da je loše da ih plaćamo jer nećemo imati mogućnost mišljenja“, dodao je Horvat.

XVI. don Brankovi dani muzike održani su od 13. srpnja do 13. kolovoza. „Unatoč značajno manjem proračunu, ali zahvaljujući dodatnoj potpori Općine Kotor, sponzora Luštica bay, Coca Cola, hotela 'Palma' i 'Palmonbay' te razumijevanju i solidarnosti umjetnika, i ove godine publici su predstavljani vrhunski izvo-

đači i izvanredni programi. Od otvorenja i nastupa Gradske muzike Kotor, Bokeljske mornarice, preko nastupa svjetski priznatih i popularnih imena kada je u pitanju klasična muzika, do najboljih pijanističkih džez postavki, vokala, programa za najmlađe i preko 100 pratećih programa 'busking' umjetnika – festival je priredio

vrhunsku umjetnost“, priopćila je PR KotorArta Sara Lakičević.

XVI. don Brankovi dani muzike svečano su otvoreni na Dan crnogorske državnosti 13. srpnja na Trgu ispred katedrale sv. Tripuna. Ovogodišnji program festivala, naslovljen „Korijeni“, počeo je intoniranjem crnogorske himne.

Festivalski orkestar KotorArta, pod dirigentskom palicom sjajnog maestra Vahana Marirossiana, izveo je Bethovenov Klavirski koncert br. 1 u C-duru, uz pratnju solista i pijanista Ratimira Martinovića. Nakon toga premijerno je prikazana projekcija dokumentarnoga filma redatelja Dušana Vulekovića, koji je nastao po narudžbi KotorArta, a na temu Kola Bokeljske mornarice (Kolo sv. Tripuna). Na samom kraju večeri mnogobrojna publika imala je priliku poslušati kompozici-

ju inspiriranu Bokeljskim kolom, u izvođenju Festivalskog orkestra KotorArta i Gradske muzike Kotor, koju su komponirali šest suvremenih kompozitora iz regije (Hrvatske, BiH, Srbije, Makedonije, Slovenije i Crne Gore). Kompozicija koja predstavlja zanimljiv spoj različitih umjetničkih senzibiliteta i viđenja iste teme – Kola Bokeljske mornarice, s neobičnim muzičkim efektima, nikoga nije ostavila ravnodušnim.

„Mornarica je stoljećima bila tema mnogobrojnih kroničara, povjesničara, bila je mecena,

inspirator mnogobrojnih likovnih umjetnika, književnika i muzičara. Kolo Mornarice se, prema tradiciji, prvi put plesalo 13. siječnja 809. godine u čast dolaska relikvija sv. Tripuna u Kotor. Ne znamo autora muzike, kao što ne znamo imena graditelja katedrale, ali oni su najvažniji simboli našega kolektivnog identiteta. Večerašnji koncert potvrđuje da je Mornarica ne samo čuvar tradicije, već da je aktualna i da je u stanju inspirirati i motivirati i suvremene kompozitore i muzičare. I Gradska muzika, koja ove godine obilježava značajan jubilej - 175 godina od osnivanja, i koja je protagonist kulturnog i muzičkog života Grada, povezana je s Bokeljskom mornaricom koju u cijelom tom razdoblju prati u svim njezinim javnim nastupima i svira njezinu himnu”, istaknuo je admiral Bokeljske mornarice Anton Sbutega.

Nazočnima se obratio i predsjednik Općine Kotor, Vladimir Jokić, koji je u vrlo inspirativnom govoru rekao: „Ljeti se Kotor pretvori u veliku scenu muzike, glume, plesa, igre, slike. Grad je krajem lipnja vibrirao u ritmu klapske pjesme, proteklih deset dana ključevi grada bili su u dječjim rukama, a od večeras uz veliku muzičko-filmsku priču o korijenima Grad će biti obojen muzikom. Umjetnici, gosti, prijatelji i posjetitelji ne posjećuju Grad zato što je to najbolja scena i najbolji program koji mogu vidjeti. Ne. KotorArt i Grad se posjećuju zbog druge kvalitete. Zbog iskrenosti. Kotor ne priređuje festival da bi se svidio drugima, da bi privukao druge, već iz najiskrenije potrebe da izrazi sebe. Naslagane tisuće godina historije u Kotoru se ne materijaliziraju samo kroz impozantne utvrde, crkve, pjace i trgove, već i kroz potrebu da se uz umjet-

Predsjednik Općine Kotor Vladimir Jokić

nost i iskrenost izrazi svako bilo koje je tijekom tisućljeća udaralo ovim ulicama. Civilizacija konstantno sebi postavlja pitanje o tome postoje li slučajnosti ili su sve dio nekoga velikog plana čiji cilj i svrhu mi ne možemo naslutiti. Sklon sam vjerovati da neke značajne slučajnosti predstavljaju sinkronicitet, kojem ne treba tražiti svrhu, već ga prihvatiti i pratiti. Kada sam s gospodinom Martinovićem razgovarao o večerašnjoj noći, spomenuo mi je da će orkestar izvoditi varijacije na temu Kola

Bokeljske mornarice i da je to naručeno još krajem prošlog festivala, što smo obojica prihvatili ne pitajući se je li sve to baš tako i je li sve posljedica namjere. Večeras, stojeći na ovome mjestu, čini mi se da su stvari posve drukčije. Čini mi se da niti je gospodin Martinović sam naručio ove varijacije, niti je gospodin Vuleković sam snimio film, niti je lokalna uprava sa sponzorima uspjela organizirati festival. Svi smo mi bili samo puki izvršitelji namjere Grada, namjere njegove historije, namjere da nas

večeras ovdje okupi i da nas pozove na duboko promišljanje o korijenima. Večerašnju noć nismo mi posvetili Gradu. Grad se noćas posvećuje svakome od nas posebno da svi uz iskrene zvuke orkestra razmislimo najiskrenije o korijenima. I to o korijenima koji su u nama, koji ne vezuju naše tijelo, nego naše duše. Večeras smo pozvani da se vratimo sebi, da se vratimo jedni drugima, da bismo se vratili Gradu. Vrijedi zaroniti u sebe u potrazi za svojim korijenom. Kako pjesnik kaže obračavajući

*Biseru Veletanlić
i Vasil Hadžimanov*

Koncert "United forces", Matija Dedić i Vasil Hadžimanov

Biseru Veletanlić

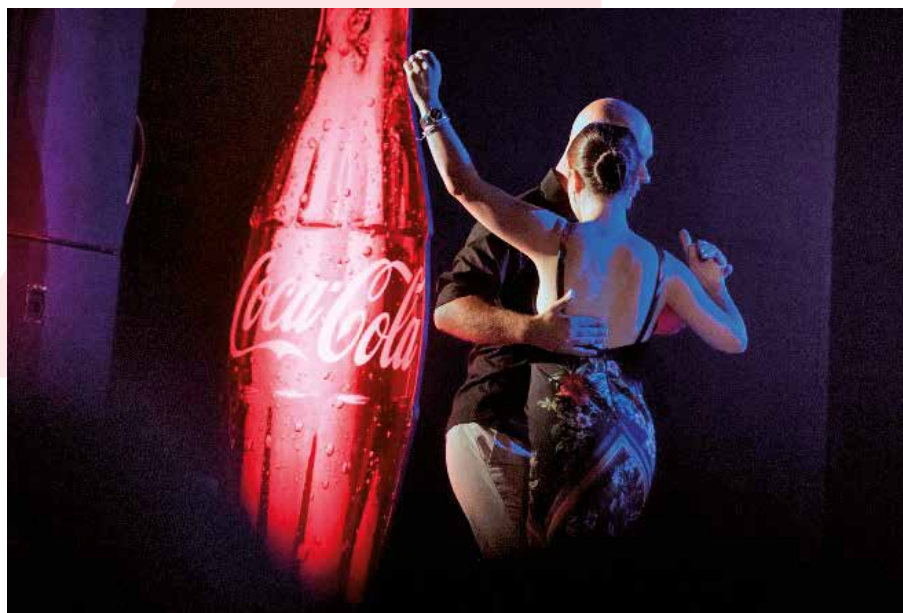

Gabi Novak

Miloš Karadaglić i Pumeza Matshikiza

se maslini i njezinom korjenu: Vrijedi! Makar hlad pod tobom ne postao čak ni troskot, makar žile, makar korijen bio i premoren i izguljen, – vrijedi – za glas granja, školjke cvjetova, za list prosto, za viske maslinki, zelene, modre – kristal s uljem! Vrijedi – da bar jednom kad mrak obezličići, zgužva kopno – ribaru nad svijećom što žar razgrće rukama, budeš: svoj. Vrijedi – za cigla tri cvijeta, za tri kapljice ulja s opnom; vrijedi – da se uspravno, prosto stoji!” Don Branko Sbutega, vođen mišlju u noći poput ove, na prvom otvorenju umjesto riječima otvorio

Stefan Milenković i ansambl "Tango Compas"

„Zaista posebna atmosfera svih ovih koncerata na otvorenom i rekao bih, poslije odslušanih koncerata i razgovora sa svim umjetnicima, posebna inspiracija našim Kotorom i Bokom. Da rezimiram, ovogodišnji festival je potpuno opravdao dva slogana pod kojima se održavao: 'KotorArt renesansa', ukazujući da je procvat umjetnosti moguć uz malo hrabrosti i puno ljubavi, i drugi – 'Kultura iznad politike', ocijenio je Ratimir Martinović, direktor Don Brankovih dana muzike.

je festival zvonima katedrale. „Ostavit ću sve nas muzici i vlastitim dubinama uz riječi još jednog pjesnika vezanog uz Kotor: 'Kao neka vječna glazba naše slave, našeg jada, zvonila su od davnina stara zvona moga grada. Kao neka vječna glazba kolijevki, kolonada, slušajte ih kako zvone stara zvona moga grada'.”

Tijekom sljedećih mjesec dana publika je uživala u izvrsnim koncertima velikih muzičkih imena poput Vasila Hadžimanova, Matije Dedića, Bojana Zulfikarpašića, Bisere Veletanlić, Gabi Novak, Amire Medunjani, ali i u dnevnim i večernjim koncertima po gradskim trgovima. Festival je ove godine ugostio trojicu vjerojatno najvećih violinista regije: novoga umjetničkog direktora Don Brankovih dana muzike, proslavljenoga crnogorskog umjetnika - Romana Simovića; svjetsku violinističku senzaciju - Nemanju Radulovića i desetljećima jedan od sinonima umjetničke glazbe na ovim prostorima - Stefana Milenkovića. Oni su na tri različita spektakularna koncerta prikazali različite aspekte umjetnosti sviranja ovog instrumenta.

KotorArt je u suradnji s Lušticom Bay već drugu godinu realizirao predstavljanje našega poznatoga gitarista Miloša Karadaglića, ekskluzivnog umjetnika Deutsche Grammopona. Miloš je i ove godine bio domaćin koncerta u čarobnome ambijentu ovoga novoga grada u nastajanju.

Organizatori su zahvalili na potpori svim sponzorima, medijskim pokroviteljima i prijateljima istaknuvši da je festival bio iznimno medijski praćen u tiskanim i elektroničkim medijima u Crnoj Gori i zemljama regije.

Nemanja Radulović

Nemanja Radulović i ansambl "Đavolji trileri"

Istaknuti umjetnici na prijemu kod predsjednika Općine Kotor

Predsjednik Općine Kotor Vladimir Jokić upri-
lio je prijem za istaknute umjetnike koji su
nastupili na Festivalu, a to su: violinist Roman
Simović, gitarist Miloš Karadaglić, violinist Ne-
manja Radulović, kao i direktor KotorArt don Brankovih
dana muzike, pijanist Ratimir Martinović.

Predsjednik Jokić stavio je akcent na ovogodišnju snaž-
nu potporu Općine KotorArtu i obećao da će se i ubuduće
zalagati za rješavanje svih pitanja, na što obvezuje kvalite-
ta programa festivala i njegove produkcije. On je naglasio
da se KotorArta prirodno nadovezuje na tradiciju, povijest
i kulturu ovih prostora te da umjetnički sadržaji koje Fe-
stival nudi kotorskoj publici trebaju biti osnova kulturno-
ga života grada.

Violinist Roman Simović, jedan od predstavnika Koto-
rArta, istaknuo je veliko zadovoljstvo održanim koncertom,
prijemom kod publike, kao i organizacijom, naglasivši da
država mora stajati iza projekata kakav je KotorArt, ali i
umjetnika koji je na najbolji način prezentiraju u svijetu.

Violinist Nemanja Radulović podijelio je pozitivne impre-
sije vezane uz nastupe na KotorArtu i istaknuo da festi-
val, kao i Kotor, zaslužuju da budu i dalje mjesta susreta
umjetnika iz cijeloga svijeta.

Gitarist Miloš Karadaglić, također predstavnik Koto-
rArta, zaključio je da Kotor svojom poviješću, arhitekturom
i autentičnim ambijentom predstavlja idealno
mjesto za umjetnost i da KotorArt, uz adekvat-
no financiranje, u budućnosti može stajati rame
uz rame s najjemenijim festivalima u Europi
i svijetu.

VIII. FESTIVAL GUDAČA ODRŽAN JE U KOTORU
I PERASTU OD 3. DO 10. SRPNJA

Festival gudača

– mjesto dobre energije i kvalitete

Talentirana mlada
violinistkinja Lily Ann Haas

Gudački kvartet "Vollmond"

Festival je prepoznat kao mjesto dobre energije i ispravne namjere organizatora i ljudi okupljenih oko festivala da se mladima pruži najviše kako bi na najbolji način mogli predstaviti talent, kreativnost i vlastiti potencijal.

Piše:

Marina Dulović, prof.

Glavni cilj i zadatak VIII. festivala gudača ove je godine, kao i prethodnih, bio - pružiti šansu mladim muzičarima i podržati ih na putu afirmacije i napretka. Nakon osam dana intenzivnog rada u radionicama za gudače, u poticajnom ambijentu inspirativnoga grada Perasta, gdje su se i održavale radionice, potvrđeno je da ova jedinstvena manifestacija u našoj zemlji ima svoju kvalitetu, značaj i sigurnu budućnost. Festival je prepoznat kao mjesto dobre energije i ispravne namjere organizatora i ljudi okupljenih oko festivala da se mladima pruži najviše kako bi na najbolji način mogli predstaviti talent, kreativnost i vlastiti potencijal.

Ovogodišnje izdanje pratilo je devet radionica za gudače: violina (3), viola (1), violončelo (2), komorna glazba (2) i orkestar (1), jedan masterclass za solo pjevanje, osam cjelovečernjih i jedan matine kon-

Koncert u crkvi sv. Pavla

cert te Okrugli stol na temu umjetnosti u suradnji s Kottorskim festivalom pozorišta za djecu. Tema „Kako rasti uz umjetnost“ obrađivala je značaj i utjecaj svih oblika umjetnosti na psihofizički razvoj личности kod djece i omladine. Na koncertima u prekrasnom ambijentu Perasta i Kotora

predstavili su se gosti festivala, polaznici i njihovi profesori. Glavno dostignuće VIII. festivala gudača je kvaliteta i zadovoljstvo mladih muzičara zbog vlastitog napretka, novih iskustava i stečenog znanja. Stasavajući uz muziku, umjetnike vodi ista misao, a uz podršku koju imaju odiskusnih pedagoga i muzičara na ovom festivalu oni još više vjeruju u sebe i svoje mogućnosti.

Festival ima međunarodni karakter i posvećen je mladima različitog uzrasta – od početnika do profesionalaca koji već koračaju putem slave. Ove godine najmlađa polaznica bila je Lily Ann Haas iz Austrije, iznimno talentirana mlada violinistkinja. Festival gudača okupio je veliki broj polaznika, a posebna vrijednost je uspostavljena veza s profesorima iz Beča, violinistom Arkadijem Winokurovim i čelistom Georg Baichem, Mišom Bereznitskim iz Moskve, profesorom violine, viole i komorne glazbe Aleksandrom Latkovićem, čelistom Beogradske filharmonije i profesorom violine s cetinjske Muzičke akademije Vujađinom Krivokapićem. Zahva-

ci i uključiti ih u što više programa kako bi njihov talent i kreativnost došli do izražaja. Edukacija mladih u sklopu programa koji nose istinsku vrijednost i kvalitetu su potvrda da će ispravan put i pravac slijediti i tijekom života. Ustrajati u svom posvećenju i opredjeljenju mogu samo najuporniji uz puno snage, volje i upornosti. Ozbiljan profesionalac ne postaje se preko noći, a rad na ovakvim radionicama u muzičkom okruženju vrlo je djelotvoran i koristan za mlade muzičare.

Uz edukaciju i profesionalni napredak, mnogobrojnoj publici priređen je poseban ugođaj, kao i turistima, ljubiteljima klasične muzike koj nisu kri-li zadovoljstvo predstavljenim programima. „Spajanjem različitih kultura, iskustava i znanja i u budućnosti ćemo voditi računa o kvaliteti programskih sadržaja, općem karakteru Festivala kako bi ostao mjesto gdje se uči i rado dolazi“, poručuju iz organizacije.

ljujući njihovoj posvećenosti, znanju i iskustvu napredak mladih nada bio je očigledan.

Ove godine Festival gudača ugostio je mlade muzičare iz Podgorice, violinista Luku Perazića, čelista Kostu Popovića, a gost na njihovom koncertu koji je publika podržala mnogobrojnim aplauzima bio je klavirist Aleksandar Božović. Također izniman doživljaj bio je čuti studentice Konzervatorija u Beču Lalitu Svete, Maike Clemens i Ilijanu Stojanovu, koje su kotorskoj i peraškoj publici podarile dva koncerta - jedan solistički i drugi u komornom sastavu. Uz tri koncerta polaznika radionica, publika je u crkvi sv. Pavla u Kotoru uživala uz muziciranje gudačkog kvarteta „Vollmond“ koji čine violinistkinje Milana Bjelobaba i Luna Kostadinović, violinistkinja Aleksandra Kijanović i čelistkinja Ana Dulović. One su na tom koncertu nastupile s još dva sastava, u kvintetu s Aleksandrom Latkovićem i sekstetu s Mišom Berezniškim. Na samom kraju kao poslasticu poseban ugođaj priredio je profesor Wi-

nokurov sa svojim ansamblom violina.

Kako se Festival gudača posljednjih godina održava u sklopu pratećeg programa Kotorškog festivala pozorišta za djecu, tako je glavni zadatak prepoznat - učiniti radost dje-

USPJEŠNO ZAVRŠEN POHOD KA SVJETŠKOM TRONU NA PRVENSTVU U BUDIMPEŠTI

Barakude drugi put zlatne

Hrvatska je sa svim pobjedama i uz najteži mogući put u fazi izbacivanja osvojila svoj ukupno drugi naslov svjetskoga prvaka, deset godina nakon prvog

Priredio:
Joško Katelan

Hrvatska vaterpolska reprezentacija ostvarila je od stjecanja samostalnosti velike uspjehe u vaterpolu. Među najznačajnijima su: zlato na SP u Melbourneu 2007. god. i četiri srebra: na OI u Atlanti 1996. god. i u Rio de Janeiru 2016. god., na EP u Firenci 1999. god. i u Kranju 2003. godine. Nakon OI 2008. godine, hrvatska reprezentacija osvojila je medalje na pet natjecanja u 2009.

i 2010. godini, tj. na svim natjecanjima na kojima su nastupili u te dvije godine. Osvojili su zlato na EP 2010. god. u Zagrebu, dva srebra u Svjetskoj ligi 2009. god. u Podgorici i na FINA kupu 2010. god. u Oradei te dvije bronce na SP 2009. u Rimu i u Svjetskoj ligi 2010. u Nišu, pod vodstvom izbornika Ratka Rudića, koji je na čelu reprezentacije bio od 2004. godine. Osvojili su dvije bronce 2011. godine na SP u Šangaju i u Svjetskoj ligi u Firenci. Konačno, Hrvatska je sa svim pobjedama na prvenstvu

osvojila zlato na i na Svjetskom prvenstvu u Budimpešti 2017. godine.

Svjetsko prvenstvo u vaterpolu 2017. održano je od 17. do 29. srpnja 2017. godine u Budimpešti, u Mađarskoj, u sklopu 17. svjetskog prvenstva u vodenim sportovima koje se održavalo pod pokroviteljstvom Svjetske organizacije vodenih športova (FINA) i Mađarske organizacije vodenih športova.

Hrvatska je sa svim pobjedama i uz najteži mogući put u fazi izbacivanja osvojila svoj

ukupno drugi naslov svjetskoga prvaka, točno deset godina nakon prvog. U polufinalu je ostvarila prvu pobjedu nad Srbijom nakon sedam godina, tj. polufinala Europskog prvenstva u Zagrebu 2010. godine. To je ujedno bio prvi poraz reprezentacije Srbije na bilo kojem natjecanju u fazi izbacivanja nakon dvije godine, odnosno prethodnoga svjetskog prvenstva.

Hrvatski zlatni momci bili su Marko Bijač (vratar), Marko Macan, Loren Fatović (debitant), Luka Lončar, Maro Joković, Ivan Buljubašić, Ante Vukičević (debitant), Andro Bušlje, Sandro Sukno (kapetan), Ivan Krapić, Anđelo Šetka, Xavier García, Ivan Marčelić (pričuvni vratar) i trener/izbornik Ivica Tucak.

U finalu SP-a u Budimpešti „Barakude“ su svladale domaćine Mađarsku s 8-6 (4-0, 0-2, 2-2, 2-2). Tri gola za Hrvatsku postigao je **Sandro Sukno**, dva **Xavier García**, a po jedan su dali **Marko Macan**, **Luka Lončar** i **Maro Joković**. Za Mađarsku je tri gola postigao **Marton Vamos**, a po jedan su dali **Bela Torok**, **Kristian Peter Hanhercz** i **Balasz Erdelyi**.

Ovo je šesta uzastopna medalja za Hrvatsku na svjetskim prvenstvima, a osim zlata iz Melbournea i Budimpešte „Barakude“ su osvojile i tri uzastopne bronce (Rim 2009., Šangaj 2011., Barcelona 2013.), dok su prije dvije godine u Kazanu osvojili srebro.

Utakmici u Budimpešti nazočio je i predsjednik Vlade Republike Hrvatske **Andrej Plenković**, s potpredsjednikom Vlade i ministrom gospodarstva, poduzetništva i obrta **Martinom Dalić**, potpredsjednikom Vlade i ministrom graditeljstva i prostornoga uređenja **Predragom Štromarom** te državnom

tajnicom Središnjega državnog ureda za šport **Janicom Kostelić**.

Brončanu medalju osvojila je Srbija koja je u susretu za treće mjesto svladala Grčku sa 11-8 (5-3, 2-1, 3-3, 1-1).

(Dijelom preuzeto sa: https://gol.dnevnik.hr/clanak/rubrika/ostali_sportovi/hrvatska-protiv-madjarske-lovi-drugo-svjetsko-zlato---484273.html, dana 20. 8. 2017.)

Doček vaterpolista

Konačni poredak svih sudionika Svjetskog prvenstva

Mjesto	Država
1.	 Hrvatska
2.	 Mađarska
3.	 Srbija
4.	 Grčka
5.	 Crna Gora
6.	 Italija
7.	 Australija
8.	 Ruska Federacija
9.	 Španjolska
10.	 Japan
11.	 Kazahstan
12.	 Brazil
13.	 SAD
14.	 Francuska
15.	 Kanada
16.	 JAR

Osvojene medalje

 Hrvatska vaterpolska reprezentacija Nadimak: „Barakude“		Europska prvenstva	
srebro	Atlanta 1996.	srebro	Firenca 1999.
zlato	London 2012.	srebro	Kranj 2003.
srebro	Rio de Janeiro 2016.	zlato	Zagreb 2010.
Olimpijske igre		Mediterranske igre	
zlato	Melbourne 2007.	srebro	Languedoc-Roussillon 1993.
bronca	Rim 2009.	srebro	Bari 1997.
bronca	Šangaj 2011.	zlato	Mersin 2013.
bronca	Barcelona 2013.	Svjetski kupovi	
srebro	Kazanj 2015.	srebro	Oradea 2010.
zlato	Budimpešta 2017.	bronca	Almati 2014.
Svjetska prvenstva		Svjetske lige	
zlato	Melbourne 2007.	srebro	Podgorica 2009.
bronca	Rim 2009.	bronca	Niš 2010.
bronca	Šangaj 2011.	bronca	Firenca 2011.
bronca	Barcelona 2013.	zlato	Almati 2012.
srebro	Kazanj 2015.	srebro	Bergamo 2015.
zlato	Budimpešta 2017.	bronca	Ruza, Moskovska oblast 2017.

Vaterpolisti Crne Gore osvojili su 5. mjesto na Svjetskom prvenstvu u Budimpešti. Pomlađene „Ajkule“ na kraju su svladale Italiju s 5 : 4 i prvenstvo u Mađarskoj završile sa samo jednim porazom, neriješenim rezultatom i četiri pobjede. Protiv „Azzura“ izabranici Vladimira Gojkovića odigrali su fenomenalno u obrani i zasluženo stigli do trijumfa protiv favoriziranih Talijana, inače kandidata za najviše odličje.

Reprezentacija Crne Gore nastupila je u sastavu: Dejan Lazović, Draško Brguljan, Bojan Banićević, Marko Petković, Darko Brguljan, Aleksandar Radović, Dragan Drašković, Aleksa Ukropina, Đuro Radović, Saša Mišić, Uroš Čučković, Nikola Murišić, Miloš Ščepanović te trener/izbornik Vladimir Gojković.

Podsjećamo, Crna Gora je u grupi igrala neriješeno s Kanadom 8 : 8, svladala je Brazil 15 : 4 i Kazahstan 13 : 5, u četvrtfinalu je poražena od Grčke 12 : 7, dok je u razigravanju za plasman od 5. do 8. mjesta pobijedila Rusiju 9 : 8.

Uz brončanu medalju reprezentacije Srbije, tri nacionalna tima s područja bivše zajedničke države nalaze se među pet najboljih na planetu, što najbolje svjedoči o kvaliteti rada i školi koja je desetljećima s uspjehom stvarala najveće svjetske talente u ovoj viteškoj športu, bilo da je riječ o igračima, trenerima ili pak sucima.

MONIKA LESKOVAR I PETRIT ČEKU
NA 68. DUBROVAČKIM IGRAMA

Muzički doživljaj za pamćenje

„Dubrovačke ljetne igre, kao središte hrvatskog i svjetskog duha i kulture, kao mjesto stvaranja, a ne gostovanja, mjesto susreta, ideja i novih umjetničkih izričaja“, ovogodišnji je slogan uglednog festivala.

Piše:

Marina Dulović, prof.

Poslednji vikend u srpnju ovog ljeta obilježile su velike gužve na svim putnim pravcima, a posebno na graničnim prijelazima Karasovići (Debeli Brijeg) i Vitaljina (Kobila). Veliki broj automobila i putnika našao se te subote 29. srpnja s hrvatske strane prema Crnoj Gori, u koloni dugoj oko 9,5 kilometara. Vatrogasci s Grude dijelili su vodu putnicima, a naše čekanje trajalo je punih pet sati. Unatoč višesatnom čekanju, uzvišeni muzički doživljaj bio je iznad osjećaja bespomoćnosti i krutih administrativnih pravila koja usporavaju prelazak granice između naših dviju država.

Prekrasan koncert u Kneževom dvoru koji su priredili poznati umjetnici iz Hrvatske, violončelistkinja Monika Le-

skovar i gitarist Petrit Čekua, bio je događaj za pamćenje. Zajednički recital dvoje muzičara na različitim i nekada nespojivim instrumentima - prava je muzička poslastica. Sklad i ravnoteža preplavili su vrlo topao atrij prepunog Dvora, a publika, besprije-korno educirana, s velikom pažnjom pratila je tijek koncerta. Program selektiran i znalački odabran, sami biseri čelisticke i gitarske literature, za ovaj sastav su maestralno aranžirali Valter Dešpalj i Darko Petrinjak. U prvome dijelu koncerta izvedena je kompozicija „La Follia“ Arcangela Corellija i sonata u a-molu, poznata „Arpeggione“ Franza Schuberta. U drugom dijelu čuli smo „Canzonu“ hrvatskoga kompozitora Srđana Dedića, Intermezzo iz opere „Goyescas“ Granadosa i „Siete canciones populares espanolas“ Manuela de Falle. Izvođenje

ovog dueta obilježio je sklad i ujednačenost lirskog karaktera, ali i temperament sličnih karaktera izvođača. Besprije-korna virtuoznost, dinamička različitost, logično fraziranje i nadasve uvjerljivost izvođenja Schuberta bila je na vrhuncu izražaja. Istančan osjećaj za komorno muziciranje iskazao se u zajedništvu i visokom profesionalizmu. Intenzitet tona i snažna ekspresija posebno je bila uočljiva kod španjolskih autora. Muzičko putovanje španjolskim regijama, izazov za pronalaženje novih zvukova osebujnog interpretiranja, izvedeno je uz suglasje u kojem su muzičari očigledno uživali nadopunjujući jedno drugo. Kako muzika podrazumijeva slobodu i mogućnost improvizacije, mašta je bila usmjerena ka fantastičnom spoju i bogatstvu zvuka violončela i suptilnosti gitare, sve s pažnjom dozirano i usklade-

Monika Leskovar i Petrit Çeku

no u odnosu na delikatnost ovoga gudačkog instrumenta. Španjolska muzika dočarana je živom agogikom, strastveno s dodatim efektima kastanjeta koje su zamijenjene udaranjem prstiju u tijelo gitare. Nakon burnog i dugotrajnog pljeska publika je na „bis“ dobila još jednu poslasticu za laku noć, slavnu kompoziciju Leonarda Cohena „Hallelujah“. Doživljaj koji smo ponijeli sa sobom te večeri iz Kneževog dvora i prekrasnoga omiljenoga grada riječima se i uz najbolju volju teško može opisati.

Slavna hrvatska čelistkinja svoje prve korake na violončelu stjecala je kod poznate profesorice Dobrile Berković Magdalenić, a sa 14 godina školovanje je nastavila u Lubecku kod Davida Geringasa, pedagoga i čeliste svjetskog ugleda koji je bio Rostropovičev učenik. Kada je nakon tri godine strudiranja u Lubecku Geringas prešao u Berlin, za njim je otišla i cijela njegova klasa. Nakon završetka studija Monika je ostala u Berlinu raditi kao njegova asistentica. Koncentrira po cijelom svijetu, a u domovini je čest i rado viđen gost.

Petrit Çeku je u rodnome Prizrenu vrlo rano pokazao poseban talent za gitaru. Sa 17 godina školovanje je na-

stavio u Zagrebu kod Xevdeta Sahatxhije i Darka Petrinjaka, a usavršavao se u Baltimoru kod Manuela Barrueca. Uspom u karijeri pratila su mnogobrojna natjecanja i nastupi također diljem svijeta.

Ovogodišnje, 68. Dubrovačke igre, koje su trajale od 10. srpnja do 25. kolovoza, kao i prethodne predstavile su više programa i selekcija. U sklopu Dramskog programa festival su obilježile dvije premijere, dva naslova „izrasla iz razmatranja o slobodi djelovanja pojedinca u krutim okvirima zadane društvene zbilje“: „Gospoda Glembajevi“ Miroslava Krleža koje je uobličio režiser Zlatko Sviben i „Držić – Viktorija od neprijatelja“ u režiji Ivice Bobana, u povodu 450. godišnjice smrti Marina Držića.

Na repertoaru su se ponovno, drugi put zaredom, našle i predstave za koje se tražila karta više – „Kafeterija“ Karla Goldonija, režija Vinko Brešan i Shakespeareov „Otelo“ u režiji Ivice Bobana. Ova dva događaja obilježile su ovacije publike i kritika koja je pisala: „Predstave su dostojne svog sjaja, ovoga vremena i punih tribina“. Hrvatsko narodno kazalište ove godine je gostovalo s predstavom „Tri zime“ Tene Štivić u režiji Ivice Bu-

ljana, a u izvođenju Studentškoga teatra „Lero“ publika je vidjela predstavu „Grad sjena“ u režiji Davora Mijaša.

Muzičko-scenski program obilježila je Handelova opera „Orlando“ u izvođenju Hrvatskoga baroknog ansambla, balet „Labuđe jezero“ Petra Iljića Čajkovskog HNK iz Zagreba. Kao posebnost festivala izdvojio se komad za četiri plesača „A Love Supreme“ s ansamblom Kraljevske opere iz Brüssela.

Muzički program po tradiciji obilježila je intenzivna suradnja s Dubrovačkim simfonijskim orkestrom koji je postao rezidentni orkestar Dubrovačkih ljetnih igara. Skoro svakog petka ovaj ansambl je svojim izvođenjima promovirao kompozitore dubrovačkog podneblja, ali i popularna djela raznih autora i epoha. Od solističkih nastupa izdvojilo se autorsko veče Franza Liszta u izvođenju pijanista Gorana Filipeca, nastup Lovre Pogo-

Marina Dulović u Dubrovniku

relića, gitaristički koncerti Srđana Bulata, Kvartet gitara Zoran Dukić, Petrit Čeku, Tvrtko Sarić i Maroje Brčić, anasmabl Umberto Giordano, srpski violinisti Stefan Milenković i Nemanja Radulović i na samome zatvaranju nastup Simfonijskoga orkestra HRT-a s violinistom Alekseyem Semenenkom.

Ovogodišnji festival obilježio je tradicionalan nastup folklornog ansambla „Lindo“, a u sklopu pratećeg programa prikazani su najbolji filmovi Pulskog festivala, značajne izložbe slikara Antuna Masea i skulptura Jagode Buić „Scherzo s otpada“, kao i projekt „Pisci na igrama“ autorice Mani Gotovac.

Ravnateljica Ivana Medo Bogdanović istaknula je: „Ovogodišnje Igre održale su se u financijski stabilnoj godini.“ Uz komplimente za izbor i selekciju programa lijepo je čuti da „pare nisu problem“ kada je kultura u pitanju. Granica je blizu pa ostajemo u nadi da će takav val naklonosti prema kulturi stići i do Boke kotorske.

Otvaranje Dubrovačkih ljetnih igara

VATRENA STIHIJA PUSTOŠI HRVATSKU I CRNU GORU

Hrvatska i Crna Gora već dva mjeseca bore se s požarima koji su učinili golemu materijalnu štetu, koja će se tek zbrajati. Vatrogasci, mještani, vojska, dobrovoljci... svi ulažu nadljudske napore da zauzdaju vatrene stihije i obrane kuće, maslinike, imanja, šume, životinje...

Požari pokraj Benkovca i Vranskog jezera, Splita i tivatskih solila izazvali su toliku količinu dima da

ih je bilo moguće vidjeti iz svemira, što je uslikala NASA.

Vatrena stihija iza sebe ostavila je pustoš, zgarišta i pepeo.

Fotografije požara na Luštici, Donjem Grblju, Lovčenu, Splitu... preuzete su s internetskog portala, a snimke apokaliptičnih prizora Donjeg Grblja, nakon požara, napravio je Stevan Kordić.

Želimo da nam ovi prizori budu podsjetnik i opomena da se bar ljudskom greškom slično ne ponovi.

Trudava Grabovac u Donjem Grblju

Prilaz tvrđavi Grabovac sa pogledom na tivatski dio Bokotorskog zaliva

Put kroz Donji Grbalj

Donji Grbalj

10. GODIŠNJICA KORNATSKE TRAGEDIJE

U srijedu 30. kolovoza obilježena je deseta obljetnica kornatske tragedije, najveće tragedije u povijesti hrvatskog vatrogastva i najveće mirnodobske tragedije u Hrvatskoj, u kojoj je poginulo 12 vatrogasaca, a preživio samo tišnjanski vatrogasac Frane Lučić.

Kornatska tragedija dogodila se 30. kolovoza 2007. godine kada je u rutinskoj intervenciji gašenja požara na otoku Kornatu poginulo 12 vatrogasaca iz Šibenika, Vodica i Tisnog.

Život su izgubili Dino Klarić, Ivan Marinović, Ivica Crvelin, Marko Stančić, Gabrijel Skočić, Hrvoje Strikoman, Tomislav Crvelin, Ante Crvelin, Josip Lučić, Karlo Ševerdija, Marinko Knežević i Ante Juričev Mikulin.

Od 13 vatrogasaca u skupini zahvaćenoj požarom, njih šestero poginulo je na mjestu događaja, dok su ostali prebačeni u obližnje bolnice u Zadru i Splitu, a potom u Zagreb, ali su ubrzo preminuli od posljedica teških opekлина. Jedini koji je preživio nesreću je vatrogasac Frane Lučić iz Tisnog na otoku Murteru.

Unatoč istragama i suđenjima još uvijek nisu posve rasvijetljene okolnosti u kojima se tragedija dogodila. Prema službenoj teoriji uzrok tragedije je tzv. eruptivni požar, rijedak prirodni fenomen poznat kao izgaranje nehomogene plinske smjese.

Međutim dio javnosti kao i obitelji stradalih nisu prihvatili takvo objašnjenje, te i dalje smatraju da im nije do kraja otkrivena prava istina o okolnostima u kojima su stradali njihovih najmiliji.

Zbog odgovornosti za pogibelj vatrogasaca i propuste sudilo se bivšem vatrogasnom zapovjedniku JVP Šibenik Draženu Slavici, no on je 2013. u prvostupanjskom sudskom postupku oslobođen optužbi. No Vrhovni je sud srušio tu presudu i u tijeku je novo suđenje.

Obilježavanje desete godišnjice kornatske tragedije i ove se godine održalo na otoku Kornatu gdje je kod kapelice sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca, služena misa zadušnica, a potom su okupljeni obidli 12 suhozidnih spomen križeva koji su podignuti na mjestima gdje su vatrogasci stradali. Obilježavanju 10. Obljetnice nazočila je i predsjednica Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović.

FAŠINADA – TRADICIJA DUGA 566 GODINA

Tradicionalna Fašinada održana je ove godine 566. put. Pred zalazak sunca, u peraškom akvatoriju, 21 vezana barka plovila je od Perasta ka Gospinom otoku, noseći kamenje, koje je zatim bačeno u more kako bi se ojačao otok. Ova manifestacija dobila je ime po talijanskoj riječi „fascia“, što znači traka ili povez, a tako je nazvana jer barke međusobno povezane i napunjene kamenjem, okičene jablanovim granama, plove ka otoku Gospe od Škrpjela. U barkama su samo muškarci, dok ih žene pozdravljaju s obale. Tijekom ove svojevrsne procesije na moru pjevaju se bugarštice.

Kad prva barka, u kojoj je župnik, nekada predsjednik Općine Perast, stigne do Školja, crkveno zvono oglašava taj svečani trenutak. Barke zatim čine prsten oko Gospina otoka, simbolizirajući na taj način povezanost s Nebeskom Majkom i kamenje se baca u more.

Fašinada od 2013. ima status nematerijalnoga kulturnog dobra od nacionalnog značaja.

Fašinada 2017.

„Fešta Fašinada ima tradiciju koja nikada nije prekidana i sa sobom nosi obilježje vjerskog turističkog i folklornog karaktera, običaja koji na Mediteranu nigdje ne možete vidjeti i doživjeti“, rekao je za Boka News peraški župnik don Srećko Majić.

Fašinada je prvi put održana 22. srpnja davne 1452. godine kada su braća Mortešić na hridi, škrpjelu, pronašli ikonu Bogorodice s Kristom, koja se danas nalazi na oltaru. Jedan od njih je izmolio ozdravljenje po zagovoru Blažene Djevice Marije. Nakon toga Peraštani su počeli gradnju umjetnog otoka i crkve na njemu. Oni su nasipali kamenje i potapali brodove oko škrpjela kako bi stvorili otok. Do 1603. godine potopljeno je stotinjak brodova.

Prva kapela Gospe od Škrpjela sagrađena je 1484. godine, dok današnji oblik dobiva nakon velikog potresa 1667. godine.

U čast Fašinate, u Muzeju grada Perasta otvorena je 22. srpnja izložba slika Luke Berberovića, a na pjaci ispred crkve svetoga Nikole u Perastu održan je koncert „Priče o moru“. Nastupile su klape Bellezza iz Tivta i Primavera iz Kotora. Jedrena je dvodnevna regata „Fašinada kup 2017.“.

SVI NA BANJ

Već prepoznata gradska manifestacija – humanitarno plivanje štafeta pod nazivom „SVI NA BANJ“ održana je 11. kolovoza, peti put, na kotorskom otvorenom bazenu, u organizaciji Aerobik kluba „Aspida“ i vaterpolskog kluba „Primorac“.

Sudjelovalo je oko 400 natjecatelja, a među njima su bili i vaterpolski reprezentativci Draško Brguljan i Antonio Petrović.

Kotorani, prepoznatljivi po svojoj humanosti, u velikom broju odazvali su se akciji te na kraju ovog sportskog i zabavnog programa prikupili 1.526 eura namijenjenih kotorskim vatrogascima i tako jednom lijepom gestom uzvratili hrabrim vatrogascima i pokazali koliko cijene njihovu požrtvovnost da bilo u pola dana ili pola noći priskoče svojim sugrađanima u pomoć.

Organizatori su za sve sudionike natjecanja pripremili bogatu trpezu te posebnim peharima nagradili najmlađeg i najstarijeg sudionika gradskog natjecanja.

Radio Dux

PREDSJEDNIK ODBORA ZA SIGURNOST I OBRANU SASTAO SE S VELEPOSLANIKOM REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Odbora za sigurnost i obranu Obrad Mišo Stanišić sastao se s veleposlanikom Republike Hrvatske u Crnoj Gori, Nj. E. Veselkom Grubišićem. Na sastanku je istaknut značaj punopravnog članstva Crne Gore u NATO-u te razvoja i unapređenja dobrosusjedskih odnosa za sigurnost i stabilnost regije u cjelini.

Apostrofirana je dosadašnja kvaliteta suradnje i potpore Republike Hrvatske euroatlantskim i europskim integracijama Crne Gore, odnosi dvaju parlamenata i radnih tijela nadležnih za pitanja obrane i sigurnosti, kao i važnost zajedničkog rada na razvojnim projektima koji imaju cilj ostvarivanje daljeg napretka i unapređenja u svim područjima.

PROSLAVLJEN SV. ROKO I OSMA „FEŠTA OD ROGAČA“

Patron župe Donje Lastve sveti Roko proslavljen je 16. kolovoza u istoimenoj crkvi. Svečanoj misi nazočio je veliki broj vjernika, a predvodio ju je don Jo-

sip Barišić, župnik iz Čilipa. Crkveno pjevanje izveo je zbor svetog Mateja iz Dobrote. Po običaju, kip svetoga Roka mještani su prenijeli u procesiji kroz Lastvu te na kraju svete mise ljubili svete moći.

Istog dana, ispred crkve, održana je osma po redu „Fešta od rogača“ u organizaciji Hrvatske krovne

zajednice „Dux Croatorum“, uz pokroviteljstvo Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore i sponzorstvo Općine Tivat i poduzeća „Ledo“.

Goste su zabavljali solistica Nada Baldić, uz klavirsku pratnju prof. Dejana Krivokapića, Poly Gjurjević, kao i klapa „Kaše“ iz Dubrovnika, koja je napravila sjajnu atmosferu izvodivši svima dobro poznate klapske i dalmatinske pjesme. Svi posjetitelji su, osim u dobroj glazbi i plesu, uživali i u kolačima od rogača, rakiji, kao i u ribi i vinu. Feštalo se do kasnih večernjih sati.

Fešti su nazočili konzul RH u CG Hrvoje Vuković, ministrica u Vladi CG Marija Vučinović i direktor Fonda za manjine Safet Kurtagić.

Radio Dux

Zajednički je konstatirana spremnost za nastavkom uspješne suradnje između dvije zemlje, kako u domeni europskih integracija, tako i na svim drugim poljima, uz ocjenu da sva potencijalna otvorena pitanja treba rješavati u duhu već utemeljenih dobrosusjedskih odnosa.

www.skupstina.me

U KNINU OBILJEŽEN DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja te 22. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja svečano su u subotu 5. kolovoza obilježeni u Kninu, gradu na čijoj se tvrđavi prije dvadeset i dvije godine zavijorio hrvatski barjak označivši pobjedonosno napredovanje Hrvatske vojske u dotad najopsežnijoj vojnoj operaciji oslobađanja domovine.

U sjećanje i zahvalu svim poginulim hrvatskim braniteljima, na spomenik hrvatske pobjede "Oluja 95" na Trgu dr. Ante Starčevića zajednički vijenac položili su predsjednica Republike Kolinda Grabar Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, predsjednik Vlade Andrej Plenković, župan Šibensko-kninske županije Goran Pauk, kninski gradonačelnik Marko Jelić te predstavnici udruga branitelja iz Domovinskog rata, a potom je vojni biskup mons. Jure Bogdan predvodio molitvu za poginule branitelje.

Za razliku od prijašnjih, ovogodišnja svečanost u cijelosti se odvijala na Kninskoj tvrđavi gdje su uz podsjećanje na operaciju pročitana imena 240 po-

ginulih i nestalih pripadnika u VRO Oluja. Potom je zvonjava crkvenih zvona podsjetila na trenutak ulaska Hrvatske vojske u Knin, a na jarbolu se sa samog vrha kninske tvrđe, kao i prije 22 godine, zavijorila hrvatska zastava. Ispaljena su zatim dva-deset i dva počasna plotuna te je isto toliko bijelih golubica poletjelo iznad Knina kao simbol slobode

i mira. Svečanost je nastavljena zračnim mimohodom u kojem je kninskim nebom preletjelo osam postroja s više od dvadeset zrakoplova Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, među kojima prvi put i novi helikopteri Kiowa Warrior.

www.slobodnadalmacija.hr

MINISTRICA VUČINOVIĆ S IZASLANSTVOM VLADE CG POLOŽILA CVIJEĆE NA SPOMEN-OBILJEŽJE U PARKU „POBREŽJE“

Potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutarstvu i vanjsku politiku i ministar pravde Zoran Pažin i ministrica bez portfelja Marija Vučinović položili su 11. srpnja cvijeće na spomen-obilježje u parku „Pobrežje“, u Podgorici, u povodu obilježavanja Dana sjećanja na civilne žrtve ratova vođenih na prostorima bivše SFRJ u razdoblju 1991. - 2001. godine.

Također, osma je godišnjica od usvajanja Deklaracije Skupštine Crne Gore o prihvatanju Rezolucije Europskog parlamenta o zločinu u Srebrenici i utemeljenja Dana sjećanja na srebreničke, kao i ostale žrtve sukoba vođenih u tom razdoblju na prostorima bivše SFRJ.

CDM

MINISTRICA VUČINOVIĆ PRIMILA VELEPOSLANIKA SLOVENIJE

Ministrica bez portfelja u Vladi Crne Gore Marija Vučinović primila je 18. srpnja u službeni posjet veleposlanika Slovenije Mitja Močnika. Tom prigodom konstatirani su vrlo dobri međudržavni odnosi između Crne Gore i Republike Slovenije.

Veleposlanik Slovenije istaknuo je da će i dalje podržavati razvojne projekte Crne Gore, osvrnuvši se na pomoć koja je pružena projektima na Žabljaku.

Također je dodao da su odnosi između zemalja značajni i s aspekta ekonomske suradnje, posebno u području turizma i održivog razvoja, kao i ostalih privrednih grana, istaknuvši da je promet između Republike Slovenije i Crne Gore u prošloj godini iznosio oko 100 milijuna eura, a postoje i mogućnosti za njezino dalje poboljšanje, gdje je potrebna jača međunarodna suradnja.

Dodao je i da Crna Gora treba nastaviti s razvojnim projektima, ističući značaj projekata iz pregovaračkog poglavlja 27, koji se odnose na zaštitu životnog okoliša.

Ministrica Vučinović zahvalila je Republici Sloveniji na potpori koju je pružala Crnoj Gori u prijestupnom razdoblju za članstvo u NATO-u i predložila da se ta potpora nastavi i u razdoblju pristupa Crne Gore EU.

Radio Dux

KOTORSKA TVRĐAVA NA LISTI SVJETSKE BAŠTINE UNESCO-A

Tvrđava na brdu Sveti Ivan iznad staroga grada Kotora bit će upisana na Listu svjetske baštine UNESCO-a, potvrđeno je 9. srpnja na 41. zasjedanju Odbora za svjetsku baštinu te organizacije koje je održano u poljskom gradu Krakowu, priopćilo je Ministarstvo kulture Crne Gore.

Uz tvrđavu koju Kotorani zovu San Giovanni - podignute na 240 metara visokom brdu iznad staroga grada - na listi za upis u svjetsku baštinu našli su se i obrambeni sistem Zadra i tvrđava Sveti Nikola u Šibeniku u Hrvatskoj te utvrđeni gradovi Bergamo, Peskijera del Garda i Palmanova u Italiji, priopćili su uzvanici.

„Odbor je Crnoj Gori, Italiji i Hrvatskoj dao preporuke koje se odnose na potrebu izrade procjene utjecaja na baštinu (HIA) za sve razvojne projekte, potrebu informiranja Centra za svjetsku baštinu o svim projektima koji mogu utjecati na izvanrednu, univerzalnu vrijednost”, piše u priopćenju.

Odbor UNESCO-a dodaje da je ovim zemljama preporučeno donošenje i implementacija menadžment planova, izrada i primjena Studije razvoja turističkih kapaciteta, kao i izrada prekogranične strategije konzervacije kulturnih dobara zasnovane na ekspertizi u području venecijanskih utvrđenja te monitoring svih aktivnosti uz djelovanje Međunarodnoga koordinacijskog tijela.

„Kada je u pitanju Kotor, posebno je preporučeno da se revidiraju i izmijene granice zaštićene okoline tako da se obuhvati i dio mora, kako bi se poboljšala daljnja valorizacija kulturnog dobra”, navodi se u priopćenju i dodaje da je posebno zatraženo da se nastave naponi na rješavanju problema urbanističkoga razvoja u Kotoru, koji je potrebno posebno tretirati u sklopu HIA.

U svojoj odluci Odbor UNESCO-a ostavio je mogućnost da se „upisanom dobru priključi i tvrđava Forte Mare u Herceg Novom”, nakon donošenja odgovarajuće studije i provođenja konzervatorskih mjera, navodi se u dokumentu.

Uz Herceg Novi, za koji će uskoro biti pokrenuta procedura ispunjavanja zahtjeva u skladu s ICOMOS preporukama kako bi bio priključen upisu, Crna Gora je kandidirala i Ulcinj, priopćili su iz Ministarstva kulture, ali i dodali da nalazi UNESCO-vih eksperata „ukazuju da venecijanski sloj u Ulcinju nije očuvan u mjeri da potvrđuje autentičnost i integritet”.

„...Međutim, kako ovo kulturno dobro ima nesporne kulturne vrijednosti koje ukazuju na složenost kulturnih uticaja koji su ostavili trag u Ulcinju, njegov status bit će predmet posebne pažnje u suradnji između Općine Ulcinj i Ministarstva kulture”, istaknuli su iz tog resora Vlade.

Gradonačelnik Kotora, Vladimir Jokić, rekao je u izjavi za RTCG da „ova dobra vijest obvezuje kako lokalnu upravu, tako i cijelu Crnu Goru da još jed-

nom bude svjesna s kakvom pažnjom i s kakvim odnosom treba postupati prema ovom prostoru”.

Građena u doba Venecije, između 16. i 18. stoljeća, kotorska tvrđava duga 4,5 kilometra, visoka do 20 metara i široka od dva do 16 metara, bila je dio obrambenog sistema Mletačke Republike koji se proteže duž tisuću kilometara na obalama Italije, Hrvatske i Crne Gore.

Smješten na kraju najdubljeg prirodnog fjorda na Mediteranu, sa jedinstvenom raznovrsnošću kulturnih uticaja, drevni Kotor je 1979. je uvršten na listu Svjetske baštine UNESCO-a. Pored ovog drevnog grada i tvrđave, UNESCO je u Crnoj Gori do sada stavio pod zaštitu nacionalni park Durmitor i srednjevjekovne stečke.

www.glasamerike.net

LAŠTOVSKA FEŠTA, VIŠE OD TRADICIJE...

Tradicionalna kulturno-zabavna manifestacija „Lastovska fešta“ već 43 godine zaredom održava se prve subote u kolovozu. Započela je postrojanjem i smotrom Odreda Bokeljske mornarice iz Tivta, ispred crkve Blažene Djevice Marije u Gornjoj Lastvi, nakon čega je odigrano tradicionalno Bokeljsko kolo ovoga više od 12 stoljeća staroga memorijalnog udruženja bokeljskih pomoraca, uz muzičku pratnju Glazbeno- provjetnog društva Tivat.

Uz mnogobrojne posjetitelje na proslavi je bio prisutan veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori Veselko Grubišić koji je s predsjednikom Kulturno-zavičajnog društva „Napredak“ iz Gornje Laštve, Zoranom Nikolićem, na kraju ušao u kolo.

U nastavku fešte uslijedila je muzika za ples uz taktove „Jessy banda“ iz Splita i bogata ugoditeljska ponuda. Feštalo se do ranih jutarnjih sati, uz poznate dalmatinske hitove „Jessy banda“ koji je

zbog velikih gužvi na graničnim prijelazima Neum i Karasovići stigao nakon dvanaestosatnog putovanja iz Splita i pred samu feštu podigao raspoloženje...

Feštu je organiziralo Kulturno-zavičajno društvo „Napredak“ uz sponzorstvo Dubrovačko-neretvanske županije i Turističke organizacije Tivat.

Boka News

DODIR GLINOM ZA BLAŽENU OZANU

Akademski kiparica Nikolina Zuber iz Podgorice prvi put se predstavlja kotorskoj likovnoj publici izložbom pod nazivom „Dodir“, koja je otvorena u crkvi sv. Pavla u Kotoru. Skulpture u oblim formama podsjećaju na drevne čupove, koje je Zuberova „isplesala“ omotavanjem glinenih traka jednu na drugu, gradeći željeni oblik. „Sam naziv ovog opusa asocira na bliskost, prisnost, a kao što vidite i same skulpture se dodiruju, izlaze jedna iz druge, povezane su. Sam materijal koji se radi rukom također upućuje na dodir, direktni kontakt umjetnika s materijalom“, rekla je umjetnica za „Dan“.

Postavka od dvadesetak skulptura od gline rađenih prošle godine prvi put je izložena javnosti, na potpuno prirodan način se uklapajući u sakralni ambijent crkve, poznate kao isposnički kutak kotorske svete Blažene Ozane. Njoj u spomen autorica je ispred njezine čelije postavila skulpturu vaze s cvijećem od terakote, koja je rađena ranije. U tom smislu „Dodir“ možemo shvatiti i kao duhovnu „konekciju“ sadašnjeg trenutka sa sakralnom prošlašću Kotora.

U ime organizatora izložbe JU Muzeji Kotor prisutne je pozdravila i izložbu otvorila Marina Dulović.

„Nalazimo se u prostoru gdje je jedinstvena energija života i molitve za druge, u danima velikih nesreća kuge i pokore, tijekom 44 godine, Blažena Ozana Koterska, svetica, Crnogorka iz Releza u Lješanskoj nahiji, spašavala svoj narod. Podsjetit ću da su svakog dana na njezin prozor

dolazili ljudi da traže pomoć i spasenje. Cijeneći i poštujući žrtvu koju je ona radi našeg spasenja podnijela, autorica ove izložbe osjetila je tu energiju i svoj buket iz zahvalnosti

Blaženoj svetici postavila na to kulturno mjesto“, rekla je Dulović.

Nikolina Zuber diplomirala je kiparstvo na FLU na Cetinju, u klasi Pavla Pejovića. Dobila je nagradu Hercegovačkog likovnog salona 2010. godine. Zaposlena je kao kustos suvremene umjetnosti u Podgorici. Ističe da u Crnoj Gori ima dosta kipara koji su odlični, posebno mladih, što objašnjava pripadnošću ovom podneblju.

„Srećom imam lijepi posao koji je povezan s mojom strukom, ali položaj umjetnika u Crnoj Gori nije na zavidnom nivou, kao što i sami znate, ali eto borimo se. Ovo je divna prilika da se predstavim. Kad sam vidjela prostor, odmah sam odlučila da tu izlažem, oduševljena sam i ovom pričom o sv. Ozani koju on nosi. Nastojala sam to pretočiti u svoje radove, nadam se da sam uspjela dočarati neku povezanost sa svim ovim“, rekla je umjetnica za „Dan“.

Dan

„SJEĆANJE“ KRSTA KIKA TOMIČIĆA

Izložba umjetničke fotografije i revija kratkometražnih filmova autora Krsta Kika Tomičića, jednog od najboljih umjetnika te vrste u Crnoj Gori posljednjih desetljeća, otvorena je 29. srpnja u Gornjoj Lastvi pokraj Tivta.

Izložbu je organiziralo Kulturno zavičajno društvo „Napredak“ i Foto kino i video klub „Mladost“ iz Donje Lastve, čiji je Tomičić član, koji zbog bolesti nije bio prisutan na događaju.

Prikazani su Kikovi filmovi koji su osvojili mnogobrojne nagrade u zemlji i inozemstvu: „Svaki dan kao jedan“, „Pagraši“, „Muzej Štumberger“...

U ime organizatora publiku su pozdravili Antun Gula Marković i Zoran Nikolić.

„Na polju fotografije dao je najviše, iako on sam smatra da je najbolji bio u kratkometražnim filmovima. Izlagao je širom bivše Jugoslavije. Osvojio je 14 nagrada i mnoga priznanja, a ovo je njegova osma samostalna izložba. Autor je mnogobrojnih dokumentarnih fotografija. Njegove fotografije pra-

te razvoj Tivta. Amaterskim filmom počeo se baviti 1962. godine. I tu je imao i najviše uspjeha. Snimio je 12 autorskih filmova s kojima je osvojio 29 nagrada. Dobitnik je Zlatne plakete Kino saveza Jugoslavije, Zlatne plakete Narodne tehnike Jugoslavije i Novembarske nagrade oslobođenog Tivta. Jedini je u Crnoj Gori kandidat majstora amaterskog filma Jugoslavije“, rekao je Anton Gula Marković, predsjednik FK „Mladost“.

„Prijatelji i poštovaoci rada Krsta Kika Tomičića, ja neću govoriti o njegovim fotografijama i filmovima, već ću se prisjetiti nečeg drugog. Dvije godine smo bili glumci u jednome malom pozorištu u Donjoj Lastvi gdje je Kiko bio sve. Prije svega režiser. Mi nismo postali glumci, ali on je napravio za nas čudo. Napravio je od nas bolje ljude nego što smo bili prije te glume. Imao je veliki utjecaj na nas desetak koji smo tu glumili. Osim toga što je bio dobar fotograf i pravio dobre filmove, bio je jako dobar za edukaciju mlađih ljudi. Bio je netko u koga si se mogao ugledati“, rekao je u ime organizatora Zoran Nikolić.

Boka News

FEŠTA NAD FEŠTAMA

Fešta nad feštama, tradicionalna Bokeljska noć 2017., stara dva stoljeća, održana je 19. kolovoza u akvatoriju kotorskog zaljeva podno zidina drevnog Kotora, pred više tisuća posjetilaca.

Gradska muzika Kotor, koja ove godine slavi 175 godina postojanja, i jedrilice Jedrličarskog kluba „Lahor” najavili su defile ukrašenih barki koje su se u tri đira predstavile publici. U povorci je sudjelovalo 36 barki iz Kotora, Tivta, Herceg-Novog i Budve.

Prema odluci žirija pobjednička barka Bokeljske noći 2017. je barka „Veliki dok Bijela” iz Herceg Novog. Kako žiri, tako i publika, prepoznali su kreaciju koja nosi snažnu poruku naše stvarnosti. „Dok” je ispraćen posljednjim pozdravom, adio, čime je zakucana jedna od posljednjih brokava u sanduk bokeljskog pomorstva i brodogradnje... Druga nagrada pripala je kreaciji „Energetska efikasnost Crne Gore”, a treća barci „Vatrogasnica”. Odluku je donio žiri u sastavu: mr. Jovica Martinović, predsjednik i članovi Vlasta Mandić i Slavko Ivanović.

Kulturni centar Nikola Đurković i Turistička organizacija Kotor, organizator i suorganizator manifestacije, dodijelili su i četiri nagrade kreacijama:

„Radno mjesto”, „Kotorski zanati”, „Most na Verige” i „Starac i more”, dok je picerija Galija iz Tivta dodijelila vaučere barkama „Nova ploča” i „Polja maka”.

Ove godine Fešta nad feštama bila je prava bokeljska, opća je ocjena mnogobrojnih posjetilaca, domaćih i furštih. Barke okićene s ukusom, bez kiča, na opće oduševljenje više tisuća posjetilaca, klizile su podno zidina drevnoga Kotora, do proglašenja pobjednika i velikog vatrometa.

Ali tu nije kraj, sinoćnja fešta nastavila se na desetak trgova drevnog Kotora, koji je pokazao da još ima ulja u svijeći, onoga bokeljskog i mediteranskoga šuga kojim je odisao stoljećima.

Muzika koja pripada ovom podneblju čula se posvuda, za svakoga je bilo ponešto, kako za mlade tako i starije, trgovci su bili ispunjeni, uživalo se uz pjesmu i raspoloženje bez turbo folka i incidenata do jutarnjih sati.

„Inzistirali smo na ovom konceptu jer se pokazalo prethodnih godina da se Bokeljska noć događala samo u akvatoriju zaljeva, defileom barki i vatrometom. Želja nam je bila da se Bokeljska noć nastavi po trgovima i pjacetama uz živu muziku jer na taj način svi mogu pronaći nešto što žele čuti i razveseliti se za svoju dušu, zaplesati... Ovaj koncept je bokeljski u svakom smislu te riječi, primjeren Bokeljskoj noći, koja oslikava Kotor i Boku kotorsku”, rekla je za Boka News potpredsjednica Općine Kotor Ljiljana Popović Moškov.

Kako je sve bilo u znaku Bokeljske noći i Boke, posebnu pažnju izazvao je Zlatko Moškov s bijelom majicom koja je hit ovih dana u Kotoru, na kojoj su odštampane riječi bokeljskoga dijalekta, a koje sve više odlaze u zaborav. Kotoranin Jovan Roganović došao je na ideju da na bijeloj majici odštampa stare riječi koje još žive u autentičnim bokeljskim familijama i pjesmama.

Organizatori koji su odlično osmislili feštu inzistirali su na muzičkom konceptu koji su realizirali klapa „Bonaca”, grupa „Teška industrija”, Whoo See uz DJ Mono i DJ Zgoobidan, lokalne muzičke grupe, Bend Sinhro; Toć, The Grupa, Modern Pop Quartet, Acoustic Teraphy, The Unexpected i bend Crveno i crno, klape Bisernice Boke, Incanto i VIS Škuribanda, Gradska muzika Kotor...

Pokrovitelj Bokeljske noći je Općina Kotor, a njezino održavanje pomoglo je i Ministarstvo kulture. Glavni sponzori fešte su Luka Kotor i Expo Commerce, uz niz manjih sponzora.

INTERNACIONALNI LJETNI KOTORSKI KARNEVAL

V.D. direktora TO Kotor Mirza Krčić istaknuo je značaj Internacionalnoga ljetnog karnevala kako za Kotor, tako i za turističku ponudu grada. „Vidjeli ste večeras veliki broj gostiju, veliki broj karnevalskih grupa, ne samo iz regije nego i iz Rusije, Bjelorusije. Imali smo karnevalsku grupu čak i s drugog kontinenta - iz Bolivije”, istaknuo je Krčić dodajući

16. internacionalni ljetni karneval, u organizaciji NVO Fešta iz Kotora, održan je u razdoblju od 1. do 5. kolovoza. Svečano je otvoren koncertom „KIC POP ROCK“ zbora, na pjaci sv. Tripuna, da bi se sljedećih dana zabava nastavila nizom koncerata, dječjih maskenbala, predstavljanjem karnevalskih grupa...

Tradicionalna karnevalska povorka održana je 5. kolovoza uz sudjelovanje 20 karnevalskih: 7 domaćih i 13 inozemnih. Program su s glavne bine vodili Dubravka Jovanović i Branislav Knezović.

Nakon prolaska povorke glavnom gradskom prometnicom i programa izvan zidina grada - na Trgu od oružja priređena je Karnevalska noć, a Kotorane i goste zabavljali su muzički sastavi „Tri kvarta” i „The grupa”.

Na karnevalu su bili prisutni članovi FECC-a (Federacije europskih karnevalskih gradova), kao i direktori najvećih inozemnih karnevalskih grupa.

da ova ponuda u ljetnim mjesecima znači puno s obzirom na to da većina karnevalskih grupa nije u mogućnosti da bude prisutna na Tradicionalnome zimskom kotorskom karnevalu koji se održava u veća, a ovdje datira već više od 200 godina.

„Turisti se ne mogu animirati u zimskom razdoblju zato što, budimo realni, zimski karneval ima više lokalni značaj. Rijeka je napravila dobru priču u zimskom razdoblju kada imaju 10 tisuća maskiranih sudionika i oko 100 tisuća posjetilaca. Oni su napravili jedan veliki program i teško je parirati njima. E, sada ljeti imamo priliku da upravo iz Rijeke i drugih turističkih i karnevalskih gradova dođu kod nas. Uz turističku ponudu u Kotoru, koja traje dulje od mjesec dana, imamo i ljetni karneval koji upotpunjuje program na pravi način. Svi su veseli, razdragani, ima dosta kolorita i uživamo u karnevalskoj povorci”, rekao je Krčić ističući Internacionalni ljetni kotorski karneval kao vrhunac sezone u Kotoru.

KOTORSKA SMOTRA MODE

XX. jubilarna kotorska smotra mode održana je 30. i 31. srpnja. Po svemu sudeći, bila je to najglamuroznija i najbolja smotra do sada.

Poznati talijanski dizajner Renato Balestra otvorio je jubilarnu XX. internacionalnu smotru mode u Kotoru ispred katedrale svetog Tripuna muzičko-modnim spektaklom pod nazivom „Opera & moda”, u sklopu koje je prikazano 17 kolekcija inspiriranih opernim arijama, dopunjenih dijelom originalnim kostimima koje je radio za operne scene.

Dosad neviđeni spektakl na ovim prostorima opravdao je sva naša očekivanja povećši nas kroz višedesetljetno putovanje i Balestrine mnogobrojne inspiracije, od Koloseuma, statue Davida, prirode, preko James Bonda, „Travijate” i mnogih drugih, koje su izgradile ime jednog od najboljih svjetskih kreatora haute couture.

Međutim, ono što je oduševilo mnogobrojnu publiku ispred katedrale svetog Tripuna je zasigurno sam kraj revije. Naime, najprije su četiri muškarca u tradicionalnim nošnjama izvela igre iz Boke, da bi

nakon toga manekenka izašla u haljini noseći plašt u obliku talijanske zastave da bi se nakon nje na pisti pojavila druga manekenka noseći crvenu usku haljinu s izvezenim crnogorskim grbom.

Nakon toga, Balestra se poklonio publici, u društvu dvije spomenute manekenke, čime je pokazao da su mu i rodna Italija, ali i naša Crna Gora u srcu.

U intervjuu za DN legendarni Balestra otkrio je kako je nastala haljina s crnogorskim grbom i što ga inspirira sve ove godine.

Devedesettrogodišnji Talijan vidno je bio impresioniran posjećenošću jer se zaista za njegovu reviju tražila karta više, a u prvim redovima mogli su se vidjeti poznati političari, glumci i pjevači.

„Zaista je bilo nevjerojatno. U pitanju je bila velika kolekcija, u neku ruku summa summarum moga višedesetljetnog rada, pod nazivom ‘Opera & moda’. Iznimno mi je drago što sam opet došao ovdje da prikazem kolekciju jer svi znaju koliko volim Kotor, a Crnu Goru smatram mojom drugom domovinom”, zaključio je nakon revije Balestra, dodajući da je crvena haljina s crnogorskim grbom koja je sve ostavila bez daha omaž našoj divnoj zemlji.

„Ta haljina je omaž vašoj prelijepoj zemlji i izvezao sam grb Crne Gore na njoj. Namjerno sam kreirao ovu haljinu da bih naglasio ljepotu ove zemlje, ali i kao znak zahvalnosti za višegodišnje prijateljstvo i gostoprimstvo koje ste mi nekoliko puta iskazali ovdje”, iskren je bio poznati kreator.

Međutim, po svemu sudeći haljina s crnogorskim grbom je najvjerojatnije samo početak jer će nas poznati kreator razveseliti kolekcijom inspiriranom upravo našom zemljom.

„Inspirira me sve što pokreće emociju. Može biti muzika, slika, mjesto, kultura. Inspiracija je emocija, a meni je zaista velika emocija što sam ovdje uz prisutnost ovolikog broja ljudi. Najvjerojatnije ću napraviti kolekciju inspiriranu Crnom Gorom.

Vidite, ja jako volim kulturu, moda je kultura, a vi zaista imate puno kulture. Znajući sve to, dovoljno vam je šetati uskim ulicama Kotora i uživati u tradiciji. Imate antikvitete, imate folklor, puno umjetnosti, a to je ono što me pokreće oduvijek”, objasnio je Balestra.

Značaj dobrotске čipke

Drugo veće smotre proteklo je u znaku naših nevjerojatnih kreatora Tijane Todorović, Borisa Čalića i Milene Đurđić, koji su svojim modelima istaknuli značaj dobrotске čipke, zaštićenoga nematerijalnoga kulturnog dobra kao autentičnoga ljudskog umijeća i tradicionalnoga zanata, po predanju staroga gotovo tisućljeće.

Podsjećanja radi, dobrotsku čipku od zaborava je sačuvala profesorica Nadežda Radović.

Sva tri kreatora temeljili su kolekcije na originalnim komadima dobrotске čipke koje im je dala Radović. Tako je publika imala priliku uživati u po pet modela u bijeloj boji.

Usljedilo je predstavljanje kolekcija Verice Rakočević, koja je otvorila prvu smotru mode u Kotoru 1998. godine, zatim modne kuće Gattinoni, čiji je generalni direktor Stefano Dominela bio dva puta predsjednik Internacionalne smotre mode u Kotoru, kao i šlag na torti – revija Žan-Pol Gotjea koji je i osobno prije dvije godine bio na smotri mode u Kotoru.

Dnevne novine

KOTORSKI VREMEPLOV

U sklopu nove manifestacije „Bokeljski vremeplov”, a pod pokroviteljstvom Sekretarijata za kulturu, sport i društvene djelatnosti Općine Kotor, NVO-a „Che nova” iz Kotora, ovoga ljeta realiziran je projekt pod nazivom „Kotorski vremeplov”.

Riječ je o projektu koji nas na specifičan način podsjeća na grad u kojem je život tekao drukčije nego danas. Nizom kratkih performansa na različitim lokacijama u gradu glumci su dočaravali određene trenutke života Kotorana iz nekih davno prošlih dana. Kostimima, dijalektom, tekstovima i scenografijom turistima je dočaran nekadašnji Kotor.

„Subotom ujutro od 9 do 11 sati na kotorskim pjacama i pjacetama srest ćete Lovra Marinova Dobričevića, najpoznatijega gotičkog slikara, lavandere na već opjevanoj kotorskoj pompi Karampani, apotekare koji pripremaju lijekove u jednoj od najstarijih europskih apoteka te će se okretanjem zupčnika stare kotorske ure pokrenuti cijela priča o Kotoru.“

Radio Dux

3. 7. 2017. ***Povratak s Revije tradicijske odjeće***

U razdoblju od 27. lipnja do 2. srpnja održana je u Tomislavgradu Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske. U organizaciji HGD CG na Reviji je sudjelovala Anja Andrić iz Tivta u bokeljskoj nošnji s pratiljom Mihaelom Knez iz Stoliva.

Za najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji izvan RH za 2017. proglašena je Andrea Radman iz Švedske. Prva pratilja bila je Tajna Croatia Marić Laglois iz Australije, a druga Nina Vidović iz Njemačke.

Anja i Mihaela vratile su se svojim obiteljima zadovoljne lijepim dojmovima.

8. 7. 2017. ***Elektorska skupština za novi saziv HNV-a***

Elektorska skupština za izbor članova III. saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore (HNV) održana je 8. srpnja 2017. u Domu kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi. Na Izbornoj skupštini sudjelovalo je 42 elektora od 43 prijavljena. Iz HGD CG sudjelovanje je prijavilo devet elektora.

10. 7. 2017. ***Potpisivanje ugovora za kandidirane projekte***

U Generalnom konzulatu R. Hrvatske u Kotoru potpisani su ugovori za tri projekta kandidirana na natječaj Državnog ureda za Hrvate izvan R. Hrvatske, koje je Povjerenstvo financijski podržalo.

12. 7. 2017. ***Prijem u povodu Dana državnosti CG***

Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović sa suprugom upriličio je svečani prijem u Plavom dvorcu na Cetinju. Na prijem su pozvani Marijo Brguljan, predsjednik HGD CG i Tripo Schubert, kao dobitnik odlikovanja.

17. 7. 2017. Polazak na Hrvatske svjetske igre

Uz već tradicionalan slogan JEDNO JE SRCE, JEDNA JE HRVATSKA, ovogodišnje Hrvatske svjetske igre, koje se održavaju u Zagrebu u razdoblju od 18. do 22. srpnja, okupit će najveći broj sudionika do sada – više od 1.100 natjecatelja iz 31 zemlje svijeta te 150 natjecatelja iz Republike Hrvatske. HGD CG poslalo je na HSI odnosno CROlimpijadu 20 sportaša. Vođa puta bio je don Ante Dragobratović. Na put su krenuli sa zbornog mjesta pokraj crkve sv. Matea u Dobroti u tri kombi vozila.

17. 7. 2017. Osnivačka skupština Matice hrvatske

Na inicijativu središnjice Matice hrvatske u Zagrebu Hrvatsko građansko društvo Crne Gore osnovalo je Inicijativni odbor u sastavu: Slavko Dabinović, Joško Katelan, dr. sc. Gracijela Čulić, Tripo Schubert, Pavle Marković i Zrinka Velić, koji je obavio sve pripremne radnje za formiranje Ogranka Matice hrvatske u Kotoru.

Osnivačka skupština Matice hrvatske – ogranak Kotor, održana je 17. srpnja u dvorani Katorske biskupije na kojoj su izabrana rukovodna tijela Matice - Predsjedništvo i Nadzorni odbor. Za predsjednika Ogranka Matice izabrana je mr. Marija Mihaliček, povjesničarka umjetnosti.

15. 7. - 19. 8. 2017. Otvoreni kotorski trgovi - segment „mandoline“

Ove godine Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti Općine Kotor osmislio je organiziranje multimedijalnog programa „Otvoreni kotorski trgovi“ u kojemu su sudjelovali svi amaterski glazbeni sastavi. U ime našeg Društva u taj projekt je uključen dječji mandolinski orkestar „Tripo Tomas“, koji je održao na nekoliko trgova u starom gradu sedam nastupa. Njihov nastup Sekretarijat je financirao.

23. 7. 2017.
Uspješan nastup na
HSI-ju u Zagrebu

Naši sportaši uspješno su nastupili na CROlimpijadi u Zagrebu. Natjecali su se u pet disciplina, i to: malom nogometu, boćanju, tenisu, judu i plivanju. Osvojili su osam medalja u pojedinačnim sportovima i drugo mjesto u malom nogometu.

19. 8. 2017.
Večer hrvatskog folklora
u Neumu

Hrvatsko kulturno društvo „Lindžo“ iz Neuma uputilo je našem Društvu poziv za sudjelovanje na jubilarnoj 10. večeri hrvatskoga folklora, koja će se održati 19. kolovoza u Neumu pod sloganom „Oj kamenu rodni moj“.

HGD CG je s HKUD-om „Lindžo“ - Neum i KUD-om „Kolo“ - Vukovar partner u IPA projektu na koji su zajednički aplicirali u sklopu EU-projekata.

U ime našeg Društva na Večeri hrvatskog folklora sudjelovalo je folklorno društvo „Nikola Đurković“ prikazavši bokeljski folklor, koji je uključen u IPA projekt.

22. 8. 2017.
Sastanak u
Ministarstvu kulture Crne Gore

Sastanak je zakazao Aleksandar Dajković, pomoćnik ministra kulture, s predstavnicima Komisije Ministarstva, Općine Herceg Novi, Kotorske biskupije i HGD CG, kao predlagača postavljanja spomenobilježja na kuću u Herceg Novom u kojoj se rodio sv. Leopold Bogdan Mandić.

U ime Biskupije bio je nazočan mons. Ilija Janjić, kotorski biskup i don Ivo Čorić, u ime Općine Herceg Novi bila je nazočna Simonida Kordić i Tamara Vujović iz Sekretarijata za kulturu, u

ime HGD CG Sanja Crnić, povjerenik za Herceg Novi te predsjednik Komisije Slavko Burzanović i Dušica Stanojević, član.

Cilj sastanka bio je usuglašavanje teksta na spomen-obilježju koje bi se otkrilo na svečanosti u povodu dolaska tijela sv. Leopolda 15. rujna 2017. godine.

25. 8. 2017. Posjet KUU „Seljačka sloga“ iz Nedelišća

Prije sudjelovanja na Međunarodnome folklornom festivalu u Budvi članovi Kulturno-umjetničke udruge „Seljačka sloga“ Nedelišće upoznali su se s poviješću Kotora zahvaljujući vrlo inspirativnom profesionalnom vodiču Ivici Biskupoviću, kojega je angažiralo rukovodstvo HGD CG. Također im je upriličen i susret s članovima Folklornog ansambla „Nikola Đurković“. Voditelj Ansambla Predrag Šušić priredio im je na trgu ispred katedrale sv. Tripuna nastup folklorša sa spletom bokeljskog folklor.

Delegaciju iz Općine Nedelišće u sastavu: Darko Danija, načelnik Općine, Dejan Buvač, predsjednik Upravnog odbora Hrvatskoga sabora

kulture i Ivan Trojnar, predsjednik KUU „Seljačka sloga“, primio je Tripo Schubert te su tom prigodom razmijenili poklone i dogovorili gostovanje našega mandolinskog orkestra i folklornog ansambla na njihovoj smotri u listopadu 2018. godine.

KUU „Seljačka sloga“ osnovana je 1937. godine i do sada ima više od 3.000 nastupa na domaćim pozornicama i onima izvan granica Hrvatske, promičući tako umjetnički izričaj međimurskoga kraja, kao i starih, izvornih, međimurskih

pjesama i plesova, ali i plesova drugih krajeva Republike Hrvatske.

Od 1971. godine „Seljačka sloga“ Nedelišće organizator je smotre Međimurske popevke te tako radi na očuvanju izvorne međimurske pjesme za buduće naraštaje. Međimurske popevke uvrštene su na Listu nematerijalnoga kulturnog dobra Republike Hrvatske, a u procesu je i njihovo svrstavanje na UNESCO-v popis zaštićene svjetske kulturne baštine.

Udruga trenutno okuplja 100-tinjak aktivnih članova koji sudjeluju u radu velikog i malog folklor, tamburaškog zbora, kazališnoj družini, pletiljama te Puhačkom orkestru.

Nova donacija knjižnici „Ljudevit Gaj“

Gospodin Jerko Dragičević, građanin Budve, obogatio je knjižnicu „Ljudevit Gaj“ u Donjoj Lastvi vrijednim izdanjima knjiga.

Na ovoj lijepoj gesti izrazio mu je zahvalnost gospodin Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore.

Hrvatska knjižnica „Ljudevit Gaj“ nalazi se u sklopu Tajništva HNV-a u Domu kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi.

Zvonimir Deković - jednoglasno izabran za predsjednika HNV CG

Josipom Gržetićem i Marijom Vučinović čine Upravni odbor.

Prije samoga glasanja članovi su se osvrnuli na rezultate rada HNV-a u prethodnome mandatu i aklamativno izrazili stajalište da je Zvonimir Deković u potpunosti opravdao očekivanja i da je za hrvatski korpus od posebnog značaja da on i dalje obnaša funkciju predsjednika.

Neposredno nakon izbora uslijedile su mnogobrojne čestitke iz Hrvatske i gradova Crne Gore. Prvi koji je uputio čestitku, odmah nakon što je Deković dobio povjerenje za još jedan mandat, je veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori Nj. E. Veselko Grubišić. Njegova čestitka naišla je na veliki pljesak i oduševljenje nazočnih.

Novi sastav HNV-a čini oko 30% novih članova. Posebno je značajno što su među njima ljudi ne samo iz Tivta, Kotora, Herceg Novog, Budve i Bara, već i iz Podgorice i Nikšića. To govori da Hrvati slobodno artikuliraju svoje identitetske odrednice, ne samo ondje gdje su tradicionalno prisutni, nego i u sredinama gdje su oduvijek bili manjina. Članovi III. saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore su: Zvonimir Deković, Ilija Janović, Marin Čaveliš, Ivan Dragičević, Marija Vučinović, Tanja Grabić, Vladimir Marvučić, Josip Gržetić, Adrijan Vuksanović, Tamara Mandić, Dijana Milošević, Ljerka Sindik, Radovan Marić, Mato Krstović, Frano Ercegović, Svjetlana Zeković i Zrinka Velić.

U Domu kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi održana je 15. srpnja konstitutivna sjednica Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, na kojoj je izabrano rukovodstvo ove krovne institucije Hrvata. Članovi III. saziva HNV-a jednoglasno su izabrali dosadašnjeg predsjednika Zvonimira Dekovića za prvog čovjeka Vijeća, a za potpredsjednike Ljerku Sindik i Vladimira Marvučića. Oni zajedno s

Duhovno putovanje biciklima do Kotora

Hodočasnici na biciklima posjetili su sredinom kolovoza Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore, gdje su ih primili predsjednik Vijeća Zvonimir Deković, kao i poslanik Hrvatske građanske inicijative i predsjednik Hrvatske krovne zajednice „Dux Croatorum“ Adrijan Vuksanović, koji su ih informirali o radu hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori.

Četvero hodočasnika: Matej Paulić, Dario Juričević, Maja Dvorščak i Dražen Petir krenuli su na duhovno putovanje, koje nazivaju „pedaločašće“,

iz mjesta Kutjevo, a krajnji cilj bio im je Kotor, gdje su stigli 10. kolovoza u kasnim večernjim satima. Njihova biciklistička udruga „Tim guvernala“

osnovana je prije tri godine, no ta aktivnost - pedaločašće - traje puno duže. Svake godine odluče se za neko drugo odredište, koje je povezano s katoličkom vjerom, te su do sada bili u Međugorju, Vatikanu, a sljedeće godine planiraju posjetiti Vadovice u Poljskoj, mjesto rođenja Ivana Pavla II., te na taj način ostvariti želju osnivača Udruge Tomislava Šedevija, koji je prije dvije godine poginuo u prometnoj nesreći na putu ka Vukovaru. Članovi Udruge su svih godišta i profesija, a spaja ih jaka volja prema duhovno-rekreativnim putovanjima.

Susret veleposlanika Države Palestine s predstavnicima hrvatske zajednice u Crnoj Gori

Veleposlanik Države Palestine u Crnoj Gori, Njegova Ekscelencija Rabii AlHantouli, posjetio je Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore u Donjoj Lastvi, gdje se susreo s predsjednikom Vijeća Zvonimirom Dekovićem, ministricom u Vladi Crne Gore i predsjednicom Hrvatske građanske inicijative Marijom Vučinović, kao i Adrijanom Vuksanovićem, poslanikom HGI-ja u Skupštini Crne Gore.

Razgovaralo se o položaju Hrvata u Crnoj Gori i njihovu političkom dje-

lovanju, kao i o njihovu doprinosu Crnogorskom euroatlantskom putu.

Veleposlanik je informirao sugovornike o situaciji u njegovoj domovini i o svakodnevnom teškoćama na koje nailazi palestinski narod zbog izraelske okupacije, kao i o hitnoj potrebi za intervencijom međunarodne zajednice kako bi se postigao pravedan i trajan mir zasnovan na međunarodnim rezolucijama. Istaknut je interes za intenziviranje odnosa sa svim političkim subjektima na političkoj sceni

Crne Gore. Obje strane složile su se da će raditi na razvoju već uspostavljenih prijateljskih odnosa.

Trajna potpora zaštiti hrvatskoga identiteta

Premijer Republike Hrvatske, koji je početkom kolovoza boravio u Podgorici, susreo se 2. kolovoza s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori. Sastanku su nazočili: veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori Veselko Grubišić; ministrica u Vladi Crne Gore Marija Vučinović; poslanik u Skupštini Crne Gore Adrijan Vuksanović; potpredsjednik Općine Tivat Ilija Janović; predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Zvonimir Deković, potpredsjednica Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Ljerka Sindik, kao i dr. Svjetlana Zeković, predsjednica Nevladine udruge „Zajednica Hrvata i prijatelja Crne Gore“ sa sjedištem u Podgorici.

Na početku sastanka obratila se ministrica Vučinović, koja je premijera Plenkovića izvijestila o funkcioniranju Hrvatske građanske inicijative, koja je na političkoj sceni već petnaest godina, te izrazila zadovoljstvo što je upravo HGI bila dio tima koji je vodio

Crnu Goru na putu neovisnosti, ulaska u NATO, a i na putu koji vodi Crnu Goru u Europsku uniju.

Poslanik Vuksanović izrazio je iznimnu zahvalnost na potpori koju je premijer dao HGI-ju kada je poslanik Vuksanović bio nositelj liste HGI-ja na parlamentarnim izborima 2016. te se s njim tada i sastao u Zagrebu. Poslanik je istaknuo dobru suradnju hrvatske nacionalne manjine s institucijama u Republici Hrvatskoj, što dokazuje da Republika Hrvatska komunicira s Hrvatima u Crnoj Gori na najbolji mogući način. Također je rekao da iako brojčano mali, Hrvati u Crnoj Gori imaju golemo kulturno blago te je i sama misija sačuvati ga i ponositi se onim što su nam prijašnji naraštaji ostavili. Poslanik Vuksanović naglasio je da samom svojom prisutnošću i djelovanjem na političkoj, društvenoj i kulturnoj sceni Hrvati u Crnoj Gori predstavljaju bogatstvo različitosti, koje Crna Gora cijeni i daje im potporu.

Predsjednik HNV-a Zvonimir Deković izvijestio je premijera o radu HNV-a, Doma kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi te se osvrnuo na mnogobrojne kulturne projekte, koji će svojom realizacijom pridonijeti očuvanju kulturne baštine.

Predsjednica Nevladine udruge „Zajednica Hrvata i prijatelja Crne Gore“

dr. Svjetlana Zeković približila je rad Udruge te sami značaj funkcioniranja hrvatskih udruga, koje se trude raditi na očuvanju svega za što se Hrvati kao manjina u Crnoj Gori zalažu.

Potpredsjednik Općine Tivat Ilija Janović izrazio je zahvalnost na dosadašnjoj pomoći RH hrvatskoj zajednici, kojoj je potpora potrebna za jačanje i pozitivno funkcioniranje. Janović je istaknuo da se potporom pomiču granice te da se time i realiziraju pozitivne stvari.

Gospođa Sindik osvrnula se na rad hrvatske nastave u Crnoj Gori te značaj da je djeca pohađaju i time pridonose očuvanju hrvatske kulture i jezika.

Premijer Plenković naglasio je da je potpora hrvatskoj manjini neupitna te da je njihova prisutnost na političkom, kulturnom i javnom životu korisna i potrebna za njihov položaj, kao i za povezivanje dviju država.

„Želimo u dogovoru s Crnom Gorom zajednički štiti manjinska prava, a od Vlade Crne Gore očekujem da nastavi s aktivnostima koje će omogućiti institucionalnu, financijsku i projektnu potporu i očuvanje hrvatskoga identiteta i kvalitetnoga integriranja Hrvata u crnogorsko društvo“, poručio je premijer.

Tri risanske priče

Piše:
Marina Dulović, prof.

Kulturno ljeto u Risnu, iako pod vedrim nebom i bez adekvatnog prostora, i ove godine je s tri kvalitetna kulturna programa okupilo mnogobrojnu publiku.

Izložba „Hirošima 1945. – Risan 2017.“

Izložba fotografija autora Mihaila Ognjenovića „Hirošima 1945. – Risan 2017.“ otvorena je 6. kolovoza u staroj risanskoj ulici iz XV. stoljeća. Nije slučajno izabran ovaj datum. Ideja s puno dobre namjere i želje usmjerena je na to da se čovječanstvo podsjeti da se greške iz prošlosti nikada više ne ponove. Izložba je nosila naziv „Nema zla u atomu, već u ljudskoj duši“. „Danas, nakon 72 godine od nemilih događaja, naša težnja i cilj je da u duhu prijateljstva i dobre namjere razvijamo dobre odnose s japanskim narodom i obnovimo sjećanja. Ja sam prvi put posjetio Japan brodom ‘Trebinje’ dvadeset godina nakon nesreće. Tragovi katastrofe bili su jezivi i još uvijek očigledni. Gotovo 80% zgrada u Hirošimi bilo je razoreno, a u atomskom napadu stradalo je blizu četvrt milijuna ljudi. Amerikanci su odlučili japanski otpor slomiti brzo i brutalno. Domet te odlučnosti vidio

Umjetnost nas je oduvijek spajala s velikim kulturama, a sama Boka bila je inspiracija mnogobrojnim pjesnicima, putopiscima, istraživačima, kroničarima i umjetnicima.

se u ožiljcima koji su prekrivali grad“, rekao je Ognjenović pozdravljajući prisutne.

U uvodnom dijelu Marina Dulović istaknula je sljedeće: „Ploveći morima koja povezuju a ne razdvajaju ljude, upoznavajući nove krajeve i istražujući druge kulture, kapetan Ognjenović je drugi put zaredom, upravo na ovaj dan, odlučio da nas još jed-

nom podsjeti na nemili događaj i ljudska stradanja. Prošle godine bilo je to u povodu promocije svoga ‘Morskog dnevnika’ na otoku Gospe od Škrpjela, svetištu koje je poput broda trajno usidreno, a uvijek u plovidbi sa svim putnicima, Bokeljima i pomorcima, mjestu koje premošćuje daljinu između nas ovozemaljskih i svega nad nama. Tužna sjećanja autora ove izložbe cijelog života s mislima i suosjećanjem vraćaju u taj uništen grad. Od tog momenta počela je nova zastrašujuća i prijeteća era za čovječanstvo.“

Na izložbi je bio prisutan veleposlanik Crne Gore u Japanu, gosp. Jovan Mirković, kao i predstavnica novoosnovanoga Kulturno-informativnog centra – Japanski ugao iz Podgorice, Anja Tadić. Otvarajući izložbu, ona je istaknula: „Danas je 72 godine od kada je bačena bomba na Hirošimu, a u tome japanskom gradu još uvijek se nalaze ožiljci katastrofe. U Memorijalnome

muzeju nalazi se komad zida zgrade na kome se i danas vide sjenke ljudi koji su nestali u trenutku eksplozije. Također se tu nalaze i komadi istopljenog čelika, kao i sat koji je prestao raditi u 8.15 h, simbolično označavajući kraj ere bez nuklearnog oružja. Preživjeli se sjećaju i crne kiše koja je padala nakon napada.“

Te večeri, iako fizički nije bio s nama, narod Japana sigurno je osjetio našu saosjećajnost i želju da budemo zajedno s njima u sjećanju na nemili događaj za koji se nadamo da se nikada neće ponoviti. Risanska ulica bila je ukrašena zastavama Crne Gore i Japana, a za dobru atmosferu u nastavku večeri pobrinuo se sastav „Lungomare“.

Veče dokumentarnog filma Vladimira Perovića

Veče koje je oživjelo jedino barokno zdanje, Palatu Ivelić u Risnu, okupilo je velik broj zainteresirane publike, poštomalaca ličnosti i djela našeg sugrađanina, režisera Vladimira Perovića.

U organizaciji NVO „Bocche di Cattaro“ prvi put je u Risnu održano veče dokumentarnih filmova, autora čiji su filmovi do sada ponijeli 101 nagradu. Palata danas nema krov ni utrašnje zidove, napola je

obrasla gustim bršljanom, a ambijent dvorišta je probudio naša razmišljanja i sjećanje na slavne pomorce koje je dala poštovana porodica Ivelić. Admirali i kapetani, pjesnici i diplomate, poštovani i od stranih uprava Venecije, Rusije i Austro-Ugarske, hodali su istim pločama stare ulice Gabela koja je danas zapuštena i skoro prazna. Palata i dalje čeka bolje dane, a Rišnjani se nadaju da će jednom zasjati starim sjajem i postati muzej koji bi pričao priče o sjaju i prošlosti pomorskog i trgovačkog života nekada slavnoga grada.

Na početku večeri prisutne je pozdravio režiser Vladimir Perović i iskazao zadovoljstvo što će njegovi filmovi prvi put biti prikazani u mjestu za koje ga vežu najljepša sjećanja iz djetinjstva i mladosti. „Filmovi koje ćete vidjeti nijesu nešto na šta ste navikli da vidite na

televiziji. To su takozvani kreativni filmovi, dokumentarci, nećete čuti ni riječ objašnjenja, filmovi bez naracije i nećete biti tretirani kao niža bića, kako to televizija često radi, već kao sudionici u priči koju sami dopunjujete. Kroz film sam napravio određene smjernice, kako da razmišljate, kojim smjerovima i kakva osjećanja da gradite. Filmovi su otvoreni i dovršavate ih upravo – vi.“

Nakon projekcije filmova „Hodočašće“, „Život je“ i „Život, priključenija i održivi razvoj jednog kokota“ razgovor s autorom poveo je prof. dr. Siniša Jelusić, omiljen i rado viđen gost kada su ovakvi događaji u pitanju, potomak također poznate kapetanske porodice Đurković iz Risna. Pozdravljajući prisutne on je primijetio da se u publici nalaze ljudi pozvani da govore na temu dokumentarnog filma koja bi u formi znanstvenog skupa zadovoljila najveće standarde. U razgovor se uključio profesor koji radi na Akademiji za film u Moskvi, Dmitrij Talankin, koji je rekao da svakog rujna školsku godinu sa svojim studentima započinje filmom „Život, priključenija i održivi razvoj jednog kokota“, a svoje impresije nije krila Vida Tomić koja je veći dio radnog vijeka provela kao urednik dokumentarnoga programa RTV Beograd, kao ni

zadovoljstvo Perovićevim filmskim ostvarenjima.

„Risanske priče o moru“

Treći događaj koji je također upotpunio risansko kulturno ljeto nosio je naziv „Risanske priče o moru“. Upriličen je na glavnome gradskom trgu, popularnoj Risanskoj pjaci. Na kamenom pločniku koji natkriljuju bujne krošnje starih lipa napravljena je atmosfera koju je publika ispratila s pažnjom i zanimanjem. U sinopsisu autorice ovih redova, koji je interpretirala Jasna Jeknić Stijović, uz poeziju, priče o moru i klapsku pjesmu ispričana je priča o životu u Boki koji je oduvijek bio uvjetovan morem. „Iz svog voljenog zaliva vješti bokeljski pomorci su isplovaljavali u susret novim saznanjima, velikim bit-

mi i oni koji su prije nas bili u ovom čarobnom zalivu privilegovani suštinskom ljepotom prirodnog odredišta. Kod stanovnika ovog dijela Boke javljala se želja za novim vidicima, dalekim horizontima, širinom iz radoznalosti, ali i zbog egzistencijalnih razloga. Hleb sa sedam kora tražio se preko mora i okeana. Zahvaljujući svom položaju, gdje su se oduvijek ukrštali morski i iz zaleđa kopneni putevi, u Risnu je cvjetala trgovina. Pomorstvo u manjoj mjeri, ne u sjaju Perasta i Dobrote, jer kroz 200 godina turske dominacije to nije bilo moguće, ali ipak u dobroj mjeri i Rišnjani su dijelili sudbinu slavnog bokeljskog pomorstva. U XIX. vijeku oni su posjedovali 27 brodova duge i 23 broda male obalne plovidbe. Plovili su na jedrenjacima i parobrodima, postali cijenjeni i slavni. Za

svoje zasluge dobijali su brojna ordenja i priznanja od mletačke vlasti, kao i od carske Rusije. Posebno su se istakle dvije porodice pomoraca, Ivelić i Đurković. Poslednji Ivelić, kapetan Vlado, svoja sjećanja zapisao je u 'Brodskom dnevniku'.

Pjesmu Vlada Ivelića pročitala je Miljana Krivokapić:

*„Istu večer jug prestade
Punu vjetar iz majestrata
Otrantu se približismo
Nek je višnjem Bogu hvala
Sasvim tačno približih se
Od Škrpjela Gospi hvala
Prije zore Ajgves mortes
Sujetiljka se vidjet dala.“*

Iz „Morskog dnevnika“ kapetana Mihaila Ognjenovića publika je mogla čuti o rodnom gradu ono što je autor zapisao: „Risan je mjesto odakle se čovjek obogaćen kosmopolitskim vrijednostima, osnažen iskustvom generacija, mogao lakše otisnuti u svijet mora i putovanja.“

Uz pjesme također Rišnjani na Minje Vučetića, koje je na suptilan način interpretirala kotorska klapa „Incanto“, a uz Kvartet „Lanternu“ sa širokim repertoarom primorskih pjesama, večer je u nastavku dobila i zabavni karakter.

Klapa „Incanto“

kama, osvajali nove svjetove i donosili norme umjetničkog i duhovnog napretka. Sve to je nataloženo proteklim vjekovima u biću Boke kotorske koja čuva, vrednuje, poštuje, ali i obavezuje. Umjetnost nas je oduvijek spajala s velikim kulturama, a sama Boka je bila inspiracija brojnim pjesnicima, putopiscima, istraživačima, hroničarima i umjetnicima. Večeras se vraćamo u daleku prošlost, u vrijeme koje je iznjedrilo osjećaj da smo

Kvartet „Lanternu“

NEUM

- turistički grad, festivalski grad i grad kulture

*Pod motom „Oj kamenu rodni moj“
nastupilo je desetak kulturno-umjetničkih
društava iz Bosne i Hercegovine,
Hrvatske, Srbije i Crne Gore.*

Piše:
Predrag Šušić

Folklorni ansambl „Nikola Đurković“ sudionik je u više projekata Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, kojima se promovira kulturno naslijeđe Boke kotorske. U ovoj godini, uz posredovanje Razvojne agencije grada Belišća, kandidiran je projekt na objavljeni poziv Programa Interreg Dunav Europskih strukturnih investicijskih fondova, u kojemu sudjeluju HKUD „Lindo“ iz Neuma, KUD „Kolo“ iz Vukovara i HGD CG iz Kotora. Naš folklorni ansambl uključen je u projekt HGDCG pod nazivom „Kolom mladih u očuvanju zajedništva, kulture i tradicije“.

U lipnju mjesecu uslijedio je poziv HKUD „Lindo“ za sudjelovanje na jubilarnoj „10. večeri hrvatskog folklor“, na kojoj je nastupio FA „Nikola Đurković“ i predstavio bokeljski folklor.

Na plaži hotela „Zenit“ 20. kolovoza 2017. održao se Hrvatski glazbeni festival „Etnofest Neum 2017.“. Tradicionalni neumski festival održava se u sklopu proslave Dana općine i zaštitnice neumске župe Gospe od Zdravlja te je ove godine Etnofest doživio svoje 22. izdanje. U ime organizatora i domaćina u svome pozdravnom govoru načelnik Općine Neum Živko Matuško zahvalio je svima koji su pomogli održavanju još jednog izdanja Etnofesta.

„Večeras ćemo ponovno pokazati da je Neum turistički grad, festivalski grad i grad kulture. Neum je grad s najviše sunčanih dana u godini te je i posljednjih dana prepun gostiju“, rekao je načelnik Matuško.

Hrvatski glazbeni festival – Etnofest u svome 22. izdanju ponudio je nastupe i skladbe inspirirane hrvatskim etno zvukom, a nastupili su: Mate Bulić, Dražen Žanko, Alka Vuica, Livio Morosin, Teška industrija, Mario Rucner feat. Ivana Banfić, Dalmatino, Trio gušt, Bruno Krajcar, Šima Jovanovac, Darko Domijan, Zdravko Škender, Akvarel, Mladen Burnač, Nenad Vetma, Razbijači čaša, Dario Plevnik, Ine Tadić i hercegovački bečari, CIMA, L.I.P.E, Goran Škerlep i Veljko Rašić.

Među mnogobrojnim gledateljima bili su i predsjedavajući Predsjedništva BiH Dragan Čović, federalna ministrica turizma i okoliša Edita Đapo, predsjednik Vlade Hercegovačko-neretvanske županije Nevenko Herceg i državni tajnik Središnjega ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas. Organizator Etnofesta je Općina Neum, Hercegovačko-neretvanska županija te umjetnička organizacija „Hipi Hop“ iz Zagreba.

Kao što to dobar običaj nalaže, posjetitelje je prije svega zagrijao veseli lindo i bečarac u realizaciji domaćina smotre, HKUD „Lindo“ Neum čiji voditelj i zaljubljenik u tradicionalnu ostavštinu juga Hercegovine, Zlatko Glavinić, upravo ove godine slavi 40. godišnjicu bavljenja folklorom.

Nakon Neumljana pozornicu su zauzeli lindom i pletenim kolom susjedi u neumskoj općini, HKUD Hutovo, a onda i ostala društva koja je publika redom popratila oduševljenjem i pljeskom.

Posebnu pozornost ove etno-večeri dobilo je gostujuće kulturno-umjetničko društvo iz Makedonije, folklorni sastav

„Blaževski“ iz Skoplja u Makedoniji, koji je u ovoj državi, kako je naveo voditelj manifestacije Branko Uvodić, pandan hrvatskome Ladu, što dovoljno govori o kvaliteti i posvećenosti ovog sastava.

Nimalo manje oduševljenje, što nastupom, što bogatim narodnim nošnjama, izazazvala su hrvatska društva i ansambli iz Hrvatske, ali i zemalja u okruženju u kojima pjesmom i veseljem čuvaju svoju tradiciju. Tako su desete godine održavanja Neumljanima i gostima pravu etno poslasticu pripremili folklorni ansambl „Lisinski“ iz Vinkovaca, HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice u Vojvodini, folklorni ansambl „Nikola Đurković“ iz Kotora iz Crne Gore te ženska vokalna skupina „Ive“ iz Ivanić Grada.

Naravno, predstavila su se ili Neumu vratila i bosanskohercegovačka društva i sastavi, čuvari imena Hrvata u BiH, od mostarskih mažoretkinja, plesnog kluba „Paganini“ iz Livna pa sve do već starih prijatelja Smotre folklora u Neumu, KUD-a „Brotnjo“ iz Čitluka.

Prva velika obljetnica ove manifestacije, koja se održava u sklopu neumskoga kultur-

nog ljeta, još jednom je pokazala kako bogatu etno baštinu u našem društvu na sreću ne treba oživljavati jer je ona još

i te kako živa i vesela, što su sinoć u Neumu potvrdili toliki mladi ljudi predani čuvanju tradicije svoga naroda.

Magistar Vlaho iz Lastve

Piše:

Mašo Miško Čekić

U prvoj polovini 15. vijeka u Kotoru rade zanatlije poznate i van granica Distrikta, pa i u udaljenim zemljama. Proizvođači vojničke opreme, zlatari i zidari posebno su angažovani. Neki od njih ostavili su trag u istoriji kao neprevaziđeni umjetnici svoga zanata, opjevani u narodnim pjesmama, pričama i legendama. Među njima su i majstori iz Lastve, Tivta, Kavča, Krtola i sa Luštice koji su zanat izučavali kod kotorskih zanatlija. Nekada je naukovanje trajalo i desetak godina, a po završetku zanata majstor je

učeniku poklanjao kompletan alat kako bi posao nastavio kao izučeni majstor.

Neki su umijećem prestizali majstore, a među njima slavu zaslužuje Lastovljanin Vlaho Petrojević, oklopar koga je zlatom plaćao Stefan Vukčić Kosača, Veliki vojvoda bosanski, kasnije Herceg svetog Save.

Vlaho je kao dijete počeo izučavati zanat u Kotoru gdje je od 1429. do 1445. godine radilo čak 80 majstora kovača, ali su samo trojica oklopari. Kod jednog od njih Vlaho je šegrtovao uz pismene i imovinske garancije „da će slušati majstora u svemu što naredi, u kući i izvan kuće, i da neće učiniti ništa štetno i sramot-

no“ – kako stoji u većini tadašnjih ugovora o šegrtovanju. Majstor je Vlahu obezbjeđivao stan, hranu, odjeću i obuću.

I tako se šegrtovalo, gotovo 9 godina, nešto manje ili duže, po procjeni majstora. Posla je bilo na pretek jer se oružjem snabdjevala Zeta, ali i drugi krajevi, a potrebe za oružjem je bilo i u samom Distriktu. Katorske vlasti su 1442. godine donijele naredbu o naoružavanju svih stanovnika jer su potrebe za odbranu grada bile sve veće i češće, a naoružanih vojnika malo. Stoga su građani morali kupovati oružje, čak i nositi ga javno. Kazne za neposluh su bile velike: od

novčanih kazni do zatvora i progona.

Oklopari su bili cijenjeni koliko i dobri mačari, kakav je bio Marko Novakov, savremenik Vlahov, inače sin Novaka Kovača, ili štitari kakav je bio Radoje Dragosaljić, slikar i majstor kalpaka i štitova. U vrijeme kada je Vlaho živio u Kotoru, Radoje je jedini kotorski štitar koji oslikavanjem uljepšava štitove. Poznat je i šire, pa mu šegrta stižu i iz Dubrovnika.

U to vrijeme oklopi su dio vojničke opreme bogatijeg sloja društva jer je njihova izrada skupa pa su ih, kao dokaz moći i prestiža, nosili plemići i vojskovođe, čak i nakon njihovog izbacivanja iz vojne upotrebe. Služili su da zaštite ratnika od povrede i pogibjelji, naročito u bliskoj borbi, a izrađivani su i za zaštitu životinja, poput ratnih konja.

Razne vrste oklopa štite ratnike od početaka historije, a vrhunac dostiže u srednjem vijeku. Pojava vatrenog oružja polagano ih istiskuje, pa do 17 stoljeća gotovo nestaju.

Bokeški majstori izrađivali su više vrsta oklopa, od grubodbrana do punih oklopa koji su štitili grudi, leđa, ruke i kukove. Majstor na glasu, Vlaho

Petrojević dobija 23. avgusta 1452. godine ponudu Hercega Stefana. Ponudu je prenio Maroje Orlačić iz Dubrovnika vraćajući se iz Blagaja, ljetne rezidencije Stefanove. Veliki Herceg nudi 100 zlatnih dukata da Vlaho iz Kotora pređe u Herceg Novi, na period od tri godine, otvori radionicu i radi prema zahtjevima Stefanovim. Nudi još: osam zlatnih dukata za svaki izrađeni oklop!

Da će tako i biti, bolje reći da će se uloženi novac vratiti radom na najboljim oklopima, Hercegu Kosači su garantovali žiranti Vlaho Petrojevića Anton Druško, sveštenik, Leonardo Agustinov i Stefan Petrojević, brat majstora Vlaho.

Ugovor je potpisan, magister (titula majstora) Vlaho seli u Herceg Novi da pravi oklope ili „laborare de sua arte“ kako je zapisano u dokumentu.

Mnoge bitke dobijali su upravo konjanici u oklopi-ma čija je sama pojava ulivala strah, a odsjaj oklopa na suncu naprosto paralisao neprijateljsku pješadiju. Valja zamisliti oklope

magistra Vlaha, koji nije običan kovač, već umjetnik oklopar. Kakav li je tek bio Vlahov oklop na kojem je štitar Radoje oslikao porodični grb vlasnika ili neku biblijsku sliku!?

Samo veliki majstori nadžive svoje vrijeme, a Vlaho, Radoje i Marko Novakov pominju se već gotovo šest stoljeća.

Iz knjige „Antiki fagot“
Izdavač: Centar za kulturu Tivat, 2016.

...vezi između ticanja i kopanja

Piše:
Neven Staničić

Iako sugerirše dodir, **ticanje** se nekako više tiče srca i duše, nego fizičkog kontakta. U svakom slučaju ticit se može na više načina. Pa i kad se nekoga nešto ne tiče, radi se o ticanju. Kad i đe se ovdje kod nas izgubio složeniji oblik ovog glagola, sa ono „do“, koje bliže označava o čemu se zapravo radi i koga, oli što **dotiče**... teško je (do)kazat, ali i bez njega, tačno se zna, na što i na koga se odnose pojedina ticanja. Tako, barka može ticit obalu, sasvim ravnopravno, sa stavom o tome, što se koga tiče, ko koga... na primjer... pipa. **Dira**. I đe?

Tako taknut može: mot, pogled, riječ, suza, pjesma, slika... posebno one boleće, sklonije ticanju, od onih drugijeh koje ama baš ništa ne može **tać**. Ticanje, propio definiše personu, na ovu oli onu stranu ljudskosti, sa svim njenim vrlinama i manama. Sto je koga dopalo. Po „bokeški“, najbolje je držat se po strani, ono malo uzdržano, kad te se baš tiče, tiče, a kad ne tiče, da odmjeriš, bi li bilo bolje, da te ipak

malo takne, bez obzira eli direktno, oli decidno... dekapoto, ne. Pa da se zna. A da je lako, nije. Iako bi trebalo, mnogi ne prepoznaju mjesto i ulogu ticanja. U ravnodušnosti se tako suminju i sa mnogim uzbuđenjima i mirakulima ovoga svijeta.

Kopanje se međutim tiče svih nas. Nekad je to bio i način preživljavanja, većine, a i dan danas je krajnje ishodište, svima. Interesantno je kako sa samim kopanjem, ma i kad je zadnja ura nemamo problema. Kopa se dunkve baština, fundamenta, ordinarna rupa za klak, za bilo što uostalom, pa i grob. Ljudi se kopaju. Došli smo u jedan momenat da imamo i odijelo, promjenu od kopanja, baš kao i (od) **ukopa**. Obavezno. Čekajući na red, ovo drugo obično zna obić i par svadbi, trati-menata i nikome **nije stalo**. Zavisno od rabote, kopa se krampom, dikiljom, kućicom. Lopata je tu takođe, ma bi rekli ipak više za **zakopavanje**. Uostalom, sve s' anđelima.

Problemi nastaju kad treba **iskopat**. (?) Majčin sine. Kučkima je na primjer, lako. Oni kopaju kosti i jasno i

iskopat mogu jedino kost. Ljudi su na bruku. Ljudi imaju običaj zakopavat svega i svačega. Atrokeli tajne. Pa se boju, što će nać. Iskopani. Samo iskopavanje, tretira se kao najneprijatnija istraga. Pitanje je i dubine. Oće li samo zagrebat, po površini, oli stvarno duboko zaorat. Bome, i „prinosi“ su različiti.

Krivac za naćeo krsti se „**iskopanikom**“, a u grupi, famelji, na rabotu i sl. označava bićem „koje će nas“, ako već nije „iskopat“. „Kuću je iskopao“. I odjedanput **svima je stalo**.

Naravno, kao i u svakoj situaciji, rješenja se traže u ponovnom **zatrpavanju**, koje se može pravdat i „**zaprškanjem**“ (imaju za to i ljudi i službe), a za uzrok pronalaze se razlozi i persone, koje su cijelu operaciju od početka „**podkopavale**“.

U afektu, zna se i prijetit, kako će neko-nekome i oči iskopat. Ma samo u afektu. I kad se sve sabere (za đola, kao da neće), krtolu i korijenje svake vrste, ljudi ovdje doćim „vade“ iz zemlje. Kad ste čuli da su ih iskopavali... Ima li i tun štogod, fala bogu. (!!!)

ARCADIA

Piše:
Neven Jerković

Iako su u floti britanske kompanije P&O plovile čak četiri ARCADIJE, nije zabilježeno da je prva od 6603 GT, sagrađena 1888. godine ikada posjetila Boku kotorsku.

Druga P&O ARCADIA je bila putničko-teretni liner od 29734 GT, sagrađena 1954. kao novogradnja 675 u brodogradilištu John Brown & Co u škotskom Clydebanku. Bila je blizanac poznatijeg nam broda IBERIA pa je i ona bila duga 220 metara, mogla je prevozi-

Četvrta P&O ARCADIA je ova koja nas posljednjih godina povremeno posjećuje. Sagrađena je u talijanskom brodogradilištu Fincantieri Marghera i pripada klasi VISTA kojoj pripada i dosta naših stalnih posjetitelja.

ti 670 putnika u prvom i 735 članova posade. Šest parnih turbina ukupne snage 42500

KS omogućavale su joj plovidbu brzinom od 22 čvora. Na prvo komercijalno putovanje prema Australiji preko Sue-

skog kanala zaplovila je 22. veljače 1954. Nakon potpunog preuređenja u Harland & Wolf brodogradilištu u Belfastu sredinom 1959. ARCADIA poduzima i prva kružna putovanja, pa tako sa polaskom iz Southamptona 13. svibnja 1966. na trotjednom kružnom putovanju posjećuje luke Gibraltar, Palermo, Beirut, Aleksandrija, Kotor i Lisabon sa povratkom u luku polaska 2. lipnja.

Još jednom je druga ARCADIA 1973. potpuno preuređena za prihvatanje 1350 putnika u jedinstvenom razredu da bi konačno bila raspoređena 27. veljače 1979. i uskoro razrezana u tajvanskom Kaohsiungu.

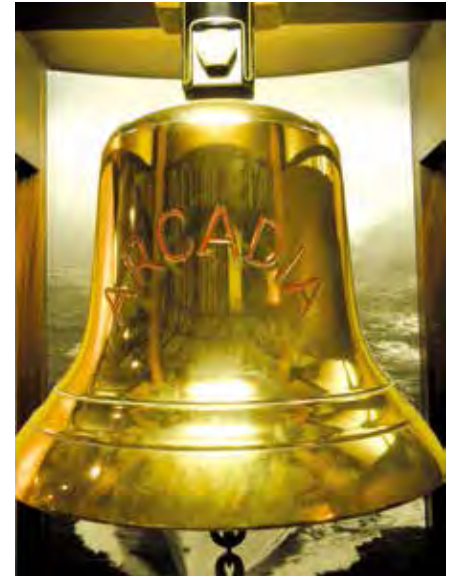
Treća P&O ARCADIA je kao novogradnja B29 po ugovorenoj cijeni od 153 milijuna USD za talijanskog brodaru Sitmar sagrađena 1989. kao SITMAR FAIRMAJESTY u Chantiers d'Atlantique St.Nazaire, ali je već prije isporuke preimenovan u STAR PRINCESS kada je Princess Cruises za 210 milijuna USD preuzeo matičnu kompaniju. Kuma broda je bila poznata američka filmska glumica Audrey Hepburn. Brod od 63524 GT i dug 247 metara mogao je na svojih 12 putničkih paluba prihvatiti 1650 putnika i 650 članova posade. Četiri MAN motora ukupne snage 39000 kW omogućavali su mu brzinu od 22 čvora. Koncem 1997. kao zamjena za legendarni brod CANBERRA prelazi u flotu P&O Cruises za koju plovi pod imenom ARCADIA do travnja 2003. Od tada u floti Ocean Village Cruises plovi u dalekim Karibima pod imenom OCEAN VILLAGE, PACIFIC PEARL i COLUMBUS. Kao ARCADIA uglavnom je plovila prema Australiji i oko svijeta, a tek je rijetko uplovljavala u Sredozemlje.

I konačno, četvrta P&O ARCADIA je ova koja nas posljednjih godina povremeno

posjećuje. Sagrađena je u talijanskom brodogradilištu Fincantieri Marghera i pripada klasi VISTA kojoj pripada i dosta naših stalnih posjetitelja poput brodova QUEEN VICTORIA, QUEEN ELIZABETH, COSTA LUMINOSA, COSTA DELIZIOSA, NIEUW AMSTERDAM, EURODAM, WESTERDAM, ZUIDERDAM, OOSTERDAM i NOORDAM. Ima 82500 GT, duga je 290 metara i može primiti do 2534 putnika i 886 članova posade. Građena je posebno za britansko tržište kružnih putovanja i plovidbu kroz Panamski kanal.

Tako će Boka kotorska i dalje biti određeno u koje će uplovljavati brod pod imenom ARCADIA. Ovaj posljednji, najveći i najluksuzniji, građen je po mjeri vremena sveopće globalizacije u kojoj će po svojoj

prilici moći preživjeti samo veliki igrači, među kojima je Carnival Corporation, vlasnik ARCADIJE, danas najveći i najmoćniji putnički brodar na svijetu.

Tko se kojem

Knjaz i kralj Nikola I.,
1841.-1921.

Priredio:
don Anton Belan

Pavo (Boža) Kamenarović rođen je 31. 12. 1821., a umro 1908. godine. Bio je pomorski kapetan, načelnik Dobrote, zastupnik u Dalmatinskom saboru i pjesnik. Godine 1866. napisao je riječi za Kolo svetoga Tripuna. Poznao je knjaza Nikolu.

Državna himna koju je napisao knjaz Nikola nije se sviđala Pavu Kamenaroviću koji je pokazivao velike simpatije prema Crnoj Gori. Smatrao je da je tekst napisan s iredentističkim pretenzijama, opasan za jednu malu državu kao što je Crna Gora. Nije smatrao da riječi te himne nose dobre poruke za Crnu Goru. To se pokazalo istinitim, osobito u Balkanskim ratovima 1912. i 1913. godine kada su Crnogorci osvajali stra-

Onamo, 'namo...

Onamo, 'namo... za brda ona, govore da je razoren dvor mojega cara; onamo vele, bio je negda junački zbor.

Onamo, 'namo... da viđu Prizren! Ta to je moje - doma ću doć! Starina mila tamo me zove, tu moram jednom oružan poč'.

Onamo, 'namo... sa razvalina dvorova carskih vragu ću reć! "S ognjišta milog bježi mi, kugo, zajam ti moram vraćati već!"

Onamo, 'namo... za brda ona kazuju da je zeleni gaj pod kim se dižu Dečani sveti: molitva u njih prisvaja raj.

Onamo, 'namo... za brda ona đe nebo plavo savija svod; na srpska polja, na polja bojna onamo, braćo, spremajmo hod!

Onamo, 'namo... za brda ona pogažen konj'ma klikuje Jug: „U pomoć, đeco, u pomoć, sinci, svetit' me starca, svet vam je dug!“

Onamo, 'namo... sablji za stara njegova rebra da tupim rez po turskim rebrim'; da b'jednoj raji njom istom s ruku res'jecam bez!

Onamo, 'namo... za brda ona Milošev, kažu, prebiva grob! Onamo pokoj dobiću duši, kad Srbin više ne bude rob.

Knjaz Nikola, spjevana 1867.

priklanjao carstvu?

Onamo

Onam' onamo, na drugom svijetu
Vječnoga sunca gdje siva dan,
Gdje svaki svojoj napravlja duši
Vlastitim djelam vječiti stan;

Onam' onamo valja nam poći
Kad po nas dodje nemila smrt,
Neumoljivom koja će kosom
Jednog po jednog svijeh nas strt

Onam' onamo pred strašnim sudom
Vjekuvječnoga valja nam stat
Potanki račun svojih djela
Gdje svaki čovjek jednom će dat

Tad na glas strasni Božije pravde
Desno il lievo moramo ič.
Gdje no nas čeka, il neporiečna
Nagrada vječna, il vječnie bič.

Onam' onamo ah sjećajmo se
Danas al sutra da će mo poč
Gdje ćemo živjet bezsmrtni život
Na vječni danak, il vječnu noć.

Ah molimo Boga dok smo na vrieme
Neka nas mine nemila kob,
Molimo prije nego nam tielo
Bez duha side u hladni grob.

Onam' onamo kada se podje,
Kada nas ovdje ne bude već
Slabo nam mogu pomoć molitve...
Izgubljen raj nam nemogu steć!

A u pakao ko jednom pane
Tom već ne svane spasenja zrak,
Negoga kruži oganj žestoki,
Užasna muka i vječni mrak –

Oh Bože mili, pomoć m'udieli
Da život cieli izpravim moj,
Da me tvoj Bože, glas neustrieli
Kad budem i ja doć na sud tvoj.

Pokore prave ah, duh podajmi
Zabludi svakoj da dodje kraj
A kada dodjem pred tvoje lice
Da me tad Bože, primiš u raj.

Pavo B. Kamenarović, spjevana 1890.

Pavo Kamenarović
1821.-1908.

teško brdo Taraboš i utvrđenje Rozafa u Skadru koji je bio historijska prijestolnica nekad srednjovjekovne Zete. Za Crnu Goru osvajanje Skadra bilo je hekatomba koja je u smrt povela deset tisuća Crnogoraca. Nakon nekoliko dana kralj Nikola morao je predati Skadar Albaniji odredbom velikih sila, posebice Rusije. Pokušajmo razmisliti što je za ondašnju Crnu Goru u biološkom smislu značio gubitak deset tisuća mladih ljudi?

Taraboš je postao simbol crnogorskog stradanja bez spomenika. „Precima u spomen, sebi za nauk.“

Osjećajući i naslućujući Taraboš već u himni knjaza Nikole, i to puno godina prije ovih događaja, Pavo Kamenarović napisao je pjesmu „Onamo“ kao razmišljanje, odnosno meditaciju nad himnom knjaza Nikole, želeći njome pokazati gdje je prava i konačna čovjekova domovina.

PRČANJSKI JEDRENJACI U ZBIRCI SLIKA ŽUPNE CRKVE ROĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE U PRČANJU

(11)

Piše: Željko Brguljan

Župna zbirka crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju (u narodu zvane Mala Gospa, a popularno Bogorodičin hram) nepresušan je izvor vrijednih i zanimljivih likovnih radova, crnogorskih, srpskih i hrvatskih autora, ali i onih iz drugih europskih zemalja, pa i s drugih kontinenata. Istražujući već niz godina, nastojimo obraditi i objaviti pojedine dijelove ove kompleksne zbirke kako bi se konačno profilirala kao povijesno konzistentna cjelina i postala vrijedan izvor podataka svim istraživačima kulturne baštine Boke kotorske.

Neki dijelovi ove bogate kolekcije, koja je skupljena velikodušnošću mještana, a ponajprije velikim entuzijazmom i trudom pokojnoga prčanskog žu-

pnika don Nika Lukovića, imaju osim likovne i znatnu povijesnu vrijednost. Takav je primjer zbirke maritimnog slikarstva – portreta brodova (jedrenjaka i parobroda) koji su pripadali prčanskim brodovlasnicima ili su njima zapovijedali ovdašnji kapetani, a koja nam otkriva dio pomorske prošlosti Prčanja kao značajnoga pomorsko-trgovačkoga centra Boke kotorske i južnoga Jadrana tijekom 18. st., a posebno 19. stoljeća kojem pripada i većina radova zbirke.

Kako bi šira javnost mogla biti upoznata sa slikama brodova prčanske zbirke (a objavljeni su u dvojezičnom izdanju istog autora, naziva: *Na granici mora i neba/At the Border of Sea and Sky*, u izdanju izdavačke kuće „Gospe od Škrpjela“ iz Perasta), odlučili smo ih prezentirati i ovim serijalom u *Hrvatskome glasniku*.

Brigantin *Il Coraggioso*

Akvarel s prikazom brigantina *Il Coraggioso*, naslikan krajem 1818. kada se i dogodilo prikazani događaj ili početkom sljedeće godine, najstarija je slika jedrenjaka (izuzmemo li prikaze na srebrnim zavjetnim pločicama) u zbirci koja se čuva u novoj župnoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju. Na paspartuu pod slikom opisan je događaj: BRIGANTINO AUSTRIACO IL CORAGGIOSO// Capno Antonio V. Florio in Rada di Durazzo essendo all' ancora (...) del 5 Novembre 1818 gli Sopragiunse un Fortunale da Ostro e Siroco che li fece arrare l'ancora// gettandolo a Collo ad una Nave Spagnuola, tutti si sono salvati del Naufraggio evidente - - - Ant (...), ali nam je zbog rubnih oštećenja autor ostao nepoznat, osim što po sačuvanom početnom dijelu potpisa zaključujemo da se zvao Antonio.

Prema navedenom zapisu prčanjski se kapetan Anton Florio 5. studenoga 1818., prije oluje, usidrio pred albanskom lukom Drač. Pod snažnim uraganom s južnim i jugoistočnim vjetrovima sidro nije uspjelo zadržati brigantin na mjestu te ga je vjetar „bacio“ na susjedni španjolski brod. Pisac legende naglašava da su se u tome očiglednom brodolomu svi članovi posade spasili. Daljnju sudbinu brigantina *Il Coraggioso* ne možemo pratiti jer o njemu u literaturi, kao ni u dnevnom tisku s početka 19. st., ne nalazimo traga. U prčanjском župnom arhivu čuva se brodski dnevnik pijelega Postiglione di Levante kojim je zapovijedao kap. Vicko Florio. Jedrenjak je bio u vlasništvu Petra, Josipa i Ilije Florija, a uvezio je većinom ulje iz Zantea i s Krfa za trgovačke kuće u Veneciji te za suvlasnika broda Petra Florija, u razdoblju od travnja 1796. do kolovoza 1802. U dnevniku nalazimo da je brod početkom 1802. preuređen u tartanu, zaplovio pod novim imenom *La Coraggiosa*. Ta podudarnost dopušta pretpostavku da je brigantin *Il Coraggioso* dobio ime po svom gotovo istoimenom prethodniku, a da je njegov

zapovjednik kap. Anton V. Florio sin kap. Vicka Florija, zapovjednika tartane *La Coraggiosa*.

Atmosfera na slici je sumorna, čak pomalo kataklizmička. Prevladavaju tamniji sivi tonovi u kombinaciji s bjelinom zapjenjenih valova, a monotoniju donekle razbijaju neznatni crveni i plavi akcenti u vidu munja među oblacima i odjeće mornara. More je vrlo valovito, a u pozadini se ocrta brdovita obala s utverdama grada Drača. Iako se u legendi izrijeком ne spominje prčanjска zaštitnica, jasno je da se radi o zavjetnoj slici, na što nas upućuje lijepo naslikani lik Bogorodice s Djetetom uokviren oblacima u gornjem lijevom kutu. Zasiurno je sliku darovao sam kapetan Anton V. Florio, pripadnik stare pomorske obitelji iz Prčanja koja nam je dala mnogobrojne ugledne svećenike i vrsne pomorce, tako i znamenitog kontraadmirala Marka Eugena Florija, sudionika Viške bitke.

Brigantin Il Coraggioso

Možda niste znali?

Jedna od obaveznih asocijacija ljeta je sladoled

Svi imamo svoju omiljenu vrstu i okus. Ovu slatku hladnu slasticu možemo naći gotovo na svakom koraku: u svim trgovinama, uličnim hladnim škrinjama i naravno u slastičarnicama. Međutim, to nije uvijek bilo tako, a u Europi je sve počelo nekada davno, u 16. stoljeću.

Piše:
Aleksandra Prčić,
„Hrvatska riječ“

Povijest sladoleda

Postoji više priča o porijeklu sladoleda. Prema jednoj, povijest sladoleda se može pratiti i 3.000 godina p. n. e. kada su Kinezi proizveli recepturu od mješavine mlijeka i leda koja je preteča današnjeg sladoleda. Smatra se daje **Marco Polo** prvi Europljanin koji je probao sladoled na dvoru **Kublaj Kana**, jer je 1292. godine u putopisu iz Kine opisao ledeni krem nalik na današnji sladoled. Druga priča potječe iz pisanih izvora staroga Rima koja govori o tome kako je car **Neron** (37.-68. godine) naredio da se s planine donese led koji se čuvao u jamama, a koji je miješao s voćnim sokovima.

Istina je da su za dolazak sladoleda u Europu zaslužni Arapi, koji su za vrijeme svoje vladavine na Siciliji naučili Talijane vještini zamrzavanja sladoledne kreme. Popularnost sladoleda proširila se Europom 1500. godine, nakon vjenčanja **Katarine de Medici** i engleskog kralja **Henryja II.** na čijem je vjenčanju sladoled poslužen kao slastica. Naime, Katarina de Medici odala je tajnu recepturu svome suprugu, a on je prenio svojim kuharima i tako se umijeće izrade sladoleda proširilo i u Englesku.

U SAD-u je sladoled stigao tek u 18. stoljeću, ali se već 1774. godine u New Yorku mogao kupiti na ulici. Prvi stroj za izradu sladoleda sličan onome koji se i danas koristi izmislila je 1846. godine **Nancy Johnson**. Masovna

proizvodnja sladoleda u SAD-u počela je 1851. godine u Baltimoru, ali se s ozbiljnijom proizvodnjom moralo pričekati dok nisu izmišljene škrinje za zamrzavanje, što se dogodilo tek 1926. godine.

Prvi sladoled u kornetu počeo se proizvoditi 1904. godine. Do tada se služio u čašama za piće što se pokazalo vrlo nepraktično, pa se jedan od prodavača sladoleda dosjetio isti staviti u presavijeni vafel. *Eskimo bar* bio je prvi sladoled na štapiću, a proizveden je 1920. godine.

Na području bivše Jugoslavije je do 1956. godine proizvodnja sladoleda bila isključivo zanatskog karaktera, a tehnologija se sastojala u kuhanju sladoledne mase, koja se tukla pomoću miješalice uz istovremeno hlađenje ledom. Stariji građani, ali i oni nešto mlađi, vjerojatno još pamte prodavače sladoleda koji su na prikolicama pričvršćenim na bicikle vozili gradom i uzvikivali „sladoled“, dok je iza njega obavezno trčala gomila djece iz ulice.

Od 1956. godine sladoled se počeo industrijski izrađivati, najprije u Beogradu, a kasnije u Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu i Skopju.

Od čega je sladoled?

Danas nam je u trgovinama dostupno stotine vrsta sladoleda svih boja, oblika i pakiranja. No, prema sadržaju sastojaka, obično se dijele na četiri osnovne vrste: krem sladolede koji sadrže najmanje 8 posto mliječne masti, mliječne sladolede koji sadrže 2,5 posto mliječne masti, sladolede od jogurta koji sadrže pasterizirani jogurt s dodacima i preljevima od voća, te voćne sladolede koji se pripremaju od mlijeka s dodatkom vode i usitnjenog svježeg ili smrznutog voća.

Prvi poznati recept za sladoled na svijetu je djelo **Lady Anne Fanshawe** iz 1665. godine. Od sastojaka su bili istaknuti vodica od narančinog cvijeta, muškati i najčudniji sastojak - ambra (radi se o kitovoj sjemennoj tekućini koja se može naći kako pluta tropskim morima, a koristi se u parfemskoj industriji).

Sladoled možemo napraviti i sami od smjesa koje se gotove prodaju u trgovinama ili od samo nekoliko svježih sastojaka. Gotovo svaka kućanica ima svoj recept za sladoled, a Subotičanka **Danijela Molnar** odlučila je svoj recept podijeliti sa svima nama.

„Recept za sladoled našla sam na internetu i odlučila sam pokušati ga napraviti jer mi se učinio lagan za pripremu. Moji ukućani su oduševljeni i zato preko ljeta često pravim sladoled. Za sladoled je potrebna 1 litra mlijeka koja se prokuha s 1/2 kg šećera. Kada se prohladi, ova masa se stavi u zamrzivač. Posebno se umute četiri šlaga s mineralnom vodom i u ovu masu se dodaje žlica po žlica zamrznute mase. Mora se dugo mutiti mikserom, jer što se duže muti masa postaje veća i kremastija. Na kraju se dodaje željeni okus i sladoled je spreman za serviranje. Uživajte!“

Riječ stručnjaka

Može se slobodno reći da je sladoled svačiji „griješ“ i rado ga jedemo, pogotovo ljeti. U umjerenim količinama svakako je preporučljiv, no ukoliko nam je stalo do vitke linije, trebali bismo voditi računa o količinama koje jedemo. O nutritivnim vrijednostima sladoleda i opasnostima po zdravlje koje se vezuju uz konzumiranje sladoleda govori nam dr. **Marija Mandić.**

„Kada se na našem području kaže sladoled, mislimo na zamrznuti desert koji se pravi od mlijeka, koji sadrži šećere i razne druge sastojke, te prirodne ili umjetne arome. U tablici sastava namirnica izdanoj od strane Medicinskog fakulteta u Novom Sadu nalazimo da u 100 grama sladoleda (što bi bio ekvivalent dvije manje kugle) ima između 200 i 300 kcal, ovisno o

tome je li sladoled od vanile ili čokolade. Također, ukoliko govorimo o kalorijskoj vrijednosti sladoleda moramo obratiti pažnju na činjenicu da se uz kuglu sladoleda obično uzima i kornet koji sam po sebi ima još dodatnu kalorijsku vrijednost u cijeloj ovoj slastici. U 100 grama sladoleda (bez korneta) ima 3-4 grama proteina, 20-25 grama ugljikovih hidrata, 20 do 23 grama šećera i oko 15 grama masti. Upravo zbog ovog sastava možemo zaključiti da najveći dio sladoleda zauzimaju zasićene masti i šećeri te ga to ne čini posebno zdravom namirnicom.“

Dr. Mandić naglašava i potrebu umjerenosti u vezi konzumiranja sladoleda.

„Veliki unos masti i ugljikovih hidrata, kao što znamo, može osim viška kilograma dovesti do svih onih masovnih nezaraznih bolesti koje gojaznost kao bolest nosi sa sobom, a to su šećerna bolest, povišen krvni tlak, povišene masnoće u krvi i arterioskleroza koje povećavaju rizik od nastanka veoma opasnih a često i fatalnih bolesti kao što su infarkt i šlog. Svakako bih naglasila da i pored svih navedenih činjenica povremeno konzumiranje ove divne ljetne namirnice nije opasno, ali da se u tome mora biti veoma

umjeren. Iz podataka se također može zaključiti da je bolje jesti sladoled bez korneta, što se ljubiteljima slatkog korneta svakako neće svidjeti. S druge strane, strogo se mora voditi računa o zdravstvenoj ispravnosti sladoleda jer on kao ljetna namirnica može postati izvor zaraze salmonelom ili stafilokokama. Zaraza najčešće stiže iz žlice kojom se sladoled vadi, a kada se istom žlicom sladoled više puta zahvaća, mikroorganizmi se brzo razmnožavaju. Mliječni sladoled je, inače, idealna podloga za razvoj bakterija. Sladoled nam ipak može pružiti male užitke koje život čine ljepšim, a možemo ga smatrati i visokoenergetskom hranom te preporučam da se koristi u umjerenim količinama, posebno u dječjoj dobi, da doza bude kugla dnevno, od provjerenih proizvođača, kada ste sami ili u društvu“, savjetuje dr. Mandić.

Kako su dani veoma topli, sladoled je jedan od načina na koji se možemo rashladiti. Bez obzira na hranjive vrijednosti koje sladoled ima, neće biti veliki grijeh častiti sebe ovim slatkim užitkom. Jer u konačnici, kakvo je ljeto bez sladoleda?

SERIJAL GRBOVI KOTORSKE VLASTELE XIV VIJEKA

(5)

Piše:

Jovan J. Martinović

Za istoriju grada Kotora tokom prve polovine XIV vijeka neicrpno vrelo podataka čini prva, zapravo najstarija sačuvana knjiga kotorske notarske kancelarije od 1326 -1335. godine, te druga knjiga isprava za 1329. i period od 1332 – 1337. godine.

Ove dvije knjige, preklapajući se djelimično, pokrivaju razdoblje od 1326. do 1337. godine, a sadrže svaka po osam sveščica razne debljine, koje su ispisivali zakleti gradski notari.

Sadržaj notarskih isprava je izuzetno raznovrstan i zahvata sve oblasti života i društva srednjovjekovnog Kotora. Zapravo su ti unesci minijaturni isječci svakodnevnog života visoko razvijene gradske komune Kotora u jednom relativno ogra-

ničenom periodu, nešto poput kockica mozaika koje je moguće složiti u suvisle cjeline, kako bi se dobila jedinstvena i višeslojna slika života svih staleža kotorskog društva.

Podaci za plemićke porodice Kotora dobijeni su pažljivim čitanjem originalnih latinskih tekstova notarskih unesaka u kojima se kriju brojni podaci o svim vidovima aktivnosti za svakog pojedinog člana roda, te o rodbinskim odnosima i stepenu srodstva među članovima pojedinih porodica, na osnovu čega su izrađena rodoslovna stabla. Takođe su doneseni i heraldički simboli, grbovi tih porodica sa opisima i grafički prikazanim bojama, te sa fotosima pojedinih sačuvanih primjeraka.

BISTE

Jireček za ovu porodicu kaže doslovno da su plemići u Kotoru u XIV vijeku kada postoji posebna familija Biste, dok I. Mancken opet navodi da je to prezime dubrovačke vlastele iz porodica Bona i Gastaldo, te da je neki Niko Jakovov Sorgo kupio od Bene de Biste 9 unci srebra za 154 perpera, a da je to navodno srebro iz Novog Brda. U svakom slučaju, porodica Biste se pominje u navedenom popisu najvjerovatnije članova kotorskog Velikog vijeća iz druge polovine XIV vijeka sa 4 odrasla muška člana.

Grb porodice je opisan prema grbu koji se nalazi u pomenutoj

zbirci grbova plemićkih porodica Boke u Pomorskom muzeju Crne Gore u Kotoru, a izgleda ovako:

iz gornjeg lijevog ugla štita plave boje spušta se nadolje kosa desna greda i ispod nje još dvije takođe kose desne grede, sve tri zlatne boje, a po najgornjoj gredi korača naviše ulijevo lav srebrne boje.

I u vrijeme najstarijih sačuvanih notarskih knjiga ova grana porodice Biste je veoma tanka; pominju se jedino Tripun Biste (Bisci) kao muž Rade i otac sinova Gruba i Marina, a jednom se pominje njegov vinograd u Pinu (Tivat).

Rodoslovno stablo ove male porodice izgledalo bi ovako:

TRIPUN

žena Rada

GRUBE

MARIN

Pisma čitatelja

Sjećanje na Vjekoslava Voja Radoičića (1930. - 2017.)

U 87. godini u Rijeci je umro legendarni umjetnik Vjekoslav Vojo Radoičić, poznati hrvatski slikar, grafičar i ilustrator. Radoičić se rodio 1930. u Požegi. **Do desete godine živio je u Boki**, a 1942. godine seli se u Zagreb. Majka mu je bila Zagrepčanka, djevojačkog prezimena Marković, a djed i otac iz Boke. Još u gimnaziji crtao je stripove i karikature.

Nakon završetka 2. svjetskog rata seli se s majkom u Rijeku, gdje završava Pomorsku školu i Pomorsku akademiju. Posjećivao je majstorsku školu Krste Hegedušića kojemu su se sviđjele Vojine slike. Tako je dobio veliki poticaj za svoj rad. Ilustrirao je slikovnice, zbog kojih je bio nominiran za

nagradu H. Ch. Andersena, napravio je skice za mnogobrojne scenografije, izložbene kataloge. Svoje slike izlagao je u Beču, Londonu, Firenci, Parizu, Bruxellesu, Münchenu, New Yorku, Oslu, Bernu, Melbourneu i drugim svjetskim gradovima.

Tijekom života održao je više od 180 samostalnih izložbi u Hrvatskoj i inozemstvu, a za televizijsku i kazališnu produkciju izradio je više od 40 scenografija. Radoičić je tijekom 58 godina karijere osvojio mnoge nagrade: Nagradu Vladimira Nazora i odlikovanje Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za doprinos kulturi.

Vjerovao je da postoji nešto što sve pokreće, pa tako i nje-

gove brodice, koje su plovile po Boki njegova djetinjstva.

I ta blizina mora i te brodice i njihova šarena okna budila su nadu u povratak Vojina oca koji je nestao 1941. godine ploveći na floti kralja Petra.

Mašta i motivi iz njegovih dječaćkih dana stvorili su dominantni kolorit na njegovim slikama, a promatraču percepciju dječaćke iskrenosti.

Jedna sobica u stanu ostala je prepuna Vojinih radova.

Otplovio je vječno vedar čovjek, zadovoljan ispunjenim životom.

Joško Usmiani

Hrvatski glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Časopis Hrvatski glasnik, izdavača Hrvatskog građanskog društva, jedino je glasilo Hrvata Crne Gore. Bavi se temama važnim za život hrvatske zajednice u Crnoj Gori: političkim, gospodarskim, društvenim, kulturnim, povijesnim... ali je i u stalnoj misiji povezivanja dvaju država Hrvatske i Crne Gore

Distribuirana se u Crnoj Gori, Hrvatskoj, Europi, SAD, Kanadi, Australiji...

Otvoreni smo za suradnju, sugestije i dobronamjerne primjedbe.

Nastojimo da svaki sljedeći broj uradimo bolje i kvalitetnije, sa raznolikim i zanimljivim sadržajem.

Budite i dalje s nama, šaljite Vaše priloge, budite i Vi jedan od kreatora našeg i Vašeg lista!

ČASOPIS MOŽETE PRONAĆI:

- U katedrali sv. Tripuna u Kotoru
- U uredu HGD CG
- U Tivtu kod Andrije Krstovića

Tiskanje časopisa potpomogli:

* FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA

* DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

* TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

* DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN HRVATSKE

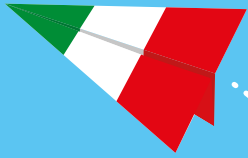
MEDIJSKI PARTNERI

99,0 MHz i 95,3 MHz

LOKALNI JAVNI EMITER RADIO KOTOR

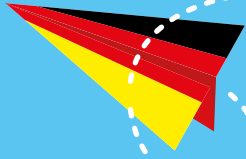
S ponosom nosimo ime svoga grada!

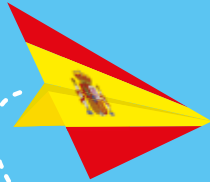

Croatia Airlines
Rim
Venecija
Vueling
Rim
Volotea
Venecija
easyJet
Milano

Izravni letovi iz Dubrovnika!

Croatia Airlines
Düsseldorf
Frankfurt
Lufthansa
Frankfurt
München
Eurowings
Berlin
Düsseldorf
Hamburg
Hannover
Stuttgart
EasyJet
Berlin
Air Berlin
Düsseldorf
Transavia München

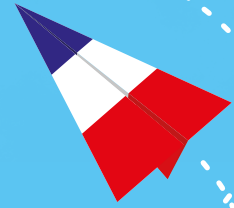

easyJet
Edinburgh
London
Bristol
British Airways
London
Monarch
Birmingham
London
Jet2.com
Belfast
Edinburgh
Leeds
Manchester
Newcastle
Nottingham
Norwegian
London
Thompson Airways
Bristol
Glasgow
London
Manchester
Newcastle
Birmingham

Vueling
Barcelona
Iberia
Madrid
Norwegian
Barcelona
Madrid

SAS
Kopenhagen
Oslo
Stockholm
Norwegian
Bergen
Helsinki
Kopenhagen
Oslo
Stavanger
Stockholm
Trondheim
Finnair
Helsinki

Croatia Airlines
Pariz
Nica
easyJet
Lyon
Pariz
Toulouse
Volotea
Bordeaux
Nantes
Marseille
Transavia France
Pariz

DUBROVNIK AIRPORT
ZRAČNA LUKA DUBROVNIK

✉ headoffice@airport-dubrovnik.hr / ☎ +385 (0) 20 773 100 / 📠 +385 (0) 20 773 322

Ledo Pizze
opasno dobre!

NOVO!

PIZZETE
Svinčar sir

www.ledo.hr

ZG

CROATIA
Full of life

ZAGREB

GRAD KULTURE / CITY OF CULTURE

pogledajte poslušajte osjetite / see listen feel

ISKORISTITE
MOGUĆNOSTI
KOJE VAM PRUŽA
ZAGREB CARD

USE THE
POSSIBILITIES
OFFERED BY
ZAGREB CARD

tel. + 385 (0)1 481 40 51

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA
ZAGREB TOURIST BOARD

infozagreb.hr

